

sehir

kültür sanat

EKİM-KASIM-ARALIK 2022

ISSN: 2548-0081

47

KAYSERİ
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

www.kayseri.bel.tr

Kayseri'nin Tarihi Kütüphaneleri

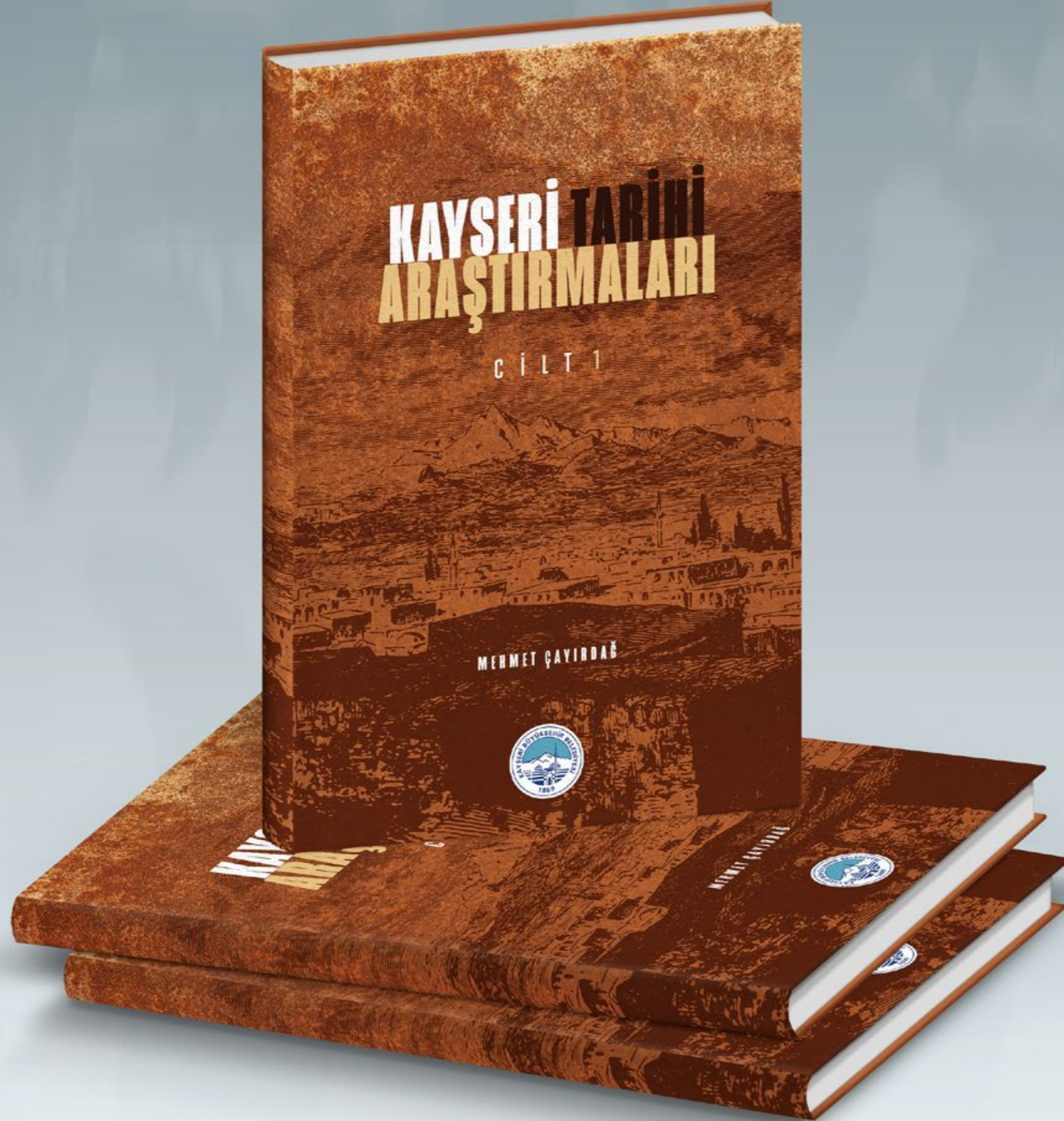
Yeşilköy Şelalesi

Rûzî

Yamula Barajı

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KÜLTÜR YAYINLARI
KAYSERİ TARİH ARAŞTIRMALARI OKURLARIYLA BULUŞTU...

ŞEHİR KÜLTÜR SANAT

2022 SAYI: 47 (Ekim-Kasım-Aralık)

Ücretsizdir

Yerel Süreli Yayın

ISSN: 2548-0081

E-ISSN: 2564-7113

İMTİYAZ SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi adına

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri

Hüseyin BEYHAN

GENEL YAYIN YÖNETMENİ ve SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

YAYIN KURULU

Ahmet Selman AKYURT

Erkan KÜP

Fehmi GÜNDÜZ

Gürcan SENEM

Mustafa ERDOĞDU

Salih ÖZGÖNCÜ

FOTOĞRAF KURULU

Ali SARAÇOĞLU

Abdullah KOÇ

Faik ÇİFTÇİ

Fatih S. Mehmet ÇOLAK

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Ahmet Deniz DOĞAN

GÖRSEL YÖNETMEN

Ali SARAÇOĞLU

REDAKSİYON

Rumeysa ERSÖZLÜ

KAPAK FOTOĞRAFI

Dursun ÇİÇEK

KAPAK TASARIMI

Ali SARAÇOĞLU

İLETİŞİM

Milli Mücadele Müzesi

Tacettin Veli Mah. İnönü Bulvarı No.72

38050 Melikgazi / KAYSERİ

t: (0352) 220 70 50 - 90

sehir38@kayseri.bel.tr

www.kayseribusam.com

şehir
kültür sanat

YAPIM

bilge tasarım atölyesi

Barbaros Mahallesi Oymak Caddesi

Sümer Hukuk Plaza A-Blok No: 8 Kat: 10/55

Kocasinan - Kayseri

t: +90 352 221 16 16

bilgi@bilgegrafik.com

TASARIM

Ahmet Deniz DOĞAN

BASKI

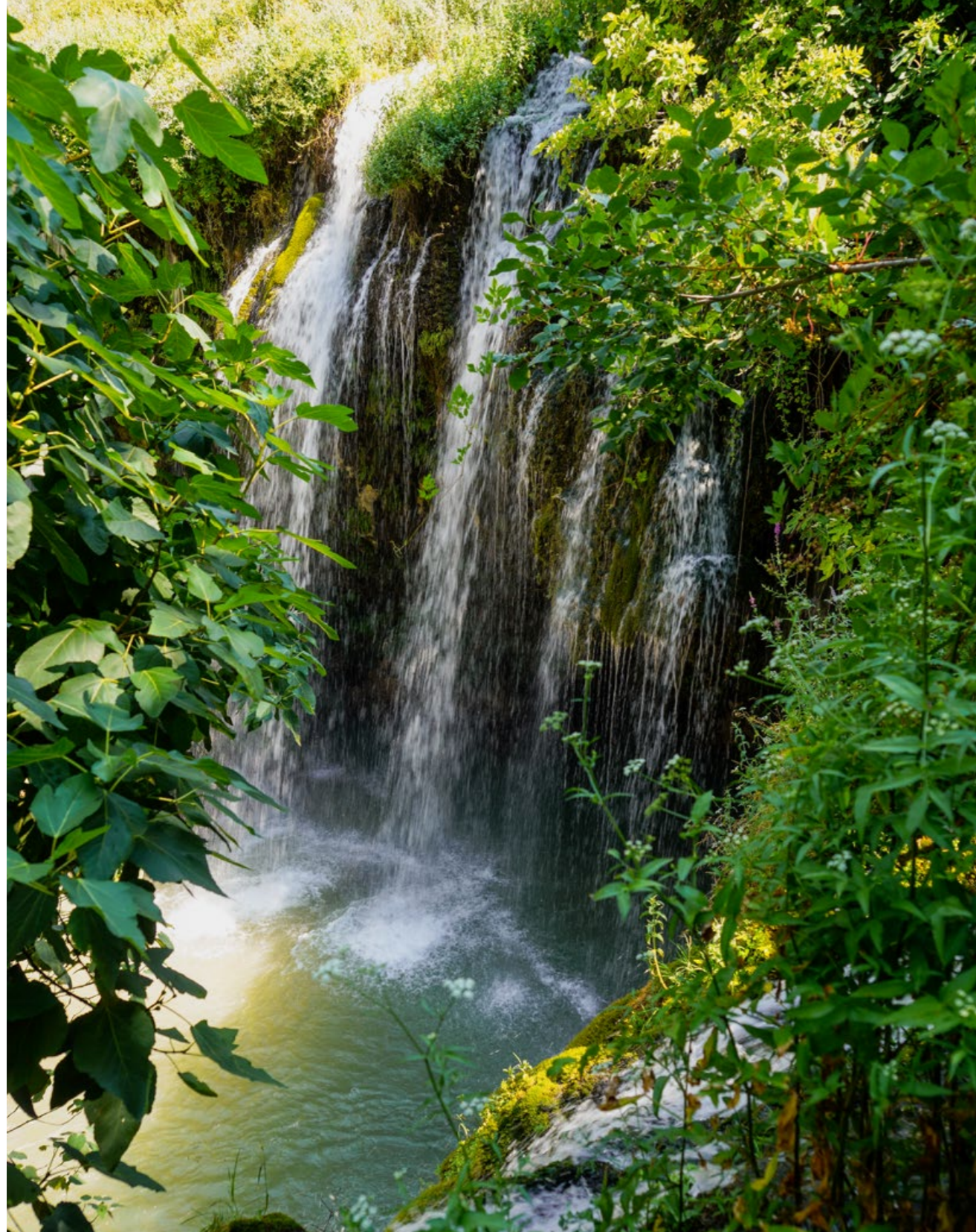
Orka Matbaacılık, İncelik Mah.

Çırağan Sk. No: 4 Melikgazi / KAYSERİ

info@orkamatbaa.com

T.: +90 352 322 17 00

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonların elektronik ortamlar da dahil olmak üzere çoğaltılma hakları yalnızca Kayseri Büyükşehir Belediyesine aittir. Yazılı izin olmadıkça makul alıntılar dışında bir kısmının ya da tamamının çoğaltılması yasaktır. Yayımlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

▲ Yeşilköy Şelalesi

başkandan...

Şehir'imizden Selamlar

Kitap kokulu aylara girdik... Sonbahar, okulların açılmasıdır, şehrin çiçeklerinin bahçelerine dönmesidir, kütüphanelerin bereketlenmesidir. Üniversitelerimizin kampüsleri ve okullarımızın bahçeleri geleceğin teminatları olan gençlerimizle dolar taşar. Adımlar kitaplara gider, eller kitaplara uzanır, gözler kitapları görür ve kitapçılarımızın içi şenlenir. Ekim ayı Ekin ayı diye boşuna demiyoruz.

Kitap kitap, kelime kelime, kalem kalem geleceğin şehri, Türkiye'sini kitaplara sağlaştırıyoruz. Şehrimizde açtığımız geleneksel kitap fuarımız yine sonbahara denk gelir. Binlerce hemşehrimiz özenle ve özellikle hazırlığını yapar ve kitap dolu vakitler geçirir. Gerek şehrimizin ve gerekse memleketimizin en önemli yazarları ile bir araya gelir. Sohbet eder, dinler, imza alır ve kitaplardan oluşan hatıralar saklar.

Sonbahar kültür ve sanat mevsimidir şehrimiz açısından. Ağaçlar yaprağını dökerken adeta kitap açar. Elbette ki bunların hiçbiri tesadüf değildir. Çünkü Kayseri kültür, sanat ve gelenek hususunda köklü bir tarihe sahiptir. Sadece ticaretle değil aynı zamanda âlimleri ve medreseleri ile de bilinir şehrimiz. Biz de bunun gereğini sürdürmeye imkânlarımız nispetinde devam ediyoruz.

Şehir Akademimiz yeni döneme hazırlıklarını yaptı. Birbirinden önemli hocalarımız şehrimizin fikir dünyasına katkılarını sunarken, KAYMEK ve Bilim Merkezi aynı doğrultuda çalışmalarını hız kesmeden sürdürüyor. Yaptıklarımızın bazılarını ise dergilerimizde ete kemiğe büründürüyoruz.

Şehir Kültür Sanat dergimiz yılın son sayısı ile

masalarınıza, kütüphanelerimize gitmenin heyecanını yaşıyor. Bu sayıda da birbirinden güzel dosyalarla huzurlarınızdayız.

Şehrimizin sembol şahsiyetleri bölümünde bu sayıda halk şairlerimizden Rûzî var... Konunun uzmanı Rasim Deniz ağabeyimiz yazdı. İlgile okuyacağınızı umuyorum.

Her sayıda şehrimizin doğal güzelliklerini hem fotoğrafları hem de kendine has üslubu ile anlatan Dursun Çiçek hocamız bu sayı için Yahyalı'mızın en güzel köşelerinden Yeşilköy Şelalesi'ni yazdı. Hem fotoğrafları hem de yazıyı keyifle seyredecek ve okuyacaksınız.

Şehrimiz enerji kaynakları ile de ayrı bir öneme sahiptir. Bunlardan en önemlilerinden biri olan Yamula Barajı'nı şehrimizin önceki dönem başkanlarından, yazarımız, hocamız Şükrü Karatepe yazdı.

Mustafa Işık hocamızın Kayseri Kütüphaneleri, Ahmet Ulu'nun belgesel tadındaki Sedat Çetintaş'ın hatıraları ile ilgili yazısı, Ahmet Sivacı'nın Kaybolan Meslekleri, Süleyman Kocabaş'ın Âşık Mustafa yazısı kaçırılmaması gereken yazılardan.

Söyleşi bölümünde Mustafa İbakorkmaz şehrimizin değerlerinden Adnan Büyükbaş ile konuşmuş. Şehir tarihimize açısından da önemli, keyifle okuyacağınız bir söyleşi olmuş.

Arkeoloji, Kitabiyat, Kayseri Sofrası ve Kültür bölümlerimiz de yine dopdolu.

Bir sonraki sayımızın heyecanı ile hepimize bol kitaplı, bol dergili günler diliyorum. Bir sergide, bir kütüphanede, bir kitapçada, bir konserde buluşmak dileğiyle...

Dr. Memduh Büyükkılıç
KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

PORTRE

Rûzî
Rasim Deniz

➤ 6

DOĞA

Yeşilköy Şelalesi
Dursun Çiçek

➤ 10

ŞEHİR VE EKONOMİ

Yamula Barajı'nın Yapılma Süreci ve Teknik Özellikleri
Şükrü Karatepe

➤ 18

ARKEOLOJİ

Taşhan Fosili Kazı Çalışmalarında Son Durum
Prof. Dr. Okşan Başoğlu
Prof. Dr. Pınar Gözlük Kırmızıoğlu
Prof. Dr. Cesur Pehlevan

➤ 26

GEZİ-HATIRA

Mimar Sedat Çetintaş'ın Kayseri İntibaları
Ahmet Ulu

➤ 30

KÜLTÜR

Kayseri'nin Tarihi Kütüphaneleri
Mustafa Işık

➤ 42

SÖYLEŞİ

Adnan Büyükbaş'la Söyleşi
Mustafa İbakorkmaz

➤ 50

KAYBOLAN MESLEKLER

Kalaycılık, Naftalin Kokan Meslek Oldu
Ahmet Sivacı

➤ 56

ŞEHİRİN YÜZLERİ

Âşık Mustafa Çiftçi
Süleyman Kocabaş

➤ 64

EDEBİYAT

Geçmişin Beşiğindeki Gelecek
Gökçe Fidan

➤ 70

KİTAPİYAT

Kayseri Tarihi Araştırmaları
Erkan Küp

➤ 78

SOFRA

Patlıcan Kovalama
Şehir Kültür Sanat

➤ 82

KÜLTÜRDEN

Şehirden Kısa Kısa Haberler
Şehir Kültür Sanat

➤ 84

Rûzî

Rasim Deniz

Halk şairi (Kayseri, 1839-Kayseri, 1899/90). Yenice İsmail Mahallesi'nde doğdu. Adı Mehmet Emin'dir. XIX. yüzyılda Kayseri'de "Çubukçuzadeler" lakabıyla anılan bir aileye mensup olup babası Akı (Ahi) Çubukçu Mahmud Efendi'dir. Sıbyan mektebinde Kur'an'ı hatmettikten sonra medreseye devam etti. Bir parça harf u nahiv okudu. Uzun zaman pek güzel çaldığı sazıyla diyar diyar dolaştı. Kendi gibi pek çok âşıkların sohbetine katıldı. Bir aralık Hicaz'a gitti, Hac etti. Son zamanlarında sazı bıraktı. Kayseri'de baba mesleği olan sigara ağızlığı (çubuk) yapmak, kehribar silmekle geçimini temin etmiştir.

Şiirlerinde kullandığı Arapça, Farsça kelimelere, terkiplere bakıldığında iyi bir tahsil gördüğü anlaşılmaktadır. Şiirlerindeki aruz kalıpları, ayet ve hadis metinleri, Arapça ve Türkçe atasözleri, bunları mısralarda başarılı şekilde yerleştirmesi şiirdeki hâkimiyetini göstermektedir.

Şiirlerinden anlaşıldığı üzere saz çalan Bektaşî meşreb bir şairdir. Bu şiirlerinden bir örnek:

*Dilde zıkr ü fikrim Hüseyin Kerbelâ
Bin cân ile oldum ana mübtelâ
İmâmeyn'in aşkı ile Rûziya
Abdal-ı aşk olmak iftihar bana*

Erzurumlu Emrah'ı okuduğu, onun bazı gazellerini tahmis ettiği bilinmektedir. Aynı zamanda meclisâra (meclisi şenlendiren, hoşsohbet) bir şairdir. Pek çok mecliste bulunmuş, bulunmadığı zamanlarda da aranan bir şair olmuştur.

İzmir, Aydın, Manisa, İstanbul gibi, semaî kahvelerin bulunduğu şehirlere gitmiştir. Bulduğu şehirlere destanlar yazmıştır. *Manisa Destanı* ve İstanbul'un Üsküdar, Tophane, Alem Dağı gibi birçok semtlerine yazdığı şiirler önemlidir. Tokatlı Âşık Gedâyi'nin ilgisini çektiği için Şâirnâme isimli eserine girmiştir.

Erhan Çapraz, ismen de olsa Rûzî'den ilk bahseden kişinin Köprülüzâde Mehmed Fuad olduğunu belirtmektedir. Mehmet Zeki Pakalın da basılmış iki şiir mecmuasının olduğundan söz etmektedir. Ancak henüz ele geçmiş değildir. Rûzî'nin, aruzlu ve heceli şiirleri mevcut olup bu şiirlerden bazılarını

ilk defa bize tanıtan Zıyaeddin Fahri Fındıkoğlu olmuştur. Daha sonra sırasıyla, Fahri Bilge, Besim Atalay gibi değerli araştırmacılar, bazı şiirlerini gazete, dergi veya kitaplarında örnek olarak vermişlerdir.

İlk olarak Ahmet Emin Güven, Şair Rûzî'nin 25 koşma, 4 destan ve 16 aruzlu olmak üzere toplam 45 şiirini bir araya getirip *Kayserili Mehmet Emin Efendi (Rûzî)* adında bir kitap neşretmiştir.

Mezarı Seyyid Burhaneddin mezarlığındadır. Evliydi ve Faik ve Mahmud adında iki oğlu vardı.

Vefatı üzerine Ahmet Remzi Dede (Akyürek) şu şiiriyle tarih düşürmüştür:

Şu'arâ-yı Kayseri'den Hâcî Rûzî Efendi'nin Târih-i İrtihâli

*Cenâb-ı Hâcî Rûzî Şa'ir-âgâh idi el-hak
Cihânda nâmn ibkâ etti eş'âr-ı dil-efrûzî*

*Nice yıl aşk-ı hestî-sûz ile sâz-ı muhabbetle
Kemâl-i Şevk ile gezdirdi dehri baht-i firûzî*

*Hulûs-i kalb ile tevhîd okurken geçti cânından
Hezârân aşk ola bu devlet oldu kendine rûzî*

*Efendim dem bu demdir sen de gel ihlâs oku fî'l-hâl
Seni atlatmasın dehrin gam-ı ferdâsî dirûzî*

*Du'a birle dedim târih-i cevher-dârını Remzî
Hudâ Adn'inde merzûk eyleye gitti bugün Rûzî 1317*

Şiirlerinden örnekler:

*Hoca dinlemeyiz laf u güzafi,
"Men aref.." dersinin, ilâhîyiz biz.
Okuyup hatmettik "ayn, şın, kâf"ı
Mâzi ve müstakbelin icmalîyiz biz.
Ne güzel halk etmiş güzeli, güzel,
Güzeller içinde güzel, Lemyezel,
Didâra müstakız, ezelden ezel,
Sanma huri, cennet meyyâlîyiz biz.
Rûzî, bihamdillah bende-i pîriz.
Bir kalender meşreb gerçi hakîriz,
Ne müşîriz ne veziriz ne mîriz,
Âsitân-ı aşkın abdalyız biz.*

*Kıl vefa cevri yeter cânânım Allah aşkına
Hasret-i aşkınla yandı cânım Allah aşkına
Bunca demdir âşık-ı efgende oldum ben sana
Sen de insâf-eyle gel sultânım Allah aşkına
Geceler tâ subha-dek bir lahza ârâm etmeyip
Kan döker du-dîde-i giryânım Allah aşkına
Verseler dünyayı aşkıdan ferâgat eylemem
Sen güzelin hüsnine hayrânım Allah aşkına
Rûzîyem evsâfın ettim dahi her rûz u şeb
Oldu memlû defter-i dîvânım Allah aşkına
Vezin: fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün*

Kaynakça: Zıyaeddin Fahri Fındıkoğlu, *Hâkimiyet-i Milliye gazetesi*, 10 Kanunusani 1928, s. 2339 sayı. Ankara; Fahri Bilge, "Kayserili Halk Ozanlarından Mehmet Rûzî Divançesi" F.B.426 No. Millî Kütüphane, Ankara; Besim Atalay, *Bektaşılık ve Edebiyatı*, İstanbul 1924; A. Şükrü Esen, 1-27. *Defterleri*, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Boratav Arşivi; Millî Kütüphane "Cönk 4,5,22" Ankara; Nûri Gökaşan, "Yazma macmua" Ürgüp; Güven, *Kayseri'de Mecmualar*; Mazıoğlu, ARAŞ, s. 233; Rasim Deniz, "Şiir mecmuası" v. 53b- Kayseri; Erhan Çapraz, "Sosyo-Kültürel Bağlamda Kayserili Rûzî ve Şiirleri (İnceleme - Tenkitli Metin)", (Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Edebiyatı Anabilim Dalı, yayımlanmamış doktora tezi), Kayseri 2015; Pakalın, SOZ, C. XV, s.122; Ahmet Emin Güven, *Kayseri Yakın Tarihinden Kültürel Araştırmalar III Kayserili Mehmet Emin Efendi (Rûzî)*, Ankara 1993; Rasim Deniz, *Şâir Rûzî Hayatı ve Edebî Kişiliği - Mehmet Emin Efendi (1839-1899)*, İzmir 2013.■

*Aladağlar'da
Bir Cennet Kokusu*

Yeşilköy Şelalesi

Dursun Çiçek

Kayseri coğrafyasını Erciyes'i merkeze almadan anlamazsınız... Bunu Erciyes Dağı'nın zirvesine çıkıp etrafa baktığınızda çok daha iyi anlarsınız. Sanki 360 derece çevrenizde gördüğünüz her şey onun bir uzantısı, onun bir tecellisi, onun bir tezahürüdür. Bir tarafta Kapadokya, Soğanlı, Erdemli; öbür tarafta Aladağlar; diğer tarafta Toroslar, Erkilet ve Gesi Bağları, Sultan Sazlığı, Kapuzbaşı başta olmak üzere tüm şelaleler; her biri sonsuz bir gönlü çağrıştıran yaylalar bir bütünü nasıl oluşturduklarını anlatır size.

Kapadokya'dan yükselen bulutlar, sanki peri bacalarında yıllardır nefes almış insanların tüten ocaklarının bacalarını andırır. Sultan Sazlığı'nın turnalarının her biri bir ayrılık, bir bekleyiş, bir yoksuzluk türkülerini, bozlaklarını ünüler. Gesi Bağları'ndan hâlâ gurbetin, hasretin, İstanbul'un kokusu gelir. Erkilet'te elleri kınalı analar bağ bozarken, Kapuzbaşı'nda sular insana varlığın ve varoluşun ninnisini söyler.

Böyledir Kayseri... Bir tarafta Develi'nin hüznü hikâyeleri, öbür tarafta Yeşilhisar'ın insan koku destanları, Gesi Bağları'nın hüznü, Sarız ve Pınarbaşı'nın ağıtları, Erciyes'in dağlaşmasının, Kayseri'nin şehirleşmesinin göstergeleridir. Bir dağın dağ olmasının, bir şehrin şehir olmasının mânâ cihetidir bütün bunlar.

Bunların içinde Yahyalı ayrı bir özelliğe sahiptir. Birbirinden farklı gibi görünen bir hikâye, bir türkü, bir destan, bir şiir Yahyalı'da yekpareleşir. Geçmişten gelen nice hatıralar geleceğe Yahyalı'dan uzanır. Yahyalı; Erciyes Dağı'nın tam yamacında, Aladağlar'ın duldasında, Torosların komşusu, dağlar koku bir yer... Her koyağında bir su fişkirir. Bereket

Su insanın sırrı... Yaratılıştaki büyük sır... Her şeyi sudan yaratan, insana suyun gördüğünden ibaret olmadığını anlatıyor bir bakıma. Ve bir insan da bunu belki en iyi şelalelerde anlıyor. Doğumu, akışı, çocukluğu, gençliği, kemali, yolu, yolculuğu ve susuzluğu...

kelimesi bile tam ifade edemez buradaki rahmeti ve bolluğu. Sultan Sazlığı'nın hüüzün ve umutla bezeli elma bahçeleri, Derebağ'ın kiraz kokan vadileri, Kapuzbaşı'nın sevda ve emek kokan tarlaları adeta cennetten bir köşe gibidir.

Höbek yaylasından Ulupınar'a, Aksu vadisinden Kapuzbaşı'na gittiğinizde anlıyorsunuz var olmanın ne olduğunu.

Zamantı en güzel türkülerini burada söyler. Horoz Dağı'na çarpan rüzgâr en güzel şiirlerini burada okur. Ve su... Suyun şehridir Yahyalı... Suyun türküsü, suyun şiiri, suyun hikâyesidir... Dağdan taşından su fişkirir. Rahmet sudur Yahyalı'da. Atoluğu'nda yüceliği, Derebağ'da birliği, Kapuzbaşı'nda çokluğun birliğini, Zamantı'da birlik içinde akmayı, Ulupı-

nar'da arınmayı ve nefes almayı suyla öğrenir burada insanlar... Suyun zikridir Yahyalı... Suyun tefekkürü, tenevvürüdür.

*Suda bir gizli yol, pırlıtlı iz;
Suda ezel fikri, ebed duygusu.*

diyor ya Necip Fazıl... Yahyalı'nın her yerinde bunu görmek, bunu hissetmek

ve bunu yaşamak mümkün... Vadilerinin isimlerinin çoğunda su olması da tesadüf değil... Aksu vadisi gerçekten de bir su vadisi... Suyun her hâlini ancak buralarda görebilir insan...

Dağların suya nasıl dönüştüğünü, gerçekte suda akanın bir dağ olduğunu en iyi buralarda anlar insan... Kapuzbaşı Şelaleleri'ni ilk gördüğümde dağların gözyaşları demiştim. Gerçekten de bir gözden, bir gönülden gürül gürül akan gözyaşlarını çağrıştırmıştı bana. Derebağ Şelalesi ise aksine bir coşkuyu çağrıştırmıştı. Sevinç gözyaşlarına benzer bir akıştı bu. Güney Şelaleleri

deli ve çılgındı. Toroslarda, Aladağlar'da anlatılan dağların eşkiya hikâyelerini çağrıştıırıyordu daha çok. Sanki dağın ortasından bir küheylan şahlanıyor ve dörtnala akıp gidiyordu bozulayarak... Avşar bozlakları, Avşar ağıtları akıyor burada sular... Kiminin ayrılığı, kiminin vuslatı, kiminin sabrı, kiminin isyanı... Ama en çok da kemale eren, şükreden, sabreden, zikreden insanların duası... Anadolu'da su bir duadır. Rahmetin insana düşen damlası... Dua ne büyük nimet...

Kayseri'nin bir de sessiz ve sakin şelalesi var: Yeşilköy Şelalesi... Adını aldığı, yine sessiz ve sakin bir köyün hemen duldasında... Torosların saklı cenneti der yöre halkı. Toroslarda cennet kokusu demiştim ilk gördüğümde. Çünkü görmeden kokusunu çekmişim içime sabaha kadar...

Kayseri'den Kapuzbaşı'na ve Ulupınar'a giderken sağda şirin bir köy Yeşilköy... Dağa sırtını yaslamış, yamacına yine bir

olmayan dik bir yoldan gitmişim. Ancak şimdi köyün altından daha güzel bir yol yapılmış. Ulaşım eskiye göre daha kolay...

Burada köyler de sessiz ve sakin... Aslında bölgeye göre büyük bir köy olmasına rağmen kuşluk vakti köyde neredeyse kimseyi göremiyoruz. Kim bilir belki de erkenden tarlalarına, bağlarına, bahçelerine gittiler. Sonuçta köyde cadde ve sokak kültürü yok. Kıraathanesine uğrayıp bir çay içmek istiyoruz. Kıraathanesi bile sessiz ve sakin. Tahminimiz doğru çıkıyor. Köylü işinde gücünde... Biz önce Kapuzbaşı'na, ikinci sonrası buraya uğrayacağımız için yolumuza devam ediyoruz. İkincinin akşama döndüğü vakitte biraz da gecikmiş olarak köyün içindeki dik yoldan şelaleye iniyoruz. Aşağıya şelaleye indiğimizde hava kararmıştı. Biz sadece suyun sesini duyuyoruz. Bitmeyen bir akış, bitmeyen bir yakarış gibi. Ya da bitmeyen bir yolculuk... Çadırlarımızı kurduktan sonra suyun sesini masal

Dağların suya nasıl dönüştüğünü, gerçekte suda akanın bir dağ olduğunu en iyi buralarda anlar insan... Kapuzbaşı Şelaleleri'ni ilk gördüğümde dağların gözyaşları demiştim. Gerçekten de bir gözden, bir gönülden gürül gürül akan gözyaşlarını çağrıştırmıştı bana.

dağı almış tipik bir dağ köyü... Kayseri'ye 150, Yahyalı'ya 40 km... Şelale ise yaklaşık 3 km köye... Yeşilköy Şelalesi'ne ilk gittiğimde köyün içinden, çok da iyi

yaparak uyuyoruz. Buralarda uyku derin... Birkaç saat uyuduğunuzda bile saatlerce uyumuş gibi huzurlu kalkarsınız.

Çadırımdan havanın aydınlandığını hissettim. Gece beni uyutan su sesi bu kez de uyandırmıştı. Hemen heyecanla dışarı çıktım. Çadırımın perdesini açtığımda adeta bir cennet bahçesinde hissettim kendimi. Akşam cennetin kokusunu hisseden ben o an cenneti karşımda görüyordum. Ya da ben cennetin içindeydim... Tam karşımda sessiz ve sakince akan bir şelale... Ne Kapuzbaşı Şelalesi gibi, ne Güney Şelalesi gibi ne de Derebağ

Şelalesi gibiydi bu... Bu başka bir şeydi... Yeşil bir cennetin içinde suyun sessizliği ve sakinliği nasıl olur onu anlatıyordu sanki. Her biri ayrı bir temsil, ayrı bir çağrışım... Yeşilköy ise sessiz, yalnız ve güzel...

Etrafında birbirinden güzel meyve ve sebze bahçeleri cennetin tecellileriydi. Biz oradayken bir müddet sonra bahçelerin sahipleri de geliyor. Bize ikramları ile hoş geldiniz diyorlar. Meyvesi ayrı bir tatlı,

sebzesi ayrı bir güzel. Bol bol fotoğraf çekiyorum. Ama mekân fotoğrafa sığmıyor. Daha çok seyrediyor ve mekânı içime çekiyorum.

Suyun fotoğrafı çekilir mi? Su akar, fotoğraf durdurur, sabitler... Akan ve sürekli hareket halinde olan bir şeyi fotoğrafla kalıcı kılmak mümkün değil. Kaldı ki videoda bile öyle... Ancak sınırlayarak aktarabiliyorsun. Orada göz gerek,

gönül gerek... Sırf göz de yetmiyor. Can gözüyle bakmak gerekiyor.

Bir heyelan sonucu oluşmuş önündeki tünel, ayrı bir güzellik katmış Yeşilköy'e... Tünelde indiğimizde müthiş bir serinlik hissediyoruz. Suyun yolunu nasıl yaptığını, dağları nasıl deldiğini, vadileri nasıl oluşturduğunu burada çok daha iyi anlıyoruz. Suyun yazdıklarını okumakla geçiyor ömrümüz kim bilir? Seyyahlar

biraz da suyun hikâyesine eşlik eden insanlar değil mi?

Su insanın sırrı... Yaratılıştaki büyük sır... Her şeyi sudan yaratan, insana suyun gördüğünden ibaret olmadığını anlatıyor bir bakıma. Ve bir insan da bunu belki en iyi şelalelerde anlıyor. Doğumu, akışı, çocukluğu, gençliği, kemali, yolu, yolculuğu ve susuzluğu... Suyun rahmet oluşunu ya da başka deyişle rahmetin sudaki tecellisini en iyi Afrika'da his-

setmiş, hatta yaşamıştım. Buralarda ise rahmetin içinde insan rahmeti fark edemeyebiliyor zaman zaman.

Yeşilköy Şelalesi yeşil bir cennet gerçekten de... Ayrılık vakti geldiğinde insan ardına, rahmete ve suya bakmadan edemiyor. Son kez bir yüzünü yıkıyor ve bir avuç içiyor suyundan. Sonra bir su türküsü arıyor hafızasında. Ya da bir su destanı, su hikâyesi, su şiiri...

Buralarda türkü, ozan denilince akla Neşet Ertaş gelir... Hele de bozkır, dağlar deyince... Bozkırın feryadı boşuna dememişler ona. Buraların her yerinde sesinin ve ayaklarının izi var. Bulutları biraz dikkatli dinleyince, dağların yamacına kulağını dikkatle verince, insanın çorak yüzüne gönlünü açınca duyar ve hissedersin onun nefesini... Avazlarının niye böylesine yanık olduğunu, derin olduğunu buraları görünce daha iyi anlıyor insan... Onun sesi de Anadolu'da su gibi çağlar, su gibi akar...

*Su gelir millendirir
Çayırı çillendirir
Senin o bakışların
Ahracı dillendirir*

*Su gelir daşa değer
Aman kirpikler kaşa değer
Merak etme sevdiğim
Bir gün baş başa değer*

Yamula Barajı'nın Yapılma Süreci ve Teknik Özellikleri

Şükrü Karatepe

Kayseri'nin 30 km kuzeyinden geçen Kızılırmak üzerinde kurulan Yamula Barajı, Kocasinan ilçesine bağlı Yemliha kasabasının 2 km yakınındadır. Yapımı 2005'te tamamlanan Yamula Barajı; Kızılırmak vadisinde ortalama 1 km eninde, 70 km uzunluğunda büyük bir göl oluşturmaktadır. Rezervuarlı bir hidroelektrik santrali (HES) olan barajda her biri 50 MW gücünde 2 tribünle elektrik enerjisi üretil-

mektedir. 2014'te Büyükşehir Belediyesi kapsamına alınarak belediyesi kapatılan Yemliha bugün Kocasinan ilçesinin bir mahallesidir. Yemliha kasabası, halk arasında Yamula adıyla bilindiği için, kasabanın sınırları içinde yer alan baraja da aynı ad verilmiştir. Türkiye'de yap-işlet-devret modeliyle hayata geçirilen ilk enerji yatırımlarından biri olması nedeniyle, yapım sürecinde yaşananların yakından bilinmesinin şehrin tarihi bakımından büyük önemi vardır.

BARAJ YAPMA FİKRİNİN OLUŞUMU

Kayseri'de Belediye ve yatırımcılar, elektrik üretim ve dağıtım konusunda köklü bir tecrübeye sahiptir. Cumhuriyetin ilk yıllarında 4022 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Nafia Vekâletine (Bayındırlık Bakanlığı) elektrik enerjisi üretme ve dağıtım konusunda yatırım yapacak özel girişimcilere imtiyaz verme yetkisi tanınmıştı. 1926'da Kayseri milletvekili Sabit Gözügeçgel, hemşehrileri Taşçızade Mehmet Rahmi ile Cıngılızade Ömer Fevzi Beylere vekâleten Nafia Vekâleti

ile elektrik enerjisi üretmek ve dağıtmak üzere bir "imtiyaz sözleşmesi" imzaladı. Süresi 50 yıl olan imtiyaz sözleşmesi, Belediyenin yüzde 20 ortağı olduğu, halka açık bir anonim şirket kurulması ve imtiyazın kurulacak bu şirkete devredilmesini öngörüyordu. 1928'de Belediyenin öncülüğünde şehrin ileri gelen tüccarlarının katılımıyla çok ortaklı Kayseri ve Civarı Elektrik Türk Anonim Şirketi (KCETAŞ) kuruldu. KCETAŞ'ın 1930'da Bünyan Şelalesi'nde, 1960'ta Kayseri Belediyesi'nin

Yemliha kasabası, halk arasında Yamula adıyla bilindiği için, kasabanın sınırları içinde yer alan baraja da aynı ad verilmiştir. Türkiye'de yap-işlet-devret modeliyle hayata geçirilen ilk enerji yatırımlarından biri olması nedeniyle, yapım sürecinde yaşananların yakından bilinmesinin şehrin tarihi bakımından büyük önemi vardır.

Sızır Şelalesi'nde ürettikleri elektrik şehir merkezine iletilerek halkın hizmetine sunuldu.

Kızılırmak üzerinde Yamula Barajı'nı yaparak elektrik üretme düşüncesi 1950'lerden itibaren sürekli gündeme geldi. Fakat sıkça yaşanan hükümet istikrarsızlıkları, ekonomik krizler ve özellikle de özel sektör eliyle elektrik üretiminin hukuki altyapısı oluşmadığı için bu pahalı yatırıma başlanamadı. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra çıkarılan bir kanunla belediyelerin elindeki elektrik üretim ve dağıtım şirketlerine Devlet el koydu. Aynı kanunla KCETAŞ da elektrik üretim ve dağıtım yaptığı tüm tesisleri Türkiye Elektrik Kurumuna (TEK) devretti. Tesisleri TEK'e devredince iştiğal konusu kalmayan KCETAŞ uzmanı olduğu elektrik üretim ve dağıtım

konusunda iş aramaya başladı. Şirketin Genel Müdürü Yaşar Koçoğlu ile Devlet Su İşleri (DSİ) Barajlar Dairesi Başkanı Refik Akarun'un yönlendirmesiyle Yamula Barajı'nın imtiyazının alınması gündeme geldi. Bu amaçla 1988'de çok ortaklı Kayseri Elektrik Üretim Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (Elektrik Üretim Şirketi) kuruldu. KCETAŞ'ın öncülüğünde kurulan Elektrik Üretim Şirketinin diğer kurucuları ve ortaklık payları şöyleydi:

Kayseri ve Civarı Elektrik	% 50
Kayseri Belediyesi	% 10
Birlik Mensucat Fabrikası	% 10
İl Özel İdaresi	% 5
Erciyes Boru Sanayi	% 5
Saygın Tekstil Sanayii	% 5
Diğer Küçük Ortaklar	% 15

Faaliyet alanı, elektrik enerjisi üretim, iletim ve ticaretiyle ilgili tesisler kurmak, baraj ve santraller yapmak olan Elektrik Üretim Şirketi; kurulduğu yıl devletin Kızılırmak üzerinde "yap-işlet-devret" modeliyle yaptırmaya karar verdiği Yamula Barajı'nın imtiyazını aldı. İmtiyaz süresi üretimin başlama-

sından itibaren 20 yıldır. Elektrik Üretim Şirketi, imtiyazın alınmasından 1994 yılına gelene kadar, barajın yapılması yönünde somut bir girişimde bulunmadı. Sembolik sermayeli, faal olmayan bir anonim şirket olarak varlığını sürdüren Elektrik Üretim Şirketi'nin kendi bürosu ve personeli bile yoktu. Şirket, resmî işlem ve yazışmalarında KCETAŞ'ın Kızılkapı'daki hizmet binasını adres gösteriyordu. Bu dönemde, şirketin rutin resmî işlem masraflarını karşılamak için yapılan sermaye artırımlarına sadece KCETAŞ katıldı. Diğer ortaklar sermaye artırımına katılmadığı için KCETAŞ'ın kuruluşta yüzde 50 olan sermaye payı zaman içinde yüzde 80'e yükseldi.

BARAJIN YAPIM SÜRECİ

Kayseri'de 1930'dan beri elektrik üretim ve dağıtımını yapan şirketlerin büyük ortağı belediye olduğu için, belediye başkanları aynı zamanda bu şirketlerin yönetim kurulu başkanlığını da yürütür. 1994'te Büyükşehir Belediye Başkanı seçilen Şükrü Karatepe, yapılan genel kurulda Yamula Barajı'nın imtiyaz sahibi Elektrik Üretim Şirketinin de Yönetim Kurulu Başkanı oldu. Melikgazi Belediyesi Meclis Üyesi Taner Yıldız da yönetim kurulunda yer aldı. Yapılan genel kurulda, belediye dışındaki ortakların inşaat başlama konusunda fazla istekli

olmadıkları görüldü. Karatepe ise, "barajın yapımına derhâl başlanması veya imtiyazın sahibine iade edilmesi gerektiği" görüşündeydi.

Başkanın bu kararlı tutumu karşısında, barajın yapılmasına karar verildi. Şirketin ortaklık ve yönetim yapısının baraj yatırımını üstlenmeye uygun hâle getirilmesi için derhâl olağanüstü genel kurula gidildi. Genel kurulda şirkete yeni ortaklar alınmasına, KCETAŞ'ın hisselerinin bir bölümünün yeni ortaklara devredilmesine ve sermaye artırımının yapılmasına karar verildi. Kurucu ortaklar arasında bulunmayan, sanayici Faruk Molu'nun ortak alınması ve şirket yönetimine katılması uygun bulundu. KCETAŞ elindeki hisselerin bir bölümünü Faruk Molu'ya ve yatırıma katılan diğer isteklilere sattı. Bu satıştan sonra Elektrik Üretim Şirketinin ortaklık ve hisse durumu şöyle oluştu:

Kayseri ve Civarı Elektrik	% 50
Erciyes Boru Sanayii ve Tic.	% 10
Çetinkaya Mensucat ve Tic.	% 10
Karsu Tekstil Sanayi ve Tic.	% 10
Faruk Molu	% 11
Kayseri İl Özel İdaresi	% 5
Diğer küçük ortaklar	% 4

Şirkete yeni ortaklar alınca ve hisse oranları değişince, şirketin yönetim kurulu da farklılaştı. Şükrü Karatepe belediye işlerinin yoğunluğunu gerekçe göstererek yönetim kurulu başkanlığından ayrıldı ve şirketin yeni yönetim kurulu şöyle oluştu:

- Faruk Molu (Başkan)
- Şükrü Karatepe
- Mehmet Tahtasakal
- Hami Kıranathoğlu
- Taner Yıldız

Yeni yönetim, şirket merkezini Molu ailesinin Cumhuriyet Mahallesi Serdar Caddesi'ndeki iş hanına taşıdı. Çalışmalarını kendi bürosunda ve kendi personeli ile yürütmeye imkânına

Çevresinin sert kara iklimini yumuşatarak doğal bitki örtüsünü değiştiren baraj gölünün çevresinde sayfiye yerleşimleri oluşmuştur. Gölde ayrıca balıkçılık ve su sporları da yapılmaktadır.

kavuşan şirket, temel atma hazırlıklarına başladı. Derivasyon tünellerinin bir an önce başlanması, ana gövdenin yapımı için sermaye temininde kolaylık sağlayacaktı. Bu nedenle, henüz barajın kati proje hazırlıkları devam ederken derivasyon tünellerinin ve ulaşım yollarının ihalesi yapıldı. Beton kaplama 2 adet derivasyon tüneli tamamlanarak suyun yatağı değiştirildi. Bu gelişmeler karşısında yurt içi ve yurt dışı finans kuruluşlarından, kredi verme veya şirketi satın alarak barajı kendi hesabına yapma teklifleri gelmeye başladı. Cıngıllıoğlu ailesinin sahibi olduğu Demir Enerji de şirketi satın alarak barajı kendi adına yapmak için teklif verdi.

Cıngıllıoğlu ailesi, Büyükşehir Belediyesi ve Devlet ile beraber KCETAŞ'ın üç büyük ortağından biriydi. KCETAŞ ise, Elektrik Üretim Şirketinin yüzde 50'sine sahipti. Elektrik

Üretim Şirketi yönetiminde KCETAŞ'ı temsil eden üyeler hisselerin Cıngıllıoğlu ailesinin malı olan Demir Enerjiye satılmasından yanaydı. Aynı zamanda KCETAŞ'ın yönetim kurulu başkanı olan Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhasseki de barajın Demir Enerji tarafından yapılmasına sıcak bakıyordu. Faruk Molu ise, Cıngıllı Grubunun "yatırım tecrübesi olmadığını" gerekçe göstererek hisselerin Demir Enerjiye satılmasına şiddetle karşı çıkıyor, bazı küçük ortaklar da Faruk Molu'ya destek veriyordu. Şirket yönetimi ve ortaklar arasında baş gösteren anlaşmazlığın giderilmesi için olağanüstü genel kurul yapılmasına karar verildi.

Genel kurulun yapılacağı 10 Kasım 1998 günü Faruk Molu, şirket merkezini açmadı. Hükümet komiseri ve ortaklar arasında yapılan görüşmeden sonra genel kurulun şirket

bürosunun kapısı önünde yapılması uygun bulundu. Merdiven sahanlığında gerçekleştirilen genel kurulda alınan kararlar doğrultusunda, KCETAŞ'ın Elektrik Üretim Şirketindeki hisselerinin çoğu Demir Enerjiye satıldı ve sermaye artırımı kararı alındı. Sermaye artırımına sadece Demir Enerji katılınca, diğer ortakların payları sembolik rakamlara düştü.

Değişen ortaklık durumuna göre şirketin yönetim kurulu şu isimlerden oluştu:

Bekir Yıldız (Başkan)

Ali Cıngıllıoğlu

Şükrü Karatepe

Saner Başaran

Taner Yıldız

Aynı zamanda Kocasinan Belediye Başkanı olan Bekir Yıldız, çalışmalarını yakından takip edebilmek için şirket merkezini Kocasinan Belediyesine taşıdı. Kısa sürede kati proje tamamlandı ve 1998'de Başbakan Mesut Yılmaz'ın katılımıyla baraj gövdesinin temeli atıldı. Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhasseki'nin siyasi, bu dönemde KCETAŞ Genel Müdürü olan Taner Yıldız'ın teknik destek ve yardımlarıyla gövdenin yapımı hızla devam ederken, baraj yapımı için gerekli olan hukuki işlemler de tamamlandı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile, üretilecek elektrik enerjisinin Elektrik Üretim Anonim Şirketine (EÜAŞ) toptan satışına izin veren sözleşme imzalandı. İmzalanan enerji satış sözleşmesi Danıştay tarafından onaylandı.

Barajın yapımı hızla devam ederken, 2001'de yaşanan ekonomik krizde çok sayıda banka ile beraber Demirbank da iflas etti. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), iflas eden Demirbank ile birlikte, bankanın yan kuruluşu olan Demir Enerjiye de el koyunca, barajı yapan Elektrik Üretim Şirketi bir kez daha el değiştirdi. BDDK'nın kısa süre sonra ihaleyle satışa çıkardığı şirketi, Cıngıllı Grubu tekrar satın aldı. Fakat Cıngıllı Grubu yatırımı gerçekleştirecek finansmanı temin edemeyince Demir Enerjiyi Ayan Enerji Anonim Şirketine sattı. Ayan Enerji şirkette kendi yönetimini oluşturdu. Kocasinan Belediye Başkanı Bekir Yıldız bu dönemde de şirketin yönetim kurulu başkanlığını yürüttü. Ayan Enerji İş Bankasından temin ettiği krediyle barajın yapımını tamamladı. 2003'te su tutulmaya başlanan Yamula Barajı, 2005'te yapımı tamamlanarak Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından üretime açıldı.

BARAJIN TEKNİK ÖZELLİKLERİ

Türkiye'de yap-işlet devret modeliyle gerçekleştirilen ilk enerji tesislerinden biri olan Yamula Barajı, rezervuarlı bir HES yatırımıdır. Rezervuarı Kızılırmak vadisinde 70 km uzunluğunda ve ortalama 1 km genişliğinde büyük bir

göl oluşturmaktadır. Minimum su seviyesinin 1070 metre, maksimum su seviyesinin 1101 metre olduğu göl alanında 3,5 milyar metreküp su depolanmaktadır. Toplam uzunlukları 1325 metre olan 6,50 metre çapında 2 adet beton kaplama derivasyon tüneli vardır. Eski Kayseri-Yozgat şosesi üzerinde yer alan tarihi Çokgöz Köprüsü ile Kocasinan'a bağlı Kuşçu Mahallesi'nin tamamı; Çevril, Emmiler, Hırka, Mollahacı ve Taşhan mahallelerinin ise yarısı baraj gölünün suları altında kalmıştır. Çevresinin sert kara iklimini yumuşatarak doğal bitki örtüsünü değiştiren baraj gölünün çevresinde sayfiye yerleşimleri oluşmuştur. Gölde ayrıca balıkçılık ve su sporları da yapılmaktadır.

Barajın gövdesi, "geçirimsiz düşey kil çekirdekli kaya dolgu" tipindedir. Temelden yüksekliği 115 metre olan gövdenin dolgu hacmi 6,5 milyon metreküptür. Dolu savakta 3 adet kontrollü radyal kapak bulunmaktadır. Beton ve kısmen çelik kaplama enerji tünelinin boyu 295 metre, cebri boru uzunluğu 130 metredir. Yamula Barajı'nda toplam 100 MW gücünde 2 tribünle yılda 424 milyon kwh elektrik enerjisi üretimi planlanmıştır. Fakat yıllık üretim 350-400 milyon kwh arasında değişen miktarlarda gerçekleşmektedir. Tribünlerde Amerikan GE ve ABB teknolojisi kullanılmıştır. Üretilen enerji 5,25 sent bedelle EÜAŞ'a satılmaktadır.

Keşif bedeli 105 milyon dolar olan barajın yatırım maliyeti 200 milyon dolardır. Bunun 15 milyon dolarlık bölümü kamulaştırma bedeli olarak Enerji Fonundan karşılanmıştır. Baraj aynı zamanda tarımsal sulama amaçlı bir yatırımdır. Projede Kayseri, Kırşehir, Nevşehir ve Yozgat sınırları içinde kalan 110 bin hektar arazinin sulanması planlanmış, fakat bu konuda henüz hiçbir yatırım yapılmamıştır. Barajın su kaynağı olarak beslendiği orta ve doğu Kızılırmak Havzası'nın yağışı, elektrik üretimi ile tarımsal sulamayı birlikte sürdürmeye yeterli görünmemektedir. İmtiyaz sahibi şirket kendi çıkarını düşünerek şimdilik elektrik üretmeyi tercih etmektedir. 2025'te 20 yıllık imtiyaz süresi dolduğunda Yamula Barajı EÜAŞ'a devredilecektir. Devlet, o tarihten sonra, iklim değişikliğinin doğuracağı olumsuzlukları dikkate alarak gerekirse tarımsal sulamaya öncelik verebilir. Kayseri kent merkezinin içme ve kullanma suyu tamamen yeraltından temin edilmekte ve yeraltı su seviyesi hızla düşmektedir. Baraj gölü aynı zamanda Kayseri'nin giderek artan içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılamak için de önemli bir güvencedir. ■

Taşhan Fosili Kazı Çalışmalarında Son Durum

Prof. Dr. Okşan Başoğlu
Prof. Dr. Pınar Gözlük Kırmızıoğlu
Prof. Dr. Cesur Pehlevan

2017 yılında keçi çobanı Murat ADIYAMAN, Kayseri Yamula Barajı'nda (Taşhan Mevkii) keçilerini otlatırken kemik parçaları bulur, üstelik bunların taşlaşmış şekilde olduğunu fark eder. Bulmuş olduğu taşlaşmış fosilleri, Kayseri Müzesi Müdürlüğüne bildirmesiyle birlikte kapsamlı bir araştırma yapılır. Prof. Dr. Okşan BAŞOĞLU, Prof. Dr. Pınar GÖZLÜK KIRMIZIOĞLU ve ekibi tarafından, yapılan araştırmalar sonucunda buranın doğa tarihi açısından çok değerli bir fosil yatağı (lokalitesi) olduğu tespit edilir.

Yamula Barajı civarından alınan numunelerde yapılan incelemelerle kemik parçalarının 7,5 milyon yıl öncesine ait olduğu belirlendi. 2018'de Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın destekleri ile kazı çalışmaları başlatıldı.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Okşan BAŞOĞLU'nun öncülüğünde başlatılan çalışma kapsamında, ilk olarak fil (Proboscidae), üç toynaklı at (Hipparion), keçi-koyun vb. (boviade), zürafa (Girrafidae),

Hava şartlarına bağlı olarak gerçekleştirilen kazılarda bulunan örnekler, laboratuvarında çalışılması için titizlikle kayıt edilmekte ve depolanmaktadır. Hava şartlarının kötüleştiği kış ayları ile birlikte, laboratuvarında yapılan temizleme, sağlama ve konservasyon aşamaları ile fosillerin akademik çalışmaları yapılmakta ve materyaller sergilenmeye hazır hâle getirilmektedir.

Dünya'nın farklı ülkelerinden saygın bilim insanlarının da ilgisini çeken bu çalışmalar, yoğun ilgi görmektedir. Almanya, Hollanda, Finlandiya, Amerika, İspanya'dan gelen bilim insanları çalışmaları merakla ve titizlikle incelemektedir.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından tasarlanan, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün destekleri ile oluşturulacak müzenin tamamlanması ile birlikte, bu nadir örnekler Türkiye'nin ilk Paleontoloji Müzesinde sergilenerek insanlarımızla buluşacaktır.

Yapımı tamamlanması beklenen Paleontoloji Müzesi ile birlikte üzerinde yaşadığımız toprakların ne kadar zengin tabiat varlıklarına sahip olduğuna en can alıcı şekilde şahit olacağız. Yapılan çalışmalarla, gelecek nesillerimizin geçmişle bağlarını daha da sağlamlaştırmış olacağız. Ayrıca bilim dünyasının yüzünü tamamen ülkemize çevirmiş olacağız. İtalya, Fransa, İngiltere, Almanya ve Avusturya gibi ülkelerde bulunan tabiat tarihi müzelerinin ülkelere sağladığı turizm katkıları düşünüldüğünde ülkemiz için bu çalışmaların önemi de anlaşılacaktır.

Katkılarından dolayı Kayseri Büyükşehir Belediyesine, desteklerinden dolayı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne, yaptıkları çalışmalarla birlikte bizlere bu eşsiz eserleri kazandıran Prof. Dr. Okşan BAŞOĞLU'na, Prof. Dr. Pınar GÖZLÜK KIRMIZIOĞLU'na, Prof. Dr. Cesur PEHLEVAN'a, Uzman Antropolog, Ömer DAĞ, Özge KAHYA, Oğuzhan KÖYLÜOĞLU, Ayaz Aslan ALMAZ ve Ümit SAVRAN'a, Antropolog, Cansu YAĞDOĞAN DAĞ, Hüseyin BOZKURT, Mehmet Emre TORUN ve Berk DURMUŞ'a, Arkeolog, Mevlüde SEVGİN'e, öğrenci stajyerler İrem SEZGİN, Enise BAYRAK, Fatih ESOĞLU ve Betül CAN'a teşekkür eder, çalışmalarında başarılar dileriz.

gergedan (Rhinocerotidae)'a ait 7,5 milyon yıllık fosiller bulundu. İlerleyen yıllarda, Yamula Barajı çevresinde bulunan Hırka Mahallesi'nde, barajda bulunan suyun çekilmesiyle birlikte yapılan kazılarda gergedan, fil, yırtıcılar (aslan, sırtlan) başta olmak üzere birçok türe ait fosil bulundu.

Kayseri Yamula Barajı'nda bulunan fosiller, bölgenin çok zengin fosil yataklarına sahip olduğunu göstermektedir. Kızılırmak Havzası'nın geniş bir alana sahip olduğu düşünülürse, bu bölgede yapılan yüzey araştırmaları ile kazı alanları, bölgesel olarak farklılık gösterebilmektedir.

Kayseri'de bulunan fosiller dünyadaki örneklerle kıyaslandığında büyüklük ve korunma bakımından nadir rastlanan bir duruma sahip. Yamula'da elde edilen fosiller, geç miyosen dönemine aittir. Ancak, Kayseri'de bulunan fosiller çok sağlam ve nadir örneklerdendir. Bu özellikleri sayesinde, dünya literatürüne katkı sağlayacak ender buluntuları kapsamaktadır.

Mimar Sedat Çetintaş'ın Kayseri İntibaları

Ahmet Ulu

Mekteb-i Sanâyi-i Nefisede mimarlık öğrenimi gören ve öğrencisi olduğu Mimar Kemâleddin Bey'in tesiri altında yetişen Sedat Çetintaş 1889'da doğmuştur. İstanbul'da Maarif Vekâleti Hars Müdürlüğü kadrosunda Türk eserlerinin rölövelerini çizme işlerini üstlenmiş, 1940'lı yıllarda Maarif Vekâletinin rölöve bürosunun başında bulunmuş ve 1954'te buradan emekli olmuştur. 1957 seçimlerinde Demokrat Partiden milletvekili seçilmiş; 27 Mayıs 1960 İhtilâli'nde partisinin diğer milletvekilleriyle birlikte Yassıada'ya gönderilen Sedat Çetintaş, 1965'te vefat etmiştir.

Kendisinin esas çalışma alanı Osmanlı dönemi yapılarının araştırılması ve Türkiye'deki mimari mirasın korunması üzerinedir. Çetintaş'a haklı bir ün sağlayan bu alanda gerçekleştirmiş olduğu rölöve çalışmalarıdır.

Sedat Çetintaş 1936 kışında Diyarbakır'a bir tetkik seyahatine katılır. Bu seyahate ilişkin intibalarını 18 Aralık 1936'dan başlayarak "Anadolu'da Sanat Tetkikleri - Âmid Yolunda" üst başlığıyla

Şu sütunlara sığdırmaya uğraşacağım görüşlerim ancak bir turist görüşü olabilir, yoksa gördüklerim arasında, öyle eserler vardır ki her birisini ilmi bir tahlilî tetkike kalkışsak ayrı ayrı ciltler vücuda getirmek lâzımdır. Bu büyük iş ise şu küçük fırsatta bence mümkün olmadığı için bu abidelerin tarihimizin derinliklerine dalan varlıkları karşısındaki heyecanlı intibaları not halinde de olsa neşretmeyi hiç yoktan faydalı buldum.

tefrika halinde Cumhuriyet gazetesinde yayımlar. Sedat Çetintaş tefrikanın 18 Aralık 1936 tarihli ilk yazısında seyahatinin fikrî altyapısına dair genel bir tanıtma yazısı yazmıştır. Bu tefrikanın Kayseri'ye ilişkin bölümleri Kayseri tarihi ve mimarisi açısından ve tarihî eserlerin o yıllardaki vaziyetini göstermesi bakımından önem arz ediyor.

Yine bu yazı şehrimizin sosyal ve kültürel hayatı ile ilgili olduğu için hem o dönem bir Türk aydınının tarihi bir şehre, tarihe ve insana bakış açısını göstermesi hem de şehirdeki değişimi yansıtması bakımından önemlidir. Onun izlenimleri ile sizleri baş başa bırakıyoruz...

"Geçen kış Diyarbakır'a bir tetkik seyahati çıkmış. Harita üzerinde bir göz gezdirdim, yol üstünde kültür tarihimize sahne olmuş birçok kıymetli Türk şehirleri

dizili idi. Ben bunları atlayıp geçemezdim, her birisinde ikişer üçer gün kalmak ve buralardaki Türk medeniyet eserleri üzerinde tetkikler yapmak bende önüne geçilmez bir arzu oldu.

Ankara'dan ayrıldıktan sonra Kayseri'den başlayarak, gidip, gelişte, tren hattı üzerinde bulunan Niğde, Ulukışla, Adana, Elâziz, Harput, Malatya, daha sonra Konya, Karaman, Ereğli, Kütahya şehir ve kasabalarındaki eski Türk kalelerini ve yetişebildiğim kadar bütün Türk abidelerini birer birer gözden geçirdim, gezdiğim bu yerlerde bilgi ve alâkalarından istifade ettiğim bazı kıymetli şahsiyetlerin de refakat ve yardımlarına mazhar oldum.

Şu sütunlara sığdırmaya uğraşacağım görüşlerim ancak bir turist görüşü olabilir, yoksa gördüklerim arasında,

Orta Anadolu'da Kayseri yalnız bir şehir değil, parlak Selçuklu medeniyetinin özü ile yoğrulmuş başlı başına bir müzedir. Türk tarihinin yedi sekiz asırlık medeniyetini, taşkın ve yüce san'at heyecanını yaşatan abidelerinin, gösterdiği harikalar önünde eğilirken, o sert taşları dantel gibi işleyen Türk taşçı-larının çekiç tıkırtısını işitiyor gibiydim.

öyle eserler vardır ki her birisini ilmi bir tahlilî tetkike kalkışsak ayrı ayrı ciltler vücuda getirmek lâzımdır. Bu büyük iş ise şu küçük fırsatta bence mümkün olmadığı için bu abidelerin tarihimizin derinliklerine dalan varlıklar karşısındaki heyecanlı intibaları not halinde de olsa neşretmeyi hiç yoktan buldum.

İstanbul şehri, millî tarihimizin bir tek, parlak sahifesi gibi kalıyor. Bu tarihin enginliklerini insan Anadolu'da bulur; Anadolu şehirleri baştanbaşa Türkün yüce tarihini yaşatmaktadır, onun askerlikte, ticaretle, san'atta ve sair bütün sosyal hususatta sahip olduğu fitrî kabiliyetinin yüceliğini öz bağrında yaşatan bir ülke halindedir.

Anadolu şehirlerini görmemiş bir Türk genci millî tarihini okumamış demektir, bu şehirleri görmemiş, gezmemiş ve tetkikler yapmamış gençliğin, kitaplarda okuduğu yurt bilgisi hayalî kalmaktan kurtulamaz.

Anadolu'yu dolaşan ve gördüklerini basit bir muhakeme ile de olsa tahlil ve mukayese edebilen, şöyle böyle okumuş bir yurttaş da olsa saltanat devriyle cumhuriyet devri arasındaki mıntıka farkını gözle görülür ve elle tutulur denilen mertebede tebarüz etmiş bulur.

Yurdunu ve milletini tanımak ve bilmek isteyen büyük şehirlerin münevver gençliği buralarını muhakkak görmelidir. Bu itibarladır ki her şeyden evvel yurdumuzda dâhilî turizm teşkilâtına ehemmiyet vermek mecburiyeti vardır. Yıllık mezuniyet alan memurlar, tatilini zevkle ve faydalı bir şekilde geçirmek isteyen mektepliler muhakkak yurdumuzun içlerine doğru birer seyahat yapmalı ve

bu mukaddes diyarları görmelidirler, o vakit benim şu satırlardaki görüşlerimin kısalığını ve kalemimin acizliğini de teslim edeceklerdir.

KAYSERİ'DE

Orta Anadolu'da Kayseri yalnız bir şehir değil, parlak Selçuklu medeniyetinin özü ile yoğrulmuş başlı başına bir müzedir. Türk tarihinin yedi sekiz asırlık medeniyetini, taşkın ve yüce san'at heyecanını yaşatan abidelerinin, gösterdiği harikalar önünde eğilirken, o sert taşları dantel gibi işleyen Türk taşçı-larının çekiç tıkırtısını işitiyor gibiydim. Kayseri kalesinin kapısındaki aslan heykellerini görüyör ve Kayseri müzesindeki 'Osmanlı tabiriyle Lâfzai Celâle başlayan' bir yazı istifile tersim edilmiş yürüyen aslan resmini düşünüyörüm da ölüme mahkûm edilmiş san'atın telâkki tarzına daha bir içim yanarken cumhuriyete ve rejimine bir daha baş eğiyörüm.

Şehrin تنها sokaklarında yürürken hayalim işlemekte devam ediyor: Yanı başımda dedelerimin gür bıyık ve sakallarıyla ve tahayyülüne uğraştığım kıyafetleriyle dolaştıklarını görmek istiyörüm, nerede ise şu sağımdaki kemerli kesme taş kapıdan bir Selçuk beyi çıkıverecek sanıyörüm, fakat oradan elinde çantası, başında sarı şeritli kasketiyle bir lise talebesi çıkıverince uyanıyörüm. Şık mantosu, zarif şapkasiyla solumdan geçen bir Türk bayanı bana geçmişin hayaliyle bugünün hakikatini mukayese için, ne canlı ölçü oluyor, düşünüyör ve tartıyörüm: Dedelerimin kurduğu her geçidi bir müze bucağı gibi duran bu

sokaklara kasketiyle bu çocuk, şapka ve mantosuyla bu şık bayan ne manalı bir dekor oluyor, ben bu dekorun manasını, uygunluğunu tahlile uğraşarak yürürken, karşıma bir medrese çıkıyör, işte bu da gene bir Türk bayanın medenî izi ve eseridir. Fakat tam 699 yıl evvelki bir Türk bayanın!

Bu medrese Hunad Mahperi medresesidir. Bu bayan son Selçuk Sultanlarından Alâeddin Keykubad'ın karısı, Keyhusrev'in anası... Hunad, Sultan payesi ve Mahperi de kendi adı imiş...

Toplu bir halde bir cami, bir medrese, bir hamam yaptırarak cami hariminde nefis san'at eseri olarak bir de türbe yaptırmış ve orada medfunmuş. Mahperi Camii Selçukilerde umumiyetle denecek bir tipte yapılmıştır, yani kısa direkler üzerinde yekdiğere atlayan kemerin taşıdığı tonozlarla örtülmüş yayvan, geniş iki kapılı bir camidir. Merkezinde açık bırakılmış bir yer vardır ki burası uydurma ve benzetme tuhaf bir kubbe ile 19'uncu asırda örtülmüştür. Kuvvetli bir ihtimalle bu açık yerde bir de havuz vardı, fakat bu havuz kaldırılmıştır.

Camiin inşa tarihi 1237'ye tesadüf ediyor. On dokuzuncu asırda camiin içi sıvanmış ve renkli çirkin badanalarla kapatılmıştır. Çok kuvvetli bir ihtimalle bu sıvaların altında zengin bir kesme taş mimarisi vardır. Bunu muayene etmek ve aslını çıkarmak lazımdır. Minaresi on dokuzuncu asır yapısıdır, aslı yıkılmıştır. Camiin methalleri muhteşem olup, fevkalâde zengin satıh tezeyinatıyla vücuda getirilmiş ve nefis Selçuk istlâktilerini muhtevidir.

Mahperi'nin türbesi hele haricen bir Selçuk şaheseridir. Fakat bu nefis san'at eserinin önüne sonradan kaba ve san'atsız birtakım lâhitler konmuştur ki bunlar tarihimizi alâkadar eden mühim şahsiyetlere ait olmadığı halde Mahperi türbesinin san'at inceliklerini görebilmem için hail olmaktadır. Bunları ilk fırsatta oradan kaldırmak çok hayırlı bir iş olur.

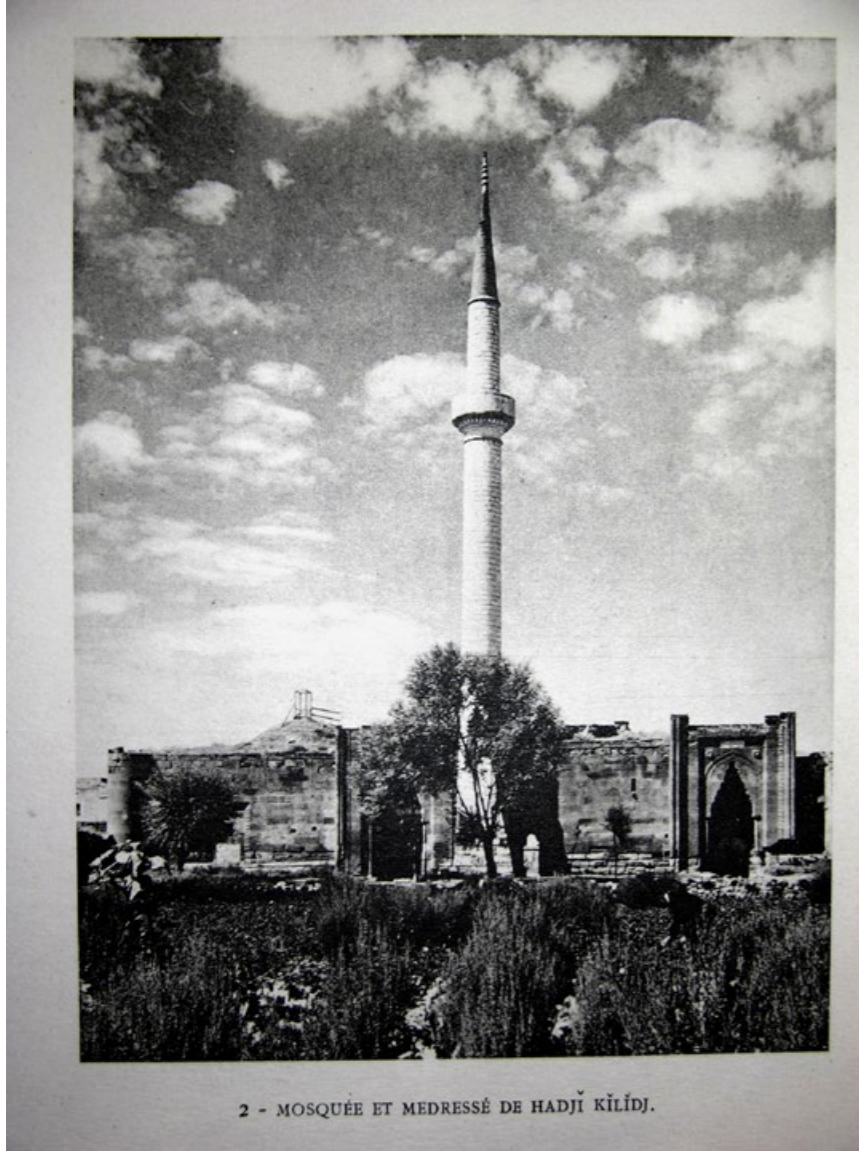
1 - PORTAL.

Mahperi medresesi bugün Kayseri müzesi ittihat edilmiştir, müzenin millî kültür ve tarih bakımından epeyce kıymetli malzemesi vardır. Bina ise, Selçuk medeniyetinin kesme taş mimarisine göre yapılmış kıymetli bir san'at eseridir. Kesme taş mimarisinin ne demek olduğunu söyleyeyim:

Selçuk eserlerinde dikkat edilirse iki türlü usulü inşa nazarı dikkati celbeder. Birisinde bina konstrüksiyonunda sırlı ve sırsız tuğlanın hâkim olduğu görülür. Zaruret görülen yerlerde kesme taş kullandıkları halde zaruret olmayan yerlerde mebzulen tuğla ile duvarları,

tonoz, kemer ve kubbeleri inşa etmişlerdir. Bu sınıf inşaatta mebzulen çini tezeyinatı kullanmışlardır ki ben bu sınıfa mensup mimarî eserlerde İran medeniyetinin az çok tesirini görmekteyim. İkinci usulü inşaata göre yapılmış binalar ise sırf kesme taşta, yani kemerleri, tonozları hatta bazen kubbeleri kâmil kesme taşta ki bu binalar daha kuvvetli bir ihtişam ve kuvvet ifade etmektedirler. Bunlarda çini tezeyinatı çok az görülür.

Bu her iki inşa usulünde yapılmış binaların plân tertibatında da farklar vardır. Tuğlanın hâkim olduğu inşaatta medreselerin ortası açık olmadığı halde

2 - MOSQUÉE ET MEDRESSÉ DE HADJİ KİLİDİ.

yapı olmuştur. Bir yolunu bulup mahalli idare bu kısmı kaldırırsa çok hayırlı bir iş yapmış olur.

SAHABIYE MEDRESESİ

Bugün müze ittihaz edilmiş olan Kayseri'deki Mahperi medresesinin cephesinde inşası esnasında oradan akıtılmış olduğu muhakkak olan bir su vardır ki bunun üzeri gene ondokuzuncu asırda birtakım kemerler ve direklerle örtülmüştür. Bu muhdes kısım çirkin bir yama olmuştur. Bir yolunu bulup mahalli idare bu kısmı kaldırırsa çok hayırlı bir iş yapmış olur.

Atatürk heykelinin bulunduğu geniş meydana yönü açılmış olan Sahabiye medresesi 688 yıllık ömrüyle, muhteşem kapısı ve geniş cephesi ile Atatürk'e hayran hayran bakarken uzaktan insanı kendine çekiyor, yanbaşındaki zengin ve güre çeşmenin üstündeki kitabe bana öğretti ki tam 689 yıldır burada harıl harıl akmakta imiş. Bu da Sahib Ata unvanıyla anılan büyük Selçuklu vezirlerinden Fahreddin Ali'nin yüce milletine bir hediyesi. Medresenin yanından akıttığı bu su bugün de Kayseri'nin en güzel sularından birisi olup halk ona 'Makbul Suyu' adı vermiştir.

Zaten Türklerde herhangi bir abide kurmak isteyen zenginler, yalnız bir cami veya bir medrese kurmakla iktifa etmezlerdi, cami, medrese, hamam, türbe; bunlar yekdiğerinden ayrılmayan şeylerdi, fakat hepsinden evvel bunların yanı başından bir su akıtmayı ihmal edemezlerdi. Medresenin ve camiinin ortasındaki şadırvanlardan bir akar suyun sesini dinlemek, akışını seyretmek şarttı. Su Türk hayatında birinci derecede yer almış bir varlıktır.

İşte bu çeşme de bu zihniyetin eseridir. Aslında şimdiki yerinden birkaç adım daha ilerde imiş. Fakat cumhuriyetin o sahada yaptığı imar hareketlerinde bu medresenin cephesi açılıp önü temizlenince çeşme ayak altında kaldığı için

kitabesiyle birlikte nakledilerek medrese hizasına alınmış ve bu hareket çok uygun olmuştur.

Diğer Anadolu şehirlerinde çok kıymetli abideler yaptıran Fahreddin Ali'nin Kayseri'ye de kıymetli yadigarı olan Sahabiye medresesi methalden giriş istikametinde biraz mustatili bir plân üzerinde iki tarafı revaklı (revaklar yıkılmış bir haldedir) bir açık avluya girilince geniş bir kemer içinde karşımıza dershanesi çıkar. Bina içli dışlı kâmil kesme taş mimarisine uygun olarak yapılmış nefis bir Selçuk medresesidir. Mahperi medresesine benzer. İçerisi sadelik ve sükûn içinde bir ciddiyet arz etmekte olup kapısı içeriden ve dışarıdan fevkalâde emekli ve müzeyyendir.

HACI KILIÇ BİNALARI

Sahabiye medresesinin yanından geçip istasyona giden cadde üzerinde iki kıymetli Selçuk abidesi daha vardır. Yekdiğerine benzeyen iki kapısıyla yan yana hangisi cami hangisi medrese tefrik edilemez. Fakat içindeki taksimatı görünce sağdakinin medrese ve soldakinin cami olduğunu anlarsınız. Halk dilinde 'Hacı Kılıç' namıyla anılan bu abidelerin banisi 'Ebülkasım bin Ali Tusi', tarihleri de '647. H' 1249'dur.

Cami plânda namaz safları istikametince mustatilleşiyor ve gene birçok ayaklar ve kemerler üzerinde yayılmış bir haldedir, fakat Mahperi camiinde olduğu gibi ayaklar yuvarlak maktalı yekpare sütunlar olmayıp kesme taştan örülmüş ve murabba kaide üzerinde yükselmiş ayaklardan ibarettir. (Bursa'daki Ulucami gibi)... Bu kemerlerin üzeri tonozla örtülmüştür. Minaresi yıkılmıştır. Kapıdan girince plânın tam mustatil şeklinin kapı tarafındaki cephe bozulmuş olduğunu gördüm. Fakat bunun sebebini, yanındaki medreseye gidince ancak anlayabildim ki cami ile medrese bir tek kompozisyon olarak vücuda getirilmiş olup günün birinde

medreseye bitişik olan bu kısımdaki üç tonoz kemerleriyle yıkılmış. Restore etmeye lüzum görmeden içeride kalan ayaklar arasına moloz duvarlar çekerek kapatmışlar ve yıkılan kısımları medrese avlusuna terk etmişler.

Medrese plân itibariyle Mahperi ve Sahabiye medresesinden ayrılmıştır. Aynı senelerin ve aynı san'atkarların eserleri olduğu halde bu medresenin plânındaki değişikliğin sebebi; cami ile bitişik olarak yapıldığı için o vakitki vaziyete göre arsa hususiyetinden ileri geldiği hatıra geliyor.

Camiin fevkalâde nefis Selçuk çini-lerinden bir mihrabı vardır. Medresenin dâhilî aksamı gene sükûn için olduğu halde her iki binanın methalleri hariçten fevkalâde ince ve külfetli menhutatla müzeyyendir.

ŞİFAİYE HASTANESİ VE KİYASİYE MEDRESESİ

Kayseri'de Selçuk mimarisinin seçme eserlerinden 'Şifaiye' hastanesiyle, 'Kıyasiye' tıp medresesi aynı zamanda Selçuk tababetinin de pek muhteşem birer vesikasıdır, bu kıymetli kültür müesseseleri yekdiğerine bitişik olarak inşa edilmiştir. Bir hattı müstakim üzerinde bulunun cephelelerinde ayrı ayrı kapıları bulunduğu halde arada yekdiğerine geçit veren bir pasajın bulunması hastalar ve hastane ile medrese hoca ve talebelerinin sıkı bir münasebette bulduklarını ifade ediyor.

Bu binaları '602 H.' 1205'te Kılıç Aslanın oğlu, Gıyasettin Keyhüsrev, kız kardeşi Gevher Nesibe'nin vasiyeti üzerine yaptırmıştır.

Binaların önündeki sokak sonradan yükselmiş görülüyor. Medresenin cephe tarafından bir ikinci kapısı bulunması bu kısmın iki katlı olduğuna delâlet ediyor. Hastane ve medrese yekdiğerine esasta benzerlik taşıyan bir plâna göre yapılmıştır. Ortada bir avlu ve iki yan sütunlu veya ayaklı birer revak üstünde odalar ve karşısında geniş kemer ve tonoz

altında avluya bakan yazlık dersane veya salon. Ve bu salonun iki yanında odalar... İşte bundan ibaret bir esassa göre yapılmışlardır ki bu sözle üstü açık tiptekilerden bir Selçuk medresesinin esas hatlarını da umumî bir ifade ile tarif etmiş oluyorum.

Hastanenin sağ tarafındaki odalar arasında binanın bünyesine ait bir türbe (kümbet) vardır ki burada Gevher Nesibe'nin medfun olduğu muhtemeldir.

Kayseri'deki bütün Selçuklu eserleri gibi bu binalar da kesme taş mimarisine göre yapılmıştır. İleride başka kasabalarda tesadüf ettiğim tuğla mimarisine göre yapılmış bir iki binayı da mütalaa ettikten sonra bu kesme taş mimarisinin ne olduğunu izah edeceğim. Şimdilik yalnız kaydederek geçiyorum.

Yedi buçuk asır evvelki Türk tababetinin abideleri Türk ilminin Türk içtimâî şefkatinin taştan birer vesikası olan bu abideler ne yazık ki harap bir haldedir. Öyle ki bugün restorasyon projelerini yapmak imkân dahilinde bulunmakla beraber hayli müşkülleşmiş bir hale gelmişlerdir.

Bu binalar eğer bir cami olsaydı kıymetini yalnız mimarlık ve san'at bakımından ölçer ve haraplığında diğer birçok emsaline bakarak kendimizi teselli edebilirdik. Halbuki on üçüncü asrın başında Türklerin cihan tababetine hizmetleri hakkındaki çalışmalarının ve o zamandaki içtimâî muavenet teşkilatının en kıymetli belgeleri olan bu şefkat ve ilim müesseselerini Türk medeniyet tarihi bizlere bırakmış, bugünkü nesil de onu Kayserili kardeşlerimize vedia olarak terk etmişizdir. Haddizatında bu millete güçlü ve kabiliyetli bir san'atkar ordusunu daima yetiştirmekte olan Kayserililerden bu iki abidenin azami hassasiyetle korunmasını isteyebiliriz.

HATUNİYE MEDRESESİ

Kayserinin en şayanı dikkat binalarından birisi de budur. Plânı esasta yukarıda

kesme taş medreselerin ortalarında açık avluları vardır. İşte Kayseri'deki bütün Selçuklu eserleriyle birlikte Mahperi medresesi de ikinci saydığım kesme taş usulüne göre yapılmıştır.

Plânı: Muhteşem bir kapıdan girilir, birkaç adım sonra üstü açık bir avluda kendinizi bulursunuz. Bu avlunun karşısında geniş bir kemerle ayrılmış açık bir dersane görülür ki bu dershanenin üstü kemerin kavsine muvazi bir tonozla örtülmüştür. Bu geniş dershanenin iki yanında birer kapı ile girilir geniş iki oda vardır. Avlunun diğer üç cephesi dört köşe ayaklar yükselerek birer muntazam

kemerle yekdiğerleriyle birleşerek güzel bir revak teşkil etmişlerdir ve bu revak üzerine medrese odalarının kapıları sıralanmıştır. Bina dâhilinde satıh tezyinatı nazarı dikkati celbetmez, görünüş düz, sade, fakat çok ağırbaşlı ve ciddidir.

Camiin önünde bir de küçük hamam vardır. Bu hamam bugün hala çalışmaktadır. Bugün müze ittihaz edilmiş olan Kayseri'deki Mahperi medresesinin cephesinde inşası esnasında oradan akıtılmış olduğu muhakkak olan bir su vardır ki bunun üzeri gene on dokuzuncu asırda birtakım kemerler ve direklerle örtülmüştür. Bu muhdes kısım çirkin bir

ismi geçenlere benzemekte ise de cephesi sağında, fotoğrafta görülen sütunlu ve kemerli kısmıyla ve cümle kapısından maada 'Kıyasiye' medresesinde olduğu gibi merdivenle çıkılan üst kat kapısıyla bu bina diğer medreselerden daha hareketli bir zevkin mahsulü olduğunu göstermektedir.

Ne yazık ki bu bina da nasıl olmuşsa olmuş ve eşhas eline geçmiştir. Sahibi Kayseri'de bulunmadığı için içini göremedim. Komşuların delâletiyle yalnız damına çıkarak oradan vaziyeti tetkik ettim. Birkaç fotoğraf da alabildim.

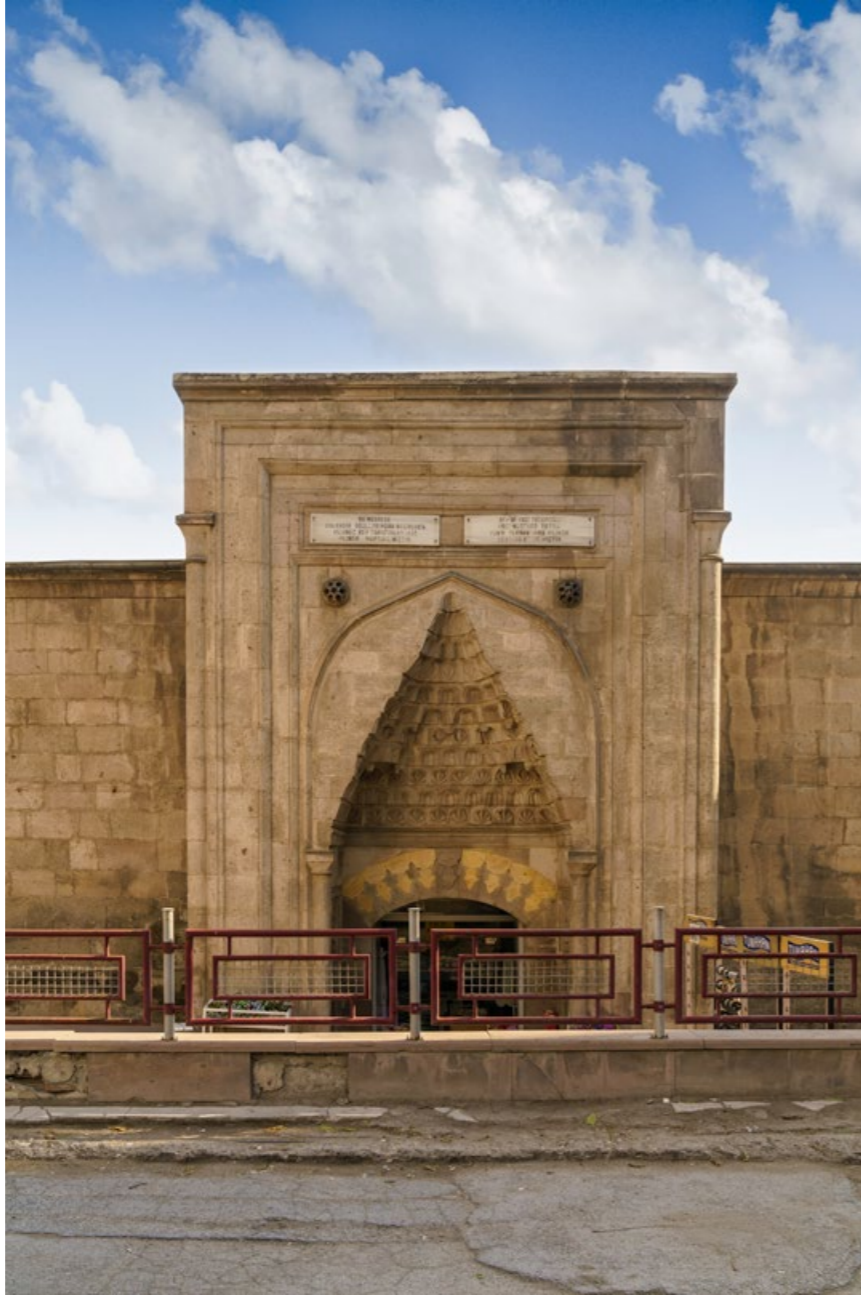
Damdan gördüklerime nazaran methal karşısına gelen yerdeki açık dershanenin kemeri sonradan kesme taş bir duvarla kapatılarak burası bir oda haline getirilmiş ve bu duvara küçük bir de kapı bırakılmıştır. Avluya nazır revakları yuvarlak yekpare sütunlu ve sütunlar üzerinde Roma veya Bizans başlıklarını (uzaktan tefrik edemedim) haizdir. İnşa tarihine ve banisine ait bir malûmat da edinemedim. Fakat ne olursa olsun hakikat ortadadır ki bina çok yüksek bir Selçuklu eseridir.

Kayserililerin bilhassa bu abide üzerine nazarı dikkatlerini celb ederim.

Türk şehirlerinin hemen pek çoğunda Ulucami adıyla anılan bir cami buluruz. Bunların adları bir olduğu gibi tiplerinde de benzerlik vardır. Selçukilerden kalan bu tipin izlerini Osmanlılarında da bulabiliriz. Bursa'da Yıldırım'ın başlatıp Çelebi'nin tamamladığı Ulucami de aynı tiptedir. Edirne'de Süleyman Çelebi'nin başlatıp Mehmed Çelebi'nin tamamladığı 'Eskicami' de bu tipin esasını okşamaktadır.

Kayseri'deki kalın ve murabba mak-talı ayaklar ve bunlar arasında yekpare yuvarlak sütunlar üzerine sıralanmış kemerlerle yekdiğerine bağlanarak geniş bir sahayı işgal etmiştir. Sütunlar üzerindeki başlıkları, Bizans ve Roma harabelerinden toplayarak kullanmışlardır.

Kayseri'de bana refakat eden öğretmen Bay Kâzım'ın tetkiklerine göre bu cami,

▲ Hatuniye Medresesi

Danışmend oğullarından Mehmed Melik Gazi tarafından on ikinci asır başında yaptırılmış ve vakfiyesi de varmış ki binanın kendisi de bu kadar eski olduğunu göstermektedir.

Caminin tuğla minaresi pek muhteşemdir. Dört köşe bir kaide üzerinde başlayan minare binadan feza doğru kendisini kurtardıktan sonra bu dört

köşe sekizleşerek takriben yedi metre daha yükseldikten sonra minare dairevi bir makta iktisap ederek şerefeden kırk metre kadar yükselmiştir. Şerefeden sonra petek kısmı inceleyerek yükselip mahrutî bir külâhla nihayetlenmiştir ki; bu külâh Osmanlılar zamanında yapılan tamiratın eseridir. Selçuk minarelerinde mahrutî külâh yoktur.

▲ Kayseri Kalesi

Bu tuğla minarenin sekiz köşeli kaidesi üzerinde dairevi başlayan gövdesi gayet hafif bir şevle devam ederek mahrutî bir hüviyet almıştır ki bunun konstrüksiyonu oldukça müşkül ve külfetli usullere dayanır.

İşte bu heybetiyle bu minare uzaklardan Erciyes'in yaptığı fona yaslanarak şehrin panoramasına çok manalı bir renk vermektedir.

Kayseri'de Danışmendlerden kalma bir Güllük camisi vardır ki tarihi 1210 olup gayet nefis Selçuk çinilerinden kıymetli bir mihrabı vardır.

KAYSERİ KALESİ

Kayserinin dış surları kâmil harap olmuş. Yalnız bakiye denebilecek bir parçasını görebildim, fakat iç kale oldukça mamur ve şehri ortasında bir biblio gibi süslemektedir.

Bu iç kalenin bütün içini dışını ve en mühim burçlarını tetkik ettim. Temelinden itibaren Türk yapısı buldum. Kalede Keyhüsrev'in oğlu Keykubadın adı yazılı bir de kitabe vardır. Maalesef bu kalenin tarihi hakkında bundan başka bir malûmat elde edemedim. Kayseri'deki münevver arkadaşların değerli çalışmaları umarım ki bize bu kaleyi öğretecektir.

Bu kale Kayseri şehrinin tarihî ve beledî kıymetine yüksek şeref temin

eden bir varlıktır. Fakat bakımsız ve içi bir seyyaha gösterilemeyecek derecede enkaz ve müzharafatla doludur. Kayseri şehri bu güzel ve küçük kaleyi kapısı önünden geçen sokaktan başlayarak içini temizlese ve yüksek, hassas bir itina ile muhafaza etse çok yerinde bir iş yapmış olur.

Kale kapısının iki yanında yükseklerde konmuş iki aslan heykeli vardır ki bunlar Selçuk tarihinin kıymetli belgeleridir. Ne yapayım ki bu kale üzerinde etütler yapmaya vakit bulamadım.

(KÜMBET) TÜRBELER

▲ Döner Kümbet

Şehrin içinde ve kenarlarında ayrıca birkaç kümbet vardır. Bu Selçuk türbelerinde kimlerin yattığı henüz tespit edilmemiştir. San'at bakımından en kıymetli olanı döner kümbet adıyla anılan türbedir ki şehrin varoşlarında ahşap ve kerpiçten birtakım evlerin arasında mahsur kalmıştır. Bu evlerden birisinin avlusundan bir kısmı görülen bu türbeyi ev sahibi kadınlardan izin alarak görebildim. Eğer bu evlerden bir yangın çıkarsa bu kıymetli san'at eserinden hayır kalmayacağı muhakkaktır. Eser Kayseri türbelerinin en kıymetli ve en san'atlısıdır. Kayserili kardeşlerimizin nazarı dikkatini celbetmeyi vazife bilirim.

Bütün Selçuk türbeleri gibi Kayseri'dekiler de altında bir mahzeni havi olup asıl merkad burasıdır. Burası bir kişilik mezar şeklinde olmayıp ya türbenin beden duvarları altında kalın başlamış olan duvarlar içindeki bütün sahayı yahut da bu sahanın bir kısmını işgal etmiş bir oda halindedir. Buralarda ya bir ceset yahut da o zatın ailesi efradından birkaç kişinin cesetleri bulunmaktadır.

▲ Eski Kayseri Evleri

Asıl türbe binası bu mahzenin üstünde olup alttaki cesetlerin adedine göre hizalarında küçük sandukaları vardır. Kayseri'dekilerde bakımsızlıktan hiçbir sanduka kalmamıştır.

KAYSERİ'DE TÜRK EVLERİ

Mimar Koca Sinan'la beraber Türk san'at tarihine daha birçok mimarlar yetiştiren Kayseri, hakikaten bir san'atkâr kaynağıdır. Ankara'nın imar faaliyetinde en sıkışık günlerimizde Kayseri'nin yetiş-

tirdiği taşçı, boyacı, sıvacı ustaları biz mimarların eli kolu mesabesinde idi. Bu çalışkan çocukların modern Ankara'nın doğumunda da şerefli hisseleri vardır.

İşte bu san'atkâr kaynağı olan şehrin evlerinin ve sokaklarının manidar ve şayanı dikkat olduğunu daha başlangıçta söylemiştim. Buradaki evlerin ilk göze çarpan inşai hususiyeti kesme taş olmasındadır. Kesme taş işleri o kadar revaçta olarak devam etmiştir ki bir yere çekilecek ekleme bir duvarı veyahut bir

bahçe muhafaza duvarını bile kesme taştan yapmışlardır, nerede kaldı ki evler...

Kayseri'de eski ev aradım bana Barok tarzında iki ev gösterdiler. Klâsik stilde ev bulamadım. Belki var da ben göremedim. Çünkü sıkıca araştırma yapmama imkân yoktu.

Gördüğüm evler Kayseri'nin eski ailelerinden Zenneci ve Kavremoğullarına ait olan evlerdir. Zenneci oğulu evinde sokaktan dümdüz ve sessiz bir duvara açılmış küçük ve mütevazı bir kapıdan girince insan kendini bir bahçede, biraz

sonra da bir avluda buluyor ki evin selâmlık ve haremlik daireleri bu avluya nazırdır.

Baştanbaşa Barok tarzında yapılmış olan bu evin selâmlık dairesi cepheden görülen ihtişamıyla ortada yüksek tavanlı bir salon ve iki tarafında birer odadan ibarettir. Fakat bu salon ve odalar yüksek bir san'at zevkinin, Türk ağalarına mahsus debdebe ve ihtişamın birer canlı ifadesidir.

Salonun duvarları kâmilan ahşaptan lambriellerle kaplanmıştır. Bu kısımlarda muhtelif dolaplar ve hücreler vardır ki kâmilan oyma ve geçme olarak yapılmış. Bu sanât eserleri en nefis renkli kalem işleriyle de müzeyyendir. Sağdaki odada

Kırşehir taşından bir şömine vardır. Bu kadar nefis bir san'at eseri hiçbir yerde görmedim. Tavanları, duvarlarıyla bu daire hiçbir şeyini kaybetmeden, yapıldığı devrin hususiyetlerini yaşatmaktadır.

Kıbrarlığı her halinden belli, güzel yüzlü, ihtiyar bir bayan ev sahibi sıfatıyla bana rehberlik ediyordu. Evin tarihçesi hakkında bilgisini sordum. Bana bu evin yapılış tarihinden 240 yıl geçmiş olduğunu söyledi. Bu rakamla benim görüşüm arasında da kuvvetli bir tetabuk vardır. Zira şu evin tâbi olduğu Barok tarzı yurdumuza 1703 tarihinde gelmiştir. Yani 233 yıl evvel. Bu evde gördüğüm tezyini kısımları tetkik edince görüyorum ki daima klâsik tarza kaçmak isteyen bir elin Barok'a özenişi vardır, yahut da diğer bir tabirle Barok tarzında yapmak mecburiyetinde kalan san'atkâr elin, klâsik tarza henüz sadakati vardır. Binaenaleyh bu hususiyete de bakarak biz bu eve tereddütsüz 230 yıllık bir ömür tahmin edebiliriz.

Evin harem dairesine geçtik. Bu tarafta ailece Yıldızköşkü namı verilmiş iki katlı bir daire var. Oraya çıktık. Yıldızköşkü dört cephesi pencereci geniş bir odadan ibarettir ki buna zarif kemerler ve tahta sütunlarla odadan ayrılmış bir merdiven sahanlığı iltihak etmiştir. Yıldızköşkü nispeten haraptır. Fakat kolaylıkla tamir ve restore edilebilir.

Çok nazık davranan ihtiyar ev anasının nezaketini suiistimal etmekten çekindiğim için harem dairesini tamamıyla görmek arzusunu içime akıttım. Bu vakitsiz ziyaretimi ihtisar ederek ayırdım. Yoksa bu evin daha birçok şayanı dikkat tarafları bulunduğu muhakkaktır.

İkinci olarak gördüğüm ev Kavremoğullarına ait evdir ki bunun plânında bir başkâlık mevcut olmakla beraber san'at itibariyle aynı devrin, hatta aynı san'atkârların eseridir. Bu görüşümü içindeki aileler de teyit eder sözler söylediler. Bu iki ailenin yekdiğerleriyle münasebetleri de varmış.

Şimdi bu iki kıymetli evi görüp ayrıldıktan sonra gerek değerli Kayseri valisinden gerekse san'atkâr bir nesil olan muhterem Kayserililerden bir dileğim vardır ki o da bu iki evden hiç olmazsa birisinin satın alınarak etnografik bir müze yapılmasıdır. Tarihte ve folklor bahsinde çok canlı olan Kayserililerin burayı yüksek bir kadirşinaslıkla dik-kate değer malzemelerle dolduracakları muhakkaktır. Bu suretle bu evlerin

sahipleri de ailelerinin namını tekrar tarihe çıkarmak ve yaşatmak şerefini kazanmış olurlar.

KAYSERİ'DE İMAR

Saltanat devrinden birer harabe halinde elimize intikal etmiş olan şehirlerimizde imar hareketlerine başlarken muhakkak lüzumlu olan bir şey vardır ki o da yapmadan evvel yıkmakla başlar,

çok kere yıkıcılık yapıcılığa takaddüm eder. Artık şehirlerimizde labirent gibi havasız, yamryumru sokaklara tahammülümüz yoktur. Bu noktada ben Kayseri'de bir sezginlik gördüm. Fakat çok dikkat etmeye mecburuz ki bu yıkıcılık işini tatbik ederken milletin tarihi belgelerini, medeniyet izlerini de birlikte süpürmeyelim. Kayserinin bu cihetten bazı zayıatı olmuştur.

Kayseri evlerinin kendisine mahsus bir hususiyeti ve yüksek bir orijinalitesi vardır. Bu şehirdeki sivil inşaatta hareket gösterecek mimarlar, şehir evlerinin tipi üzerinde ve san'at inceliklerinde tetkikler yaparlarsa kuvvetli ilhamlar alabileceklerine kaniim. Bu bakımdandır ki İstasyon caddesinde kübik olsun diye yapılan bir iki evin ne san'atta bir manası ne de Kayseri'ye yakışır bir kıymeti yoktur. Aslında san'atkâr Kayserililerin

Şehirlerimizde imar hareketlerine başlarken muhakkak lüzumlu olan bir şey vardır ki o da yapmadan evvel yıkmakla başlar, çok kere yıkıcılık yapıcılığa takaddüm eder. Artık şehirlerimizde labirent gibi havasız, yamryumru sokaklara tahammülümüz yoktur. Bu noktada ben Kayseri'de bir sezginlik gördüm. Fakat çok dikkat etmeye mecburuz ki bu yıkıcılık işini tatbik ederken milletin tarihi belgelerini, medeniyet izlerini de birlikte süpürmeyelim. Kayserinin bu cihetten bazı zayıatı olmuştur.

bu noktada çok hassas olmaları ve yeni yapacakları binaları için rastgele ustalara değil, mimarlara müracaat etmeleri lâzımdır. Ancak bu suretle ki Kayseri şehri kendi hüviyetiyle mütenasip bir varlıkla cumhuriyetin imarcılık âlemine başkaldırabilir.

Cumhuriyetin endüstriyel müessesatı binalarıyla şehri süslemişler, sosyal varlığıyla şehre hayat vermişlerdir. Mensucat ve sair fabrikaların mühendis ve teknisyenleriyle bütün mensupları gündüz sarfettikleri hayırlı ve faydalı çalışmalarının yorgunluklarını şehirde dinlendirmektedirler.

Gerçi bugün için şehrin medeni eğlence ve istirahat yerleri kifayetsizdir fakat gördüğüm kuvvetli hazırlık karşısında inandım ki bu mahrumiyet ancak bir iki sene daha sürebilir, ondan sonra Kayserililerin her şeyi vardır.

KÜLTÜR HAREKETLERİ

Mesleki hodbinliğimi itiraf ederek söylüyorum ki Kayseri gibi tarihin derinliklerine kol atmış yerlerde ben kültür hareketlerini tarih ve san'at tarihi bakımından ölçerim. İşte bu bakımdan Kayseri'de kuvvetli bir hareket vardır. Halkevi bazı kıymetli elemanları bağrında toplamıştır. Temiz bir iman ve heyecanla çalışıyorlar. Kayseri tarihi ve folkloru üzerinde bu arkadaşların kıymetli çalışmaları beni çok mütehasşıs etti.

Şimdiye kadar Kayseri'nin yetiştirmiş olduğu on sekiz mimarın isim ve hüviyetlerini tespit etmişler. Halkevi namına yazdıkları Kayseri tarihini tamamlamak için Kayseri sicillerini tetkik imkânı araştırıyorlardı. Umarım ki bunda da muvaffak olmuşlardır. Bu çalışkan ve kıymetli elemanlar arasında bilhassa öğretmen Kâzım'ı zikre ve kendisine teşekkür borçluyum. Bana bütün ziyaretlerimde refakat nezaketi gösterdi ve malûmatından da hayli istifade ettim. Bu arkadaşların muvaffakiyetlerini dilerim. Şimdi burada Kayseri şehrini bitirdik. Artık bu güzel şehre ve üstü bembeyaz Erciyes'e veda ederek Niğde'ye ineceğiz.

Kayseri'den Ulukışla'ya her sabah bir otoray hareket ediyor. Bu otoraylar İstanbul tramvaylarından daha büyükçe, güzel, sevimli bir şekli de var. Bir makinist, bir kondüktörle çalışan bu otoraylar sürat ve rahatlığıyla halka o kadar kolaylık temin etmiş ki, heybesini sırtlayan köylücükler, çantasını koltuklayan iş adamları bunlara sevinçle, neş'e ile koşuyorlar. Fevkalâde bir sürat ve rahatlıkla sarsıntısızca beni iki buçuk saatte Kayseri'den Niğde'ye indirdi.

Yollarda hayli uzaklaştığımız halde Erciyes'in karlı muhteşem tepesi gözümüzden kaybolmuyordu... ■

Kayseri'nin Tarihî Kütüphaneleri

Mustafa Işık

Medrese caminin tamamlayıcısı, kütüphane ise medresenin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu yüzden “Tarihî Kayseri’deki Kütüphaneler” de gündemimizde olacaktır.

“Kitâb” kelimesi Arapça olup çoğulu “kütüb” gelir. Hane, Farsça “ev” demektir. İkisi birleşerek “Kütüb-hane” olmuştur. Osmanlıca kütübhane, kitapların bulunduğu yer demektir. Ancak Arapça ve Farsçada kütüphane kelimeleri farklıdır. Bu kelime Türkçeleşmiş olup bize özgüdür.

Kazım Özdoğan’ın *Kayseri Tarihi* kitabında ve *Erciyes* dergisinde Raşid Efendi Kütüphanesini tanıtan yazıları mevcuttur.¹

“Kayseri’deki Vakıf Kütüphaneleri” konusunu Mehmet Çayırdağ, Raşid Efendi Kütüphanesi’ni Ali Rıza Karabulut (Ö. 2012) yazmışlardır. Yazılmış olanı yazmak “Amerika’yı yeniden keşfetmeye çalışmak” gibi bir şey olur; ancak bizi ilgilendiren ölçüde geçmişten iktibaslar yapıp ayrıca söylememiz gereken hususları yazacağız.

Medreseler, Beylikler ve Selçuklu dönemlerinde yapıp açılmasına rağmen ulaşabildiğimiz tarihî belgelerde bu dönemlere ait kütüphane kayıtları bulunmamaktadır. Ayrıca bütün bu âlimlerin özel kütüphaneleri olması, bunların mirasçılara kalması doğaldır. Bu tip kütüphane kayıtlarından ulaşabildiklerimizi kaydedeceğiz.

Kayseri’deki kütüphaneler Osmanlı Dönemi’ne aittir. Bunları, kronolojik olarak sunalım:

¹ Özdoğan, Kayseri Tarihi, s. 106-108; Erciyes Dergisi, yıl: 5, sayı: 59-60; Yıl: 6; Sayı: 61-62, 70 (1947-48).

1- KADI MAHMUD KÜTÜPHANESİ

Kadı Bedreddin Mahmud, Kanunî Sultan Süleyman Dönemi'nde Kayseri kadısıdır. Vakfiyesini 966/1559 yılında yazdırmış, 979/1571 yılında yenilemiştir. Doğum ve ölüm tarihini bilemediğimiz Kadı Mahmud, 1571 yılında hâlen yaşamaktadır.

Kadı Mahmud Vakfiyesi hakkında ilk bilgiyi Ahmed Nazîf Efendi (ö. 1914) vermektedir.² Anlaşılan, babası Süleymanegî'nin kitaplarına kendi kitaplarını da ekleyerek bir kütüphane oluşturmak istemiştir. Ancak bu kütüphanenin kurulamadığı; kitapların Molulu Hacı Halil Efendi Kütüphanesine nakledildiği belirtilmektedir.³

Vakfiyeyi Kazım Özdoğan, *Kayseri Tarihi*'nde yayımlamıştır.⁴ Daha sonra, uzun yıllar (78-99) Vakıflar Bölge Müdür-lüğü yapmış olan Çayırdağ yayımlamıştır.

Ancak asıl/orijinal metin esere konulmadığından, yazılanlardan kütüphane ile ilgili olarak alıntı yapacağız:

- Kütüphanede, 278 kitap (400 cilt) vardır. Kitapların adı ve cilt sayısı yazılıdır.

- Vakfedenin nesli devam etmezse, kitaplar bütün öğrenciler yararına sunulacak ve yeri Bedesten'de olacaktır.

- Kitapların korunması ehil biri tarafından sağlanacaktır. Kütüphanenin iki kilidi olacaktır; biri "nâzır"da diğeri "muhafız"da bulunacak, biri olmadan diğeri açamayacaktır.

- Muhafız, görevine karşılık, günlük bir dirhem ücret alacaktır.

- Kitap alan kimsenin adı-sanı yazılacak, kitaba karşılık alınacak rehinin nitelikleri yazılacak ve kütüphanede tutulacaktır.

- İki demirbaş eser kitap defteri olacak; biri muhafızda, öteki kütüphanede duracaktır. Her sene ramazan ayında sayım ve bakım yapılacaktır.

- Kitaba zarar vereceği veya getirmeyeceği tahmin edilen kimselere -vâkıfın yakınları da olsa- kitap verilmeyecektir.

Bu kitaplardan hiçbirinin vakfın mührü veya kaydı ile zamanımıza gelememiş olması⁵ gerçekten üzücüdür.

Kütüphanecilik tarihi göz önüne alındığında, 1559 yılında "Kütüphane Yönetmeliği" maddeleri olan bu şartlar son derece ileri, bugün bile uygulamada olan işlerdir.

Bu vakıf, 2009 yılında Sivas Caddesi üzerinde yeni bir kütüphane açarak kendini güncellemiştir. Kitap koleksiyoncusu Yusuf Akdamar'dan 3.000 civarında Kayseri içerikli kitap almıştır. Vakfiyede adı geçen 237 cilt kitabı da edinmiştir. Şu anda 10.750 kitapla okuyuculara hafta içi kütüphane hizmeti vermektedir.

2- TAVLUSUNLU SADRAZAM HALİL PAŞA KÜTÜPHANESİ

Tavlusunlu Halil Paşa'nın (ö. 1040/1630)⁶, 1026/1618'de Tavlusun köyünde bir kütüphane açtığı rivayetleri vardır ancak Çayırdağ, bu kayıtların doğru olmadığını yazmaktadır.⁷

3- ERKİLETLİ MEHMED PAŞA KÜTÜPHANESİ

Erkilet'te doğan, İstanbul'a giden, bir süre Sadrazam olan bu paşa hakkında Ahmed Nazîf Efendi geniş bilgi vermekte; 1141/1728 yılında Kâbe'yi tavaf sırasında öldüğünü belirtmektedir.

1130/1717 tarihinde Erkilet'te cami, mektep, medrese ve kütüphane yaptırdığı; bunların mevcut ve sağlam olduğunu⁸ söylemektedir.

5 Çayırdağ, Araştırmalar, s. 312-313; Kitap Listesi için bkz. Araştırmalar, s. 313-320; Kadı Mahmut Vakfı, s. 24-36.

6 Paşa'nın hayatı için bkz. Ahmed Nazîf Efendi, Kayseri Meşhurları, s. 23-24

7 Çayırdağ, Araştırmalar, s. 320

8 Ahmed Nazîf Efendi, Kayseri Meşhurları, s. 46-47.

1126/1714'de Kayseri'de meydana gelen büyük zelzeleden yıkılan Musa Ağa Camii'ni yeniden yaptırarak yanına 6 odadan ibaret bir medrese ilave ettiği 1130/1718 tarihli vakfiyesinde bulunmaktadı. Vakfiyesinde kitap vakfı ile ilgili bir bahis yoktur, ne kadar kitap vakfettiği de belli değildir.⁹

1336/1917 yılında 7 adet kitap, 1985 yılında bütün yazma eserler (59 adet) Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesine nakledilmiştir. Kayıtlardan anlaşıldığına göre, bu kütüphane müstakil olmayıp caminin bir bölümünde açılmıştır. Mehmed Paşa'nın doğumundan 20 yıl önce, Erkilet Camii'ne IV. Sultan Mehmed'in annesi tarafından Kuran-ı Kerim vakfedildiğine göre, gerek Mehmed Paşa'nın sülalesinden gerekse başkalarından bir devlet adamı bulunduğu anlaşılmaktadır.¹⁰

15 adet yazmanın Paşa tarafından, öğrencilerin yararlanması için cami kütüphanesine, bir tanesinin Mısır Muhafızı Mehmed Paşa'nın eşi Safiye Hanım'ın Erkilet'e bağlı Karamehmedli köyü kütüphanesine vakfedildiği, Raşid Efendi Kütüphanesinin yazma kitaplar kayıtlarında geçmektedir.¹¹

Bu eserlerden 19 tanesinde Mehmed Paşa'nın vakıf kaydı bulunmaktadır. Ayrıca Kayseri Müzesinde kayıtlı bir Kur'an ve Şemsü'l-Maarif adlı bir kitap bulunmaktadır.¹²

Biz, Kayseri'deki âlimler ve medreseler üzerine yaptığımız araştırmalarda, bu medresenin adına ya da kütüphane kaydına rastlamadığımızı belirtelim.

9 Çayırdağ, Araştırmalar, s. 322; Karabulut, Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi Tarihçesi, s. 21.

10 Karabulut, Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi Tarihçesi, s. 21-22.

11 Karabulut, Yazmalar, II/535.

12 Çayırdağ, Araştırmalar, s. 320.

4- MERZİFONLU KARA MUSTAFA PAŞA KÜTÜPHANESİ

Kayseri'nin eski kazalarından İncesu, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın (ö. 1683) Anadolu müfettişliği zamanında, Kayseri-Niğde kervan yolunun güvenliğini sağlamak amacıyla, İncesu Deresi kenarında, 1081/1670 yılında kurulmuştur.

Paşa burada öncelikle cami, çeşme, medrese, hamam, kervansaray vb. eserlerden oluşan bir "külliye" yaptırmıştır. Medrese-bina olmasının ötesinde- müderris, kitap ve talebe üçlüsünden oluşur.

1318/1900 yılı salnamesi/yıllığında, Paşa'nın kütüphanesinin de olduğu, 1280/1863 yılında kurulduğu ve 17 adet kitabı olduğu kaydı geçmektedir.¹³ Salnamede geçen kuruluş kaydı doğruysa kütüphane külliye'den iki asır sonra kurulmuş olmaktadır.

Ancak Karabulut'a göre kütüphane başlangıçta kurulmuş, 1341/1925 yılında

13 Salnamelerde Kayseri, s. 221, 225.

8 cilt yazma kitap Raşid Efendi Kütüphanesine taşınmıştır.¹⁴

Böylece, 1900-1925 arasında 11 adet kitap kaybolmuş olmaktadır.

5- MOLULUZADE MAHMUD EFENDİ KÜTÜPHANESİ

Ali Beyoğlu Mahmud Efendi (ö. 1130/1718), Molulu olup biraz sonra adı geçecek olan Matbah Emimi Hacı Halil Efendi'nin kardeşidir.

Pervane Bey Medresesi müderrisidir. Ölümünden bir yıl önce, 100 cilt kadar kitabını medreseye bağışlamıştır. Bu iş için görevlendirdiği öğrencisi Gebe İlyas Mahallesi Ali Çavuş Camii imam-hatibi Hızıroğlu Mehmed, her kitaba vakıf kaydını düşmüştür. Müderris Mahmud Efendi'nin ölümünden sonra kitapları önce kardeşi Hacı Halil Efendi'nin

14 Karabulut, Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi Tarihçesi, s. 30.

Kütüphanesine, 1333/1917 yılında ise Raşid Efendi Kütüphanesine taşınmıştır.¹⁵

1107/1695, 1115/1703, 1122/1710 yıllarında Pervane Beğ Medresesi müderrisi olduğunu, Raşid Efendi Kütüphanesinde bulunan yazma bir eserin kayıtlarından anlıyoruz.¹⁶ Bu eserlerin kendi kütüphanesine ait olması mümkündür.

1113/1701 yılında yazdığı “Vesiletü'l-Hüsnâ ve'z-Ziyade” adlı, vaazlarından oluşan eserinin iki nüshası Raşid Efendi Kütüphanesinde mevcuttur.¹⁷

Ailenin iki ferдинin de kütüphane kurması, ailenin kültürlü oluşunun, kitaba olan ilgilerinin bir belgesidir.

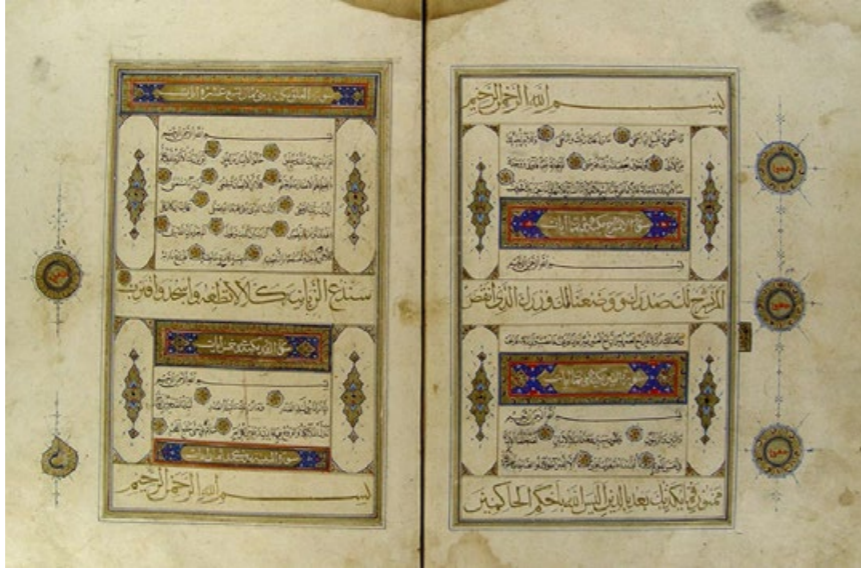
6- MOLULU HACI HALİL EFENDİ KÜTÜPHANESİ

Molu'da doğmuş, çok çocuklu bir ailenin oğludur. 1105/1693 yılına kadar Kayseri'de okumuş, İstanbul'a gitmiş, resmî görevlerde bulunmuş ve Matbah-ı Amire Emmini olmuştur.

1134/1721 tarihinde Kayseri'ye dönünce birçok hayır eseri yaptırmıştır. 1129/1717 yılında depremden zarar gören Cami-i Kebir/Ulu Cami tamiri bunlardan biridir. Pek çok çeşme ve tamirini yaptırmıştır. Biyografisi ve eserleri “Meşahir-i Kayseriyye”de geçmektedir.¹⁸

“Hunad Camii'nin içindeki kütüphane de Hacı Halil Efendi'nin eserlerindedir. Buradaki nefis kitaplar, kendisi tarafından vakıf ve hediye edilmiştir.”¹⁹ denilmektedir ancak doğrusu Hunad Medresesi olması gerekmektedir.

“Medrese'nin eyvanının önüne bir duvar çekip ara bölme yaparak ve

kapı-pencere koyarak meydana getirdiği kütüphane binasının resmi, medrese ile ilgili yayınlarda bulunmaktadır.

Foto: (Gabriel) ve yeni hâli (yan yana konuşma farkı fark edilir.-silinsin)

1164/1751 yılında açılan kütüphaneye 250 cilt civarında yazma kitap vakfetmiş; her biri mühürlenmiştir.²⁰

Hacı Halil Efendi, 1167/1754 yılında vefat etmiştir. Vakfiyede, öğrencilerin ve eğitim/öğretimle ilgilenenlerin yararlanması için kütüphaneye konulan 318 (kendi kayıtlarına göre 321) kitabın listesi yazılmıştır.

Sonradan bağışlanan kitaplarla zenginleşen kütüphane, medreselerin zayıflayıp öğrenimin cami içlerine kaydığı zamanda, 1333/1917 yılında Raşid Efendi Kütüphanesine taşınmıştır. Gönderilen 433 kitaba, geldiği kütüphane kaydı düşülmüştür.²¹ Mesela, Kayseri Mahkemesi 5. kâtibi Seyyid Süleyman Efendi'nin, Hacı Halil Efendi adına, el yazısıyla çoğalttığı Kur'an-ı Kerim, Raşid Efendi Kütüphanesinde.²² Raşid Efendi Kütüphanesinde bulunan

bir eserin 4 nüshasından birinin aynı yıl vakfedilen yazmalardan olup Halil Efendi adına çoğaltıldığını görüyoruz.²³

Sonuç olarak, ırmakların denize aktığı gibi, küçük kütüphaneler de Raşid Efendi Kütüphanesine taşınmış olmaktadır.

7- RAŞİD EFENDİ KÜTÜPHANESİ

Geçmişten günümüze yıkılmadan ve kitapları kaybolmadan kalan tek kütüphanedir. Hakkında pek çok yazı yazılmıştır.²⁴ Biz bunların eskisi olarak Ahmed Nazif Efendi'yi, yeni olarak da yıllarca burada çalışmış olan, çağdaş Ali Rıza Karabulut Bey'in kayıtlarını esas alacağız.

Mehmed Raşid Efendi; Kayseri'nin yazma eserleriyle tanınan, Cami-i Kebir'e bitişik olan “Raşid Efendi Kütüphanesi”nin kurucusudur. İstanbul'da, Dışişleri Bakanlığında çalışan siyasi bir bürokrat olmasına rağmen, yaptığı iş Kayseri açısından daha önce “örneği olmayan” bir hizmettir. Yani Kayseri'deki bilgin

ve öğrencilerin besleneceği merkezi kurmuştur.

İsbıdın/Bağpınar köyünden olan Sipahi Cafer Ağa'nın yani asker bir ailenin çocuğudur. 1167/1753 yılında doğmuş, ilköğrenimini Kayseri'de yapmış, ailesi nedeniyle İstanbul'a gitmiştir.

İstanbul'da yüksek tahsilini yapmış; çeşitli devlet hizmetlerinde bulunarak mevkiinde yükselmiştir. III. Selim dönemine denk gelen bu yıllarda Beylikçi Kesedarlığına, Beylikçiliğe, Sadaret/Başbakanlık Mektupçuluğuna tayin olunmuş; 1202/1787'de Reisu'l-Küttab/Dışişleri Bakanı olmuştur. Yüksek makamlar inişli çıkışlı olduğundan, 1212/1797 yılında üçüncü defa bu göreve getirilmiş; aynı yıl ölmüştür.²⁵

Kayseri'ye hizmet düşüncesini anlatmak için şu olay anlatmaya değer:

1207/1792 yılında, Dışişleri Bakanlığında çalışırken, Edirne'ye çağrılan Kayserili ağalar kendisini İstanbul'da

ziyaret ederler. Sohbet sırasında, Raşid Efendi Zennecizade ve Başkatıpzade'ye “başka hangi ağaların olduğunu” sorar. “Akçakayalı Sadık Ağa adında bir köylü var ya, önemi yok.” derler. Bu söz yerlilerin nazarında köylünün derecesini gösterdiğinden, aslen köylü olan Raşid Efendi'nin gücüne gider. Birkaç gün sonra Sadık Ağa'yı Kayseri mütesellimliğine (vali yerine atanan yönetici) tayin eder.²⁶

“Sebepsiz, yaprak kıpırdamaz” derler. Herkes gibi memleketine cami yaptırmak isteyen Raşid Efendi'yi, ziyaretine giden Bağçecizade Mehmed Efendi, onu kütüphane yapması için yönlendirir.²⁷ Arapça bir atasözünde “es-Sebebu ke'l-fail” denir,

yani bir işin yapılmasına sebep olan, onu yapan gibidir.

Muhtemelen Tersane Emmini olarak görev yaptığı 1211/1796 yılında, amcası Koca Ağa ile Tüccarbaşına talimat vererek o zamanın parasına göre 25.000 kuruş harcatarak binayı yaptırmıştır. Bina biter bitmez 933 cilt yazma eser göndermiştir. Kurumun yaşaması için gelir getiren yerler bağışlamış; zamanın âlimlerinden Hacı Vahdi Salih Efendi (ö. 1245/1829), Gözübüyükzade İbrahim Efendi (ö. 1253/1837) ve Bağçecizade Mehmed Efendi'leri kütüphane hizmetiyle görevlendirmiştir.²⁸

Amcası Koca Ağa'ya gönderdiği iki mektubun aslı kütüphanede asılı olup metinleri Karabulut'un Kütüphane Tarihçesi'nde vardır.

1323/1905 tarihli vakfiyesi, kütüphanede mevcuttur.²⁹

15 Karabulut, Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi Tarihçesi, s. 25; Çayırdağ, Araştırmalar, s. 323.

16 Karabulut, Yazmalar, I/248, 108, 131; II/536.

17 Karabulut, Yazmalar, I/387.

18 Ahmed Nazif Efendi, Kayseri Meşhurları, s. 38-45.

19 Ahmed Nazif Efendi, Kayseri Meşhurları, s. 45.

20 Karabulut, Raşid Efendi Kütüphanesi Tarihçesi, s. 24.

21 Karabulut, Raşid Efendi Kütüphanesi Tarihçesi, s. 24-25; Çayırdağ, Araştırmalar, s. 325-332; Bkz. Kitapların listesi burada bulunmaktadır.

22 Karabulut, Yazmalar, I/181.

23 Yazmalar, I/358.

24 Bkz. Özyedekçi, Kazım, Raşid Efendi Kütüphanesi, Yıl: 6, sayı: 65-66-67-68-69-70; Erciyes Dergisi, yıl: 5, sayı: 59-60; Yıl: 6; Sayı: 61-62 (1947-48).

25 Ahmed Nazif Efendi, Meşhurlar, s. 53.

26 Ahmed Nazif Efendi, Mir'at-ı Kayseriyye, s. 157; “Mütesellim” kelime olarak teslim edilen şeyi kabul eden anlamına gelir. Tanzimat'tan evvel valilerin denetiminde bulunan idare edilen yerlerin gelirleri azalınca mütesellimler idare ederdi. (Pakalın, II/638). Karabulut, Raşid Efendi Kütüphanesi Tarihçesi, s. 10-11.

28 Ahmed Nazif Efendi, Kayseri Meşhurları, s. 53-54; Mir'at-ı Kayseriyye, s. 16-17.

29 Karabulut, Yazmalar, I/44; II/501.

Kitap sayısını, kütüphanede uzun yıllar (68-89 arası) çalışan Karabulut 925+18=943 olarak vermektedir. Yani 10 kitap daha fazladır.

Vakfın Yönetim Kurulu Başkanlığı Kocağa'nın çocuklarına, yönetimi Cami-i Kebir'in "Yönetim Kurulu"na verilmiştir. Kütüphanede üç memur görevli olacaktır.³⁰

Öğrenciler ve başka yararlanmak isteyen kişilerin kütüphane içinde yararlanmaları ve nüsha çoğaltmaları, kitapların hiçbir şekilde dışarı çıkmasına izin verilmemesi, istenen kitapları görevlinin vermesi ve tekrar yerine koyması, okuyucuya nazik davranılması, kitaplara zarar gelmemesi için görevlilerin dikkatli olması, haftanın 5 günü -kimse gelmese bile- güneş batmasına bir saat kalana kadar kütüphanenin açık tutulması³¹ gibi "Kütüphane Yönetmeliği" maddeleri bulunmaktadır.

Kütüphane'nin yapılmasına sebep olan Bağçecizade, 1229/1813 yılında kütüphane kayıtlarında sorumlu 2. memur olarak geçmişti. Mahalle camisi imamlığı görevini yürüttüğüne göre kütüphanede 2. derecede sorumlu olması mantıklıdır. Mehmed Efendi'nin ölüm tarihi 1250/1834'ten sonra olup şimdilik belli değildir. Bu durumda henüz yaşamakta olup ölüm tarihi daha sonraki bir tarihtir. 40 yıl dolaylarında kütüphane hizmetinde bulunmuş olmaktadır.

Mehmed Raşid Efendi'nin kütüphane hizmetiyle görevlendirdiği Hacı Vahdi Salih Efendi, kütüphanenin açılış tarihi olan 1211/1796 yılında baş sorumlu memur olarak geçmekteydi. Bu durumda 33 yıl görev yapmış görünmektedir. Mezarı -daha önce belirttiğimiz gibi- başka yerde iken mezar taşı bitişikte bulunan Melikgazi Türbesi içine taşınmıştır.

1250/1834 tarihinde Kalenderhane Mahallesi'ne bağlı Serçeoğlu cemaati içinde, farklı bir şekilde "Ders-i âmm,

Hafız-ı kütüb-i evvel, Gözübüyükzade, faziletli İbrahim Efendi" sıfatlarıyla adı geçmekteydi. Yani orada kütüphaneciliği vurgulanmıştır. Müderristir, erdemlidir ve maddi durumu iyidir. Kütüphaneye gelen hoca, öğrenci vb. herkese yardımcı olmuştur. Bu durumda yaklaşık 40 yıllık kütüphane görevlisidir.

Gözübüyükzade İbrahim Efendi ilginç bir olay anlatır: 1227/1812 tarihinde Helvacıoğlu Deli Molla Osman adında biri kütüphaneye gelerek kitap alır. Ancak her geldiğinde de bir kitap çalar. Bağçecizade'yle İbrahim Efendi birkaç kere sayım yaparlar ancak 6 kitap eksik çıkar. İşi Allah'a havale ederler. Deli Molla Osman, 1229/1813 yılında İstanbul'a gider ve orada ölür. Kitapları, satılması için, Gözübüyükzade İbrahim'e getirilir. Gözübüyükzade, kayıp 6 kitabı bunlar arasında görür ve kütüphaneye iade eder.

Bu kütüphanede daha sonraki yıllarda hizmet veren âlimlerin biyografisi Karabulut'un Tarihçe'sinde geçmektedir.³²

Kütüphanenin yönetimi Gözübüyükzade İbrahim'e, "bütün vergilerden muaf" olarak verilmişti. Öldüğünde yönetim, ulemâdan büyük oğlu Mehmed Talib'e, o da ölünce küçük oğlu İbrahim Nesim'e geçmişti.³³

Osmanlı'nın son dönemi ve Cumhuriyet döneminde görev yapanlardan biri de Kaleli Hamdi Efendi'dir (ö. 1946).

Bu kütüphanenin eskiden daha merkezî olduğu, çevresinde medreselerin bulunduğu, o devirde kütüphanelerin az olduğu düşünülürse çok büyük önem arz ettiği anlaşılır. Eskiden kütüphaneye cami içinden geçilirmiş. 1970'li yıllarda kapısı şimdiki kuzey pencerede, yani cami avlusunda idi. Sonra güney tarafa alındı. Çokça yararlandığım bu kütüphanenin duvarındaki levhada, sözlük anlamıyla "Orada değerli kitaplar vardır"³⁴ manasına

gelen, hüsnü hatla yazılmış bir ayet aslıdır. Bu levha eski olmalı ki biyografideki kaynağımız Ahmed Nazif Efendi "son cümle" olarak yazmıştır.

Raşid Efendi'nin doğum ve ölüm tarihlerine baktığımızda, 45 yaş gibi erken sayılacak bir yaşta, görevinde iken vefat etmiştir. Ancak hâlâ yaşamaktadır. Bunun sırrı da çok iyi bildiğini düşündüğümüz "İnsanoğlu ölünce amel dosyası kapanır; ancak sadaka-yı câriye yapanların, yararlanan bir bilgi/buluş ve hayırlı evlat bırakanların dosyası kapanmaz."³⁵ hadisinde mevcuttur. Yani ölmüş olsa da bıraktığı ölümsüz eser sayesinde adı-sanı yaşamaktadır.

Eserleri:

1. Divançe-i Raşid.³⁶
2. el-Fevaidü's-Şafiye alâ İrabı'l-Kafiye: Arapça dilbilgisiyle ilgili bu eserini, 1200/1786 yılında, İstanbul'da, İbrahim Müteferrika'ya bastırmıştır. Kütüphanesinde mevcuttur.³⁷

Kıçıkapa'da, Raşid Efendi Sokağı bulunmaktadır.

Başka kütüphanelerden gelen ve âlimler veya mirasçılarınca bağışlanan kitaplarla, 1318/1900 tarihli salname/yıllıkta 934 kitap kaydı mevcuttur.³⁸

Kütüphanede 1968-89 yılları arasında görev yapan Ali Rıza Karabulut, kütüphanenin yazma ve basma kitaplar kataloğunu yapmıştır.³⁹

Kütüphane bugün Kültür Bakanlığına bağlı olarak 7.000 kitaplı bir kütüphane hâline gelmiştir.

Derelerin ırmaklara ırmakların denizlere döküldüğü gibi, müstakil bina ve yönetimi olmayan kütüphanelerin

35 Ahmed b. Hanbel, Müsned, II/372; Buhari, el-Edebü'l-Müfred, No: 38; Müslim, "Vasiyye" 14; Ebu Davud, "Vesaya" 14; Nesâî "Vesaya" 8; İbnu Huzeyme, Sahih, IV/122 (2494); İbn Hibban, Sahih, VI/251.

36 Karabulut, Yazmalar Ansiklopedisi, III/1449.

37 Karabulut, Yazmalar, I/143.

38 Kocabaşoğlu- Uluğtekin, s. 225.

39 Karabulut, Türkçe ve Yazmalar Kataloğu, Kayseri, 1982.

kitapları Raşid Efendi Kütüphanesine toplanmıştır.

Kütüphanenin kapısı eskiden camiye açılmış. Benim Kayseri'ye geldiğim 1970 yılında kuzeye bakan pencere kapı olarak kullanılıyordu. 2000 öncesi yapılan değişiklikle kapı güney tarafa alındı. 2005 yılında Latin harfleriyle basılmış kitaplar 75. Yıl Kütüphanesine aktarıldı. 2000 başlarında bütün yazmaların dijital ortama kaydı yapıldı. Şimdi Kültür Bakanlığına bağlı "Yazma Eserler Kütüphanesi" olarak kullanılmaktadır.

8- İBRAHİM PAŞA KÜTÜPHANESİ - ULUBÜRÜNGÜZ

Kayseri'deki Mimari Eserlerde Geçen ayet ve hadisleri araştırıp incelediğimiz süreçte, Ulubürüngüz'ün aslında "tarihte çok farklı bir yeri olduğu" fikrine varmıştım. Sahib Ali Bey Camii içinde bulunan dolapta kitaplar olduğunu fark ettim. Kitaplar nemden ıslak hâle gelmişti. Değerini bilecek ve sahip çıkacak bir muhatap yoktu.

Kütüphanelerle ilgili eski-yeni yazılan makalelerde burayla ilgili bir kayıt yoktu. Kayseri yerel kültür tarihine yoğunlaştığım süreçte, Erciyes dergisinin eski sayılarını taramaya karar verdim. Bu sırada 1948 yılında Kazım Özyedekçi, "Raşid Efendi Kütüphanesine yapılan bağışlar içinde Mollazade Emin Bey'in bir kitabının başında, aslında Mollazade Seyfi Bey'e ait olduğunu yazmaktaydı. Kitabın başında Büyükbürüngüz'deki İbrahim Paşa Kütüphanesinden ihraç edildiği kaydı düşülmüştü. (Özyedekçi) Bu kütüphane umumî mi hususî mi? diye merak ettim, soruşturmaya muhtaç bir konu"⁴⁰ diyordu. Ancak "Kayseri'de Mimari Eserlerde Geçen Ayet ve Hadisler" (2003) adlı araştırmam sırasında iki

40 Özyedekçi, Kazım, Erciyes Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 3, s. 3.

defa gittiğim Büyükbürüngüz köyünde, "Sahib Ali Bey Camii" dolabında birkaç yazma kitap vardı ancak nem ve küf içinde, acınacak durumdaydı.

Matbaanın ülkemize gelmesinden önce kitaplar, kişiler eliyle yazılarak çoğaltılırdı. Bu işe istinsah, yazıp çoğaltana da müstensih denirdi. Eski el yazısı kitapların sonunda eseri çoğaltan kişinin kim olduğu, nerede ve hangi tarihte çoğalttığı yazardı. Bu işin merkezi İstanbul olmakla birlikte, Kayseri'de de istinsah yapıldığını görüyoruz. Hatta bu eserlerden bir kısmı İstanbul kütüphanelerinde bulunmaktadı. Mesela, konuyla ilgili bir makalede İstanbul kütüphanelerinde 70 adet civarında kitap bulunmaktadır.⁴¹ Bunun anlamı birçok müstensih demektir. Bu, ihtiyaçtan doğan bir iş olup Kayseri'de de buna ihtiyaç duyulduğu ve burada bu sektörün olduğu anlaşılmaktadır. Kayseri'de, Raşid Efendi Kütüphanesinde bulunan, sadece Simitcizade Mehmed Edib'in çoğalttığı eser sayısı 60 civarındadır.⁴² Bu da Kayseri'nin bir zamanlar makarr-ı ulemâ/ilim merkezi olduğunun delillerindendir.

İslam hukukunda mal varlığı tesbit edilirken kullanılan "hâcet-i asliyye" kavramı vardır. Bu, günümüzdeki asgari geçim indirimine benzer. Bu kavramın içine giren mallar vergi dışındadır. Bir âlim için de kitapları/kütüphanesi hacet-i asliyeden sayılır. "1688 yılında vasiyetnamesini yazan Mehmed Dede'nin oğlu Abdurrahim'in ölümünde henüz Mehmed Dede'nin mülkü dağıtılmamış olduğundan, arazi envanterinde Abdurrahim'e babasının mülküne karşılık 23 kuruşluk bir pay verilmiştir. Bundan sonra büyük sürpriz geliyor. Ev eşyaları olmadığı için babasının evinde yaşayan bu genç adam, 76 ciltlik bir kütüphane bırakmıştır. Abdurrahim'in koleksiyonundaki kitapların her birinin 4-7 kuruş

41 Bkz. Altuner, Kayseri'de İstinsah Edilen Eserler ve Kayserili Müstensihler (Makale)

42 Karabulut, Yazmalar, s. 548.

değerinde olduğu tahmin edilmiştir ki bunlar Mehmed Dede'nin öküzlere ile kıyaslanırsa bir kitap bir öküzden pahalıdır. Tasdikli envanter Abdurrahim'e bir sıfat vermediğinden, muhtemelen bu durumda belli bir işyeri yoktu. Onu mahallî bir medresenin yardımcı hocası olarak düşünebiliriz. Enteresan olay; Kayseri ulemâsının gelecekte bir üyesi olması umulan Abdurrahim'in ilgilendiği konular sadece dinî ve hukukî değildi. Abdurrahim'in kütüphanesi hakkındaki mahkeme kayıtlarına göre; Hafız Sururi Bey'in şiirleri üzerine yazılı açıklamaları, Astronom Ali Kuşçu'ya atfedilen bir kitap, Sadi'nin Gülistan'ına ait yazılı açıklamalar, şiir kaideleri üzerine Farsça bir kitap, son olarak da Mevlana Celaleddin Rumi'ye ait olması gereken bir kitap vardı. Bütün bu koleksiyonların değeri 70 kuruştan fazla etmektedir.⁴³

Bildiğimiz, kurum hâlindeki kütüphaneler bunlardır. Ancak bunca âlimden her birinin özel kitaplıkları olmalıdır. Bu konularda, biyografilerini yazdığımız âlimlerin eserleri dışında bilgimiz bulunmamaktadır. Kaldı ki bir âlimin kendi kitabından değil; kitaplığından bahsediyoruz. Belki şeriyye sicillerinin tamamı okununca veya okunanların tamamı taranınca bazı bilgilere ulaşılabilecektir. Fakat şu andaki çalışma çerçevemiz ve imkânlarımız buna el vermemektedir.

Tarihten günümüze, tarihi geçmiş olan kütüphanelerden Raşid Efendi Kütüphanesi "Yazma Eserler Kütüphanesi" olarak Kültür Bakanlığı'na bağlı hizmet vermektedir. Buradaki Latin harfli kitaplar İl Halk Kütüphanesine devredildiği için, kütüphaneye zenginlik kazandırmışlardır. Kadı Mahmut Vakfı Kütüphanesi kendini güncellemiştir. Diğerleri ise tarihe mal olmuşlardır. ■

43 Erkiletlioğlu, Osmanlılar Zamanında Kayseri, s. 55.

30 Karabulut, Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi Tarihçesi, s. 14-18, 11.

31 Çayırdağ, Araştırmalar, 332-333.

32 Karabulut, Raşid Efendi Kütüphanesi Tarihçesi, s. 39, 40-56.

33 Erkiletlioğlu, Osmanlılar Zamanında Kayseri, s. 181.

34 Beyyine suresi 98/3.

Adnan Büyükbaş'la Söyleşi

Mustafa İbakorkmaz

- Hocam, önce biraz kendinizi tanıtır mısınız? Bu vesile ile çocukluğunuzdaki Kayseri'den de bahsetmiş olalım.
- Merhaba sevgili kardeşim İbakorkmaz. Kendimi tanıtmadan önce seni tanıdığım günlerden bahsedeyim isterim. 1990'ların ikinci yarısının başladığı dönemdi. Yürüyen bir şair olarak gördüğüm İbakorkmaz'ın sanatçı kimliğinin

bu kadar yıl sonra gözümde ve gönlümdeki yerinin daha da yüceltiğini söylemek isterim. Buradan şu noktaya gelmek isterim: Benim gençliğimdeki Kayseri ile senin gençliğinin Kayseri'sinin bir farkı olmadığını düşünüyorum. Demek isterim ki eski Kayseri şimdiki gibi sanattan ve sanatçıdan uzak bir şehir değildi. Tabii ki bana göre böyle. Bu vesile ile çocukluğumdaki Kayseri'nin, kalem ve saman kâğıdı ile barışık bir şehir olduğunu söyleyeyim. Yazlık sinemalarından, şiir akşamları düzenlenen mekânlarından bugüne gelen Kayseri; çok sayıda günlük gazetesi ve o gazetelerinde hatırı sayılacak oranda köşe yazarı olan Kayseri, benim çocukluğumdan gençliğime uzanan bir kültür ve sanatla yoğrulan bir şehir idi. Uzatıkça konuyu dağıtacağımı bilerek bu soruya vereceğim cevabı, kırk yaşını geçeli yirmi yıl olmuş bir şair ve yazar olarak noktalamak istiyorum sevgili dostum İbakorkmaz. Bilmem oldu mu? İçimdeki kırık kanadı olan yanıma anlatabildim mi?

- **Öncelikle güzel sözleriniz için teşekkür ediyorum Adnan hocam. Eğitimci ve sanatçı olarak tanıdığım Adnan Büyükbaş ile yapmaya niyetlendiğimiz söyleşinin eksenini edebiyata geçmek istiyorum. Edebiyatla olan ilişkiniz nasıl başladı? Size bu yolu açan, teşvik eden kişiler kimlerdi, nasıl bir ortam vardı?**

- Sevgili İbakorkmaz, edebiyatla ilgim edebiyat öğretmeni olmadan çok çok önceki yıllarda

başlamıştı. 1963 doğumlu olduğumu ve Çifteönü Mahallesi'nde doğduğumu söylemiş miydim? Dolayısıyla benim liseli çağlarım 12 Eylül darbesinin öncesini de içine alacak bir dönemdi. O yıllar zor yıllardı. Sağ-sol çatışması diye tanımlanan bir ortamda büyüdük. Ve o dönemin şartları içinde kitapla haşır neşir olan, olması gereken bir zeminde yaşadık. Mesela 17 yaşında bir genç olarak; işçi meselesinden tarım kentleri

konusuna, Türk tarihinden sosyalist ülkelerdeki fikir özgürlüğü konusuna, İslam'da milliyetçilik düşüncesine pek çok hususta seminerler veren bir "çocuk" olarak; mahalle gençlik derneklerinde sık sık düzenlenen "ayran gecelerinde" mikrofon tutan bir "genç" olarak şiirler de okudum. Mustafa kardeşim, bu arada senin de bildiğin gibi birkaç ay önce yaşadığım beyinde pıhtı atması yüzünden yaşadığım konuşma zorluğum ve

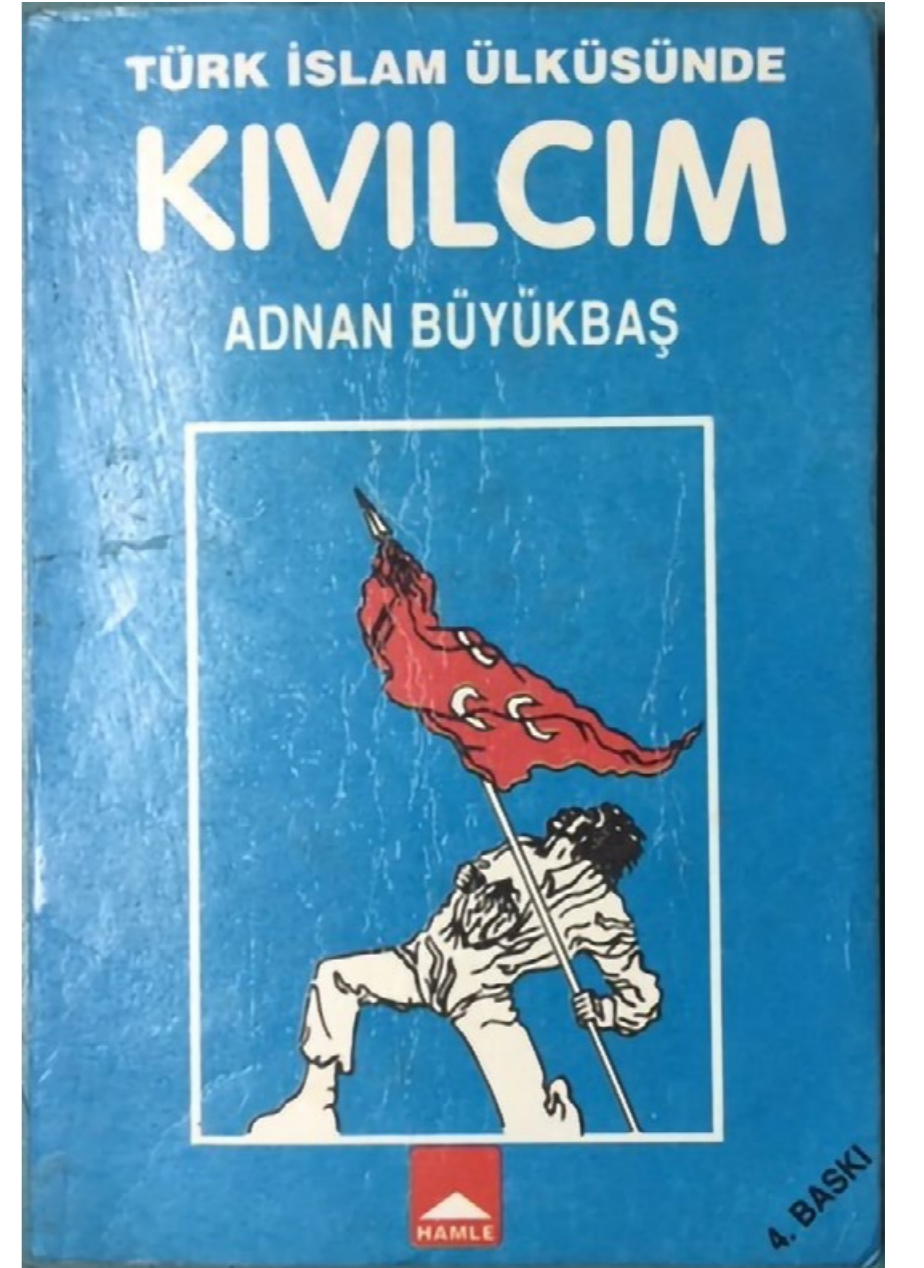
laflarımı toparlayamadığım için anlayışına sığınıyorum ve bu söyleyişi okuyacak olan insanların duasını bekliyorum. Çok şükür eskisinden daha iyi olduğumu da ekliyorum. Nerede kalmıştım İbakorkmaz? (gülüşmeler)

- **Geçmiş olsun hocam. Edebiyatla ilişkinizin nasıl başladığından bahsediyorduk.**

- Ha, evet kardeşim, ilkokul sınıf öğretmenim Nafiz Ağca Bey'in şiirler, gazete ve kitaplardaki hikâyeleri ile edebiyat sevgimizin tohumu atıldığını söyleyebilirim. Daha sonraki yıllarda Avukat Nevzat Türkten Bey'in yayımladığı Erciyes dergisi ve Mahmut Çağlıgöncü Bey'in yayımladığı Kültür ve Sanat dergisi çevresinde kendimi geliştirmeye başladığımı söyleyebilirim.

- **Üniversite yıllarınız Konya'da geçmiş. Orada edebiyat ortamı nasıldı? O yıllar daha sonra sizde nasıl izler bıraktı?**

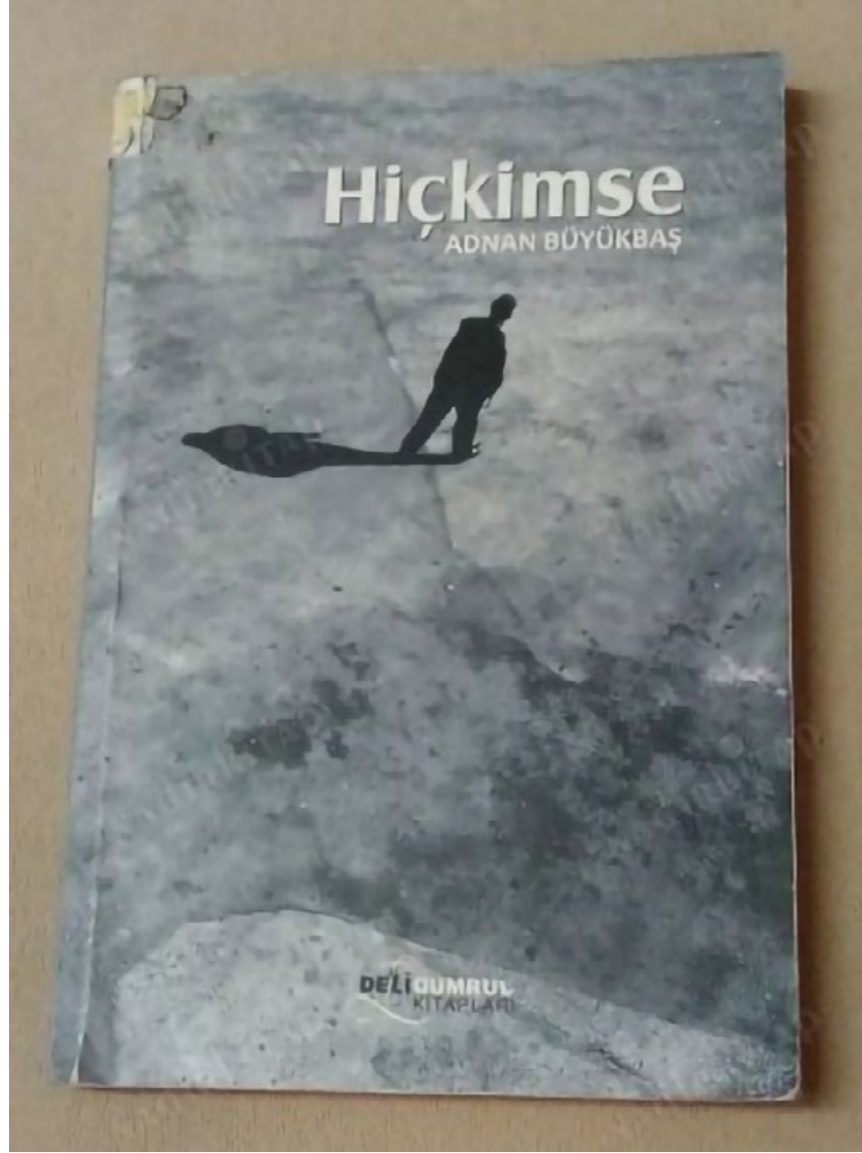
- Oo güzel bir nokta bu kardeşim. Tabii ki Kayseri gibi sanat kokan bir şehirden Konya gibi manevi iklimi hissedilen başka bir güzel şehirle tanışmam benim için de şans oldu. Gerçi İstanbul gibi bir şehirde yazılarını, şiirlerini okuduğumuz yazar, şair ve hocalardan yararlanmak isterdim. Ne var ki 12 Eylül baskı döneminin 1981-1985 yılları ortamında şiir damarımı orada beslediğimi söyleyebilirim. Akademik anlamda hoşlanmadığım üniversite ortamının soğuk havası, "siyasal" dünya görüşleri farklı

sanat (Sosyalist-İslamcı-Ülkücü) anlayışı olan arkadaş ve dostlarımla renklendi. Mesela Konevi dergisi ve edebî yönü ondan daha yüksek olan Güldeste dergisi bana derin izler bıraktı.

- **Şiir, deneme, roman, hikâye kitaplarınız var. İlk göz ağrınız bunlardan hangisi?**

- "Eserlerim benim çocuklarım gibidir. Bu yüzden ayırım yapamam!" diyen yalancılardan olmak istemiyorum. Tabii ki her kitap veya her şiirin ya da hikâyenin yazar-şairi için ayrı değeri ve önemi vardır. İyisi kötüsü ile hepsinin onlar

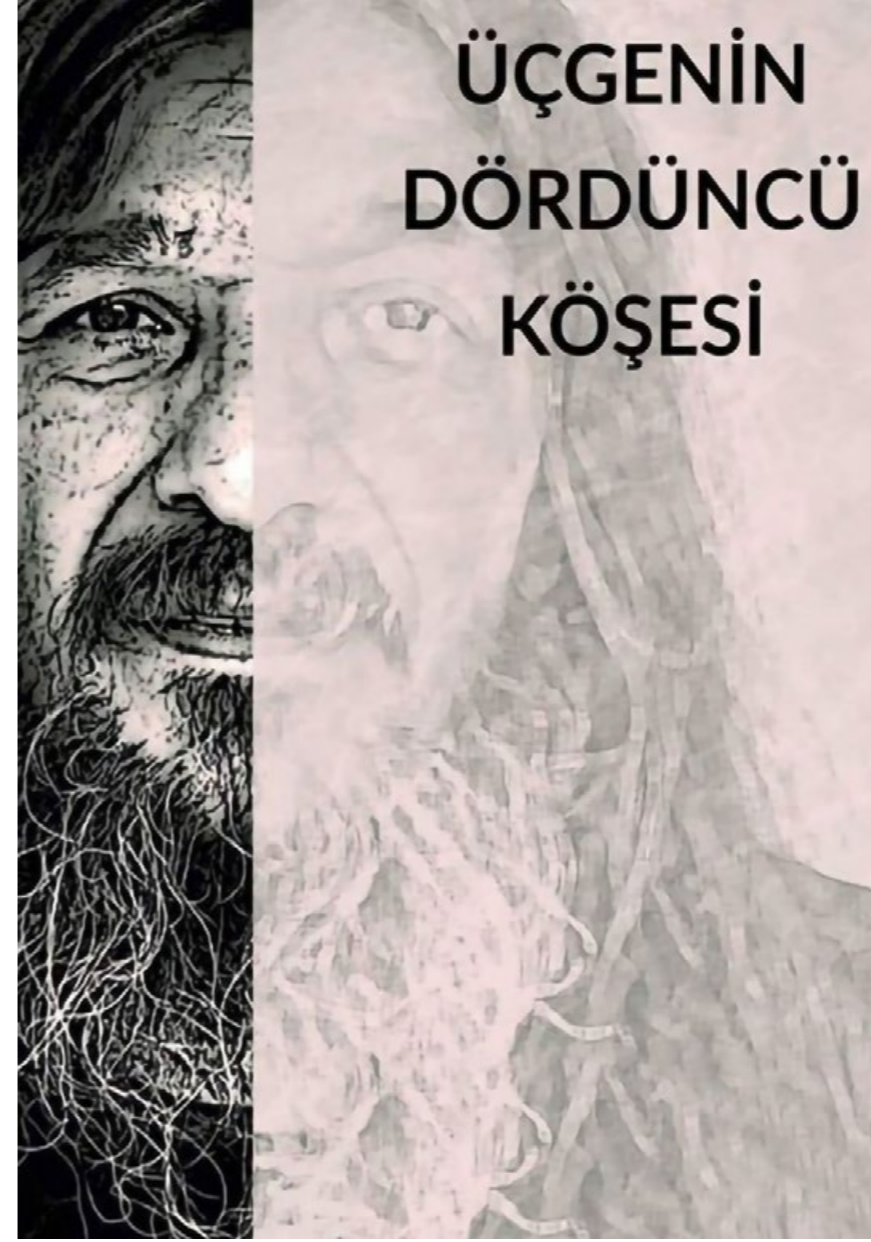

gözünde başka yeri vardır. Benim şiir kitaplarımda ilk göz ağrım *Ay Kapımdan İçerde*, hikâyede *Bir Gri Gökkuşağı*, romanda *Üçgenin Dördüncü Köşesi*'dir. Bunların yanı sıra kitaplarımda içinde *Derin/iz*, *Hiç kimse*, *Zor Yıllar*, *İnce Düşünce*, *Bir Adım Hüznün* adlı kitapları severim. Siyasi kitapları zaten saymak istemiyorum 15 kitaptan kala kala bunlar var işte. Ha bir de *Kimliğim Bir Gül* ile *Firkat* de var. Onları da severim.

- İlk kitabınız bir deneme kitabı, sonra edebiyatın diğer türlerinde de eserler verdiniz. Hepsinin yeri ayrı olabilir elbette. Ama bu çeşitlilik sizin için ne anlama geliyor? Her birini ayrı ayrı tatmak mı istediniz, yoksa ifade imkânları mı farklı?
- “Yazmayacaktım çıldırırdım” diyen kimdi kardeşim? Aynen senin dediğin gibi “ifade imkânları” ve o dediğin şey, yani “her birini ayrı tatmak için” yazdım gibi geliyor bana.

- Bir de tiyatro sevginiz olduğunu biliyoruz. Bu konuda neler söylemek istersiniz?
- Daha çocukken yani ortaokul sınıflarımın birinde koca bir deftere Timur ve Bayezid arasında geçen dönemi yazdığım “piyes”im vardı. Kaybettiğim o defteri bulmayı çok istedim. Elbette gülmek için. Bir de tiyatro sevgim çocukken seyrettiğim filmlerden geliyor zannedirim. Gençken en çok istediğim bir şey ve ukdedir, *Atsız*'ın *Bozkurtlar* romanını çekmek isterdim. Tabii ki o zamanlar “çekmek” kelimesini bilmiyordum ve “senaryo” diye bir kelime benim sözlüğümde yoktu.
- Şimdiki aklınızla geriye dönüp baksanız, nasıl bir edebiyat yolculuğu yapmak isterdiniz? Bu sorudan gençler faydalanabilir diye düşünüyorum.
- “Son pişmanlık neye yarar” mı demişti Müslüm Baba? Beşinci soruya dönmek gerek. Şimdiki aklım olsa bir, bilemedin iki türe yönelmek isterdim. Deneme veya tiyatro bu ikiden biri olurdu.

- Benim sayabildiğim kadarıyla 15 tane yayımlanmış kitabınız var. Çoğu da Kayseri'deki yayınevlerinden çıkmış. Kayseri'de bulunan yayınevleri ve şehrimizdeki yayıncılık hakkında neler düşünüyorsunuz?
- Sen de kitap yayıncılığının her aşamasında bilgisi ve yeteneği olan bir yazar-şair olarak bu şehrin gerektiği seviyede olmadığını biliyordunuz. Ya da doğrusu benim uzak kal-

dığım, ukalalık etmeye gerek yok... Hâsılı benim bu soruya verecek cevabım yoktur!

- Kitaplarınız arasında sizin için en özeli hangisi. Şair, romancı, hikayeci Adnan Büyükbaş'ı tanıyıp anlamak için eserlerinize nasıl bir sırayla bakmak gerekir?
- Biraz önce demiştim *Üçgenin*

Dördüncü Köşesi ve *Hiç Kimse* adlı romanlarımı yeniden yazmak isterdim. *Derin/iz*'deki şiirlerimin ve tabii ki yarım hikâyelerimle romanlarımı bitirmeyi arzu ederdim.

- Şimdilerde daha çok resim sanatıyla ilgilisiniz. Edebiyatla aranıza bir mesafe mi girdi? Resim sizi daha çok mu tatmin

ediyor? Yoksa yazmaya devam ediyor musunuz?

- Resim de güzel sanatların önemli bir dalı. Fakat ben ressam değilim. Ekonomik tarafı yani parayı düşünmedim, yazarlığı resme değişmiş olduğum bir ihane-tin içindeyim.
- Sizce şehirde bir kültür ortamı oluşması adına bugüne kadar yapılan doğru veya hatalı şeyler neler? Mevcut eksikliklere bakarak, şehrin geleceği açısından kısa vadede sanatçılar neler yapabilir?
- Keşke bu soruya gelene kadar gevezelik etmeseydim sevgili İbakorkmaz. Çünkü bu konuda uzun uzun sohbet etmek isterdim. Fakat az önce dediğin gibi “resim yapmak edebiyatla arama mesafe koydu.” Beni tanıyanlara ve sevenlerime dediğim gibi “yakmaktan yazmaya vakit bulamıyorum!” Değerli okuyucular anlasın diye diyorum ki resimleri ahşap yakma yöntemi ile yapıyorum. Senin bu söyleşin ümit ederim ki benim yeniden edebiyat damarımın açılmasını sağlar.

- O zaman biz de sizin yazmaya dönüşünüzü istediğimizi söyleyelim hocam. Sohbetiniz için teşekkür ediyoruz.
- Kalemimi gömdüğüm yeri hatırlattığın için asıl teşekkür edecek olan benim dostum İbakorkmaz.■

Son Kalaycı Artık Yok

Kalaycılık, Naftalin Kokan Meslek Oldu

Ahmet Sıvacı

Yaşı 50'nin üstünde olanlar iyi bilirler. Şimdilerde detaylarına varıncaya kadar hatırlayacaklarına eminim. Kayseri'de olduğu gibi, 1960'larda her şehir ve kasabanın hemen hemen bütün semtlerinde, pazar yerlerine yakın sokaklarda bir kalaycı dükkânı bulunurdu. Özellikle Kayseri Eski Sanayi'de, aynı sokakta kalaycı dükkânları genellikle bakırcıların yanı başında ya da bakırcı dükkânının içinde ayrı bir bölümde yer alırdı. Bunun nedeni doğal olarak o yıllarda ve önceleri hatta daha sonraları evlerin mutfak ve banyolarında kullanılan gereçlerin bakırdan üretilmiş olmasıydı. En önemlisi de bakır araç ve gereçlerin korunması için onların belirli aralıklarla kalaylanması gerekiyordu. Bakırdan üretilmiş, taslar, maşrapalar, küçük ve büyük kazanlar, sahanlar, tencereler, hamam tasları, aşırımlar, kapaklı denilen günlük yemek tabakları, güğüm gibi gereçler belli bir zaman sonra parlaklığını kaybe-

diyor ve kalaylanmak istiyordu. Bu, insan sağlığı açısından oldukça önemliydi.

O yıllarda radyolarda eski sanatçıların okuduğu kalaycı türküsü, kalaycılık zanaatının ve kalaycı esnafının önemini ifade ediyordu.

*Kalaycılar, kalay yapar
Gümüş yapar, kalaylar
Abe ana niye verdin beni kalaycıya
Kap kalaylamıyor, yamayamıyor vay vay*

Kalay; sürekli kullanım ve ısıtma nedeniyle ortaya çıkan bakır korozyonu ya da bakırın saklanan yiyeceklerle etkileşime geçmesi sonucunda meydana gelebilecek zehirlenmelere karşı, açığa çıkacak bakır oksidi ve bakır sülfatı gibi bakır tuzlarını bloke ederek koruma sağlayan madeni bir malzemeydi. O nedenle nerede, hangi yıllar boyunca bakırcılık gelişme göstermişse aynı zamanda orada kalaycılık da aynı gelişmeyi gösterdi denilebilir.

1950'li yıllarda ve 1960'ların başında bu dükkânların çoğu kapandı. Bunun yerine gezici kalaycılar işlev görmeyi sürdürdüler. Gezici kalaycılık işlerini ise genellikle Çingeneler ve abdallar üstlendiler. Bu anlamda kalaycılığın etnik bir meslek hâline geldiğinden söz edilebilir. Bugün gezici kalaycılık da yok olmak üzeredir.

Öncelikle teknolojinin inanılmaz hızına yenik düşmüşlerdir kalaycılar. Zevkler, tercihler inanılmaz değişmiştir. Konfor, basit şeylerle de olsa tercih edilmektedir. Ustalar çırak bulamazlar. Ülkede okuma yazma oranının yükselmesiyle ebeveynler çocuklarını eskilerden olduğu gibi zanaat öğrenmeye değil, okula göndermektedirler. “Eti senin, kemiği benim” sözü çoktan geçerliliğini yitirmiştir. Kalaycılık gibi geleceği olmayan bir meslek neden tercih edilsin ki?

Çocukluk yıllarımda mahalle mahalle gezen kalaycılar vardı. Hemen hepsi Çingene ve abdal olan bu insanlar, bir sokak başında tezgâh açarlar ve kalaycının altın dişli eşi, kendine has şivesi ve cırtlak sesiyle bağırırdı:

“Kalayciiiiiiiiii.. Haydi kalaycı geldi. Kalayciiiii”

Günümüzde genellikle her evde sıcak suyun bile musluklardan her zaman aktığı ve de mutfaklarda pırıl pırıl parlayan porselen tabakların bulunduğu düşünülürse bakırcılık ve kalaycılık mesleğinin artık ne denli can çekişmekte olduğu ortaya çıkıyor.

Mahalle sakinleri artık parlaklığını yitirmiş eski bakır taslarını, sahanlarını alıp getirirler ve aslında bu anlamı itibarıyla kalay olmayan kimyevi malzeme diyebileceğimiz kurşun ile mutfak eşyalarını kalay yaparlardı.

Yıllar sonra plastik, melamin, alüminyum, çinko gibi malzemelerden yapılmış mutfak gereçlerin günlük hayata girmesiyle bu kültür de bitti. Çinko, alüminyum, çelik ve plastik mutfak ve hamam gereçlerinin yaygınlaşmasıyla bakırcılığın gerilemesine eş olarak kalaycılık da geriledi ve yok olmaya yüz tuttu. Hatta yok oldu. Artık ne bakır kapların parlatılmasına ne de o insanlara ihtiyaç kaldı. Ancak kalaylama işinden de bütünüyle vazgeçildiği söylenemez. Bazı aileler geleneksel alışkanlıklarından kurtulamadılar, daha doğrusu kurtulmak istemediler ve özellikle bakırdan yapılmış eşyalarını yine az da olsa ayakta kalmaya çalışan kalaycı dükkânlarına götürerek kalaylattırdılar. O mahalle mahalle gezen Çingeneler artık olmasa da kalaycılık zanaatını uzun yıllar boyunca sürdüren ve mesleğin inceliklerini çok iyi bilen Mehmet Ayden Usta'nın Eski Sanayi'deki kalaycı dükkânı bu tür müşterilere ev sahipliği yaptı.

Mehmet Ayden Usta, Bakırcılar Derneğine kayıtlı en eski kalaycı esnafından. 1967 yılından beri kalaycılık yapıyor. Kayseri doğumlu. Yerlisi sayılmasına rağmen baba tarafı Bünyan Karakaya tarafından. Beğendik semtinden. Orada bağı bulunuyor.

Doğumu 1948. Allah uzun ömürler versin, sessiz sakin, son derece tevazu sahibi bir insan. Az konuşan bir usta. Onunla sohbet ettiğim sırada gözlerindeki eski bir hüznü fark ediyorum. Sonradan öğreniyorum ki Mehmet Ayden Usta acıların en büyüğünü yaşamış. Öyle ki olayın üstünden yıllar geçmesine rağmen açılan yara hâlâ kapanmamış. Birazcık kabuk bağlasa bile ince bir kan şeridi sızıyor.

Dükkânın içine göz gezdiriyorum. Bir kalaycı dükkânında ne bulunması gerekiyorsa o var. İnsanın içini karartıyor desem doğru olur ancak böyle olması doğal. Eski bakırdan imal edilme mutfak eşyalarının ya da günlük kullanılan gereçlerin olduğu dükkânında neler yok ki? Eğri büğrü taslar, kazanlar, yamru yumru leğenler, salça kaynatmak için devasa büyüklükte yapılmış tabii ki bakır leğenler... Hepsi de gri bir renk almış ve kalay sırasını bekliyor. Kendisine neden ocağın yanmadığını soruyorum:

- İş var mı ki yansın?
- Yok mu? İnsanlar kalay için gelmiyorlar mı artık?
- Tek tük. Nerde o eski işler.

Mehmet Ayden Usta anlaşılan çok dertli, diğer kalaycı esnafı gibi. Çoğu zaman akşama kadar boş oturup sohbet etmek durumunda kalıyorlar. Kendisine bu mesleğe ne zaman ve nasıl başladığını soruyorum. Mehmet Usta'nın gözleri uzaklara dalıyor ve anlatmaya başlıyor:

“Rahmetli babam belediyede bahçevandı. Öleli otuz yıl oldu. Allah rahmet etsin. Beni küçük yaşta o devirlerin tanınmış kalaycı ustasının yanına çırak verdi. Okula da gidememiştım. Çok iyi adamdı ustam. Bana kalaycılık zanaatının bütün inceliklerini öğretti. Askere gidene kadar yanında çalıştım. Asker dönüşünde boşa kalmıştım.”

Merak ederek sordum yine:

- Ne yaptın Daha sonra?

Mehmet Usta biraz düşünüyor ve gülümsüyor. O yıllardan hatırladığı hoş bir anısı olsa gerek.

O, askerlik dönüşü yeniden ustasının yanına geldiğini söylüyor. Ancak ustası ona şöyle cevap vermiş: *“Oğlum Mehmet... Sen artık usta oldun. Kendine ait bir kalaycı dükkânı açabilirsin.”*

- Peki, açtın mı?

— Açtım ya... Bu arada evlendim de. Bu evlilikten Allah bana dört evlat verdi. Üç kız bir oğlan. Kızları zaman içinde gelin ettim. Oğlanı da evlendirdim. Amma velakin hayat sillesini öyle vurdu ki...

Mehmet Usta, bu son sözleriyle başını yere eğdi. Kötü bir şeyler olduğunu düşündüm. Çekinerek sordum. Keşke sormasaydım çünkü acısını yaşattım yeniden:

- Ne oldu Mehmet Usta?
- Evladımı kaybettim. Oğlum. Bir trafik kazasında vefat etti. Çok gençti. Yeni evlendirmiştim.

Gözlerinin nemlendiğini gördüm Mehmet Usta'nın. Diyecek hiçbir şey bulamadım. Bir süre sustuk. Konuyu değiştirmeye çalıştım. Ondan, mesleği ile ilgili her şeyi anlatmasını rica ettim. Anlattı da.

M e h m e t
U s t a , d a h a
s o n r a -
l a r ı b i r
o r t a k l a
b i r l i k t e
ç a l ı ş -
m a y a
b a ş l a r .
İ l k z a m a n -
l a r k a z a n a -

mazlar. Bundan dolayı ortağı ile birlikte Yamula köyüne sık sık kalay yapmak üzere giderler. Tam on beş sene Yamula'da kalaycılık yaparlar. Mehmet Usta inançlı adam. Her sabah besmele ile açar dükkânını. Hâline şükreder. Zamanla eriyen kalaycılık, aynı zamanda bakırcılık zanaatını ayakta tutmaya çalışır.

- Eskiden nasıldı bakırcılık, kalaycılık işleri?

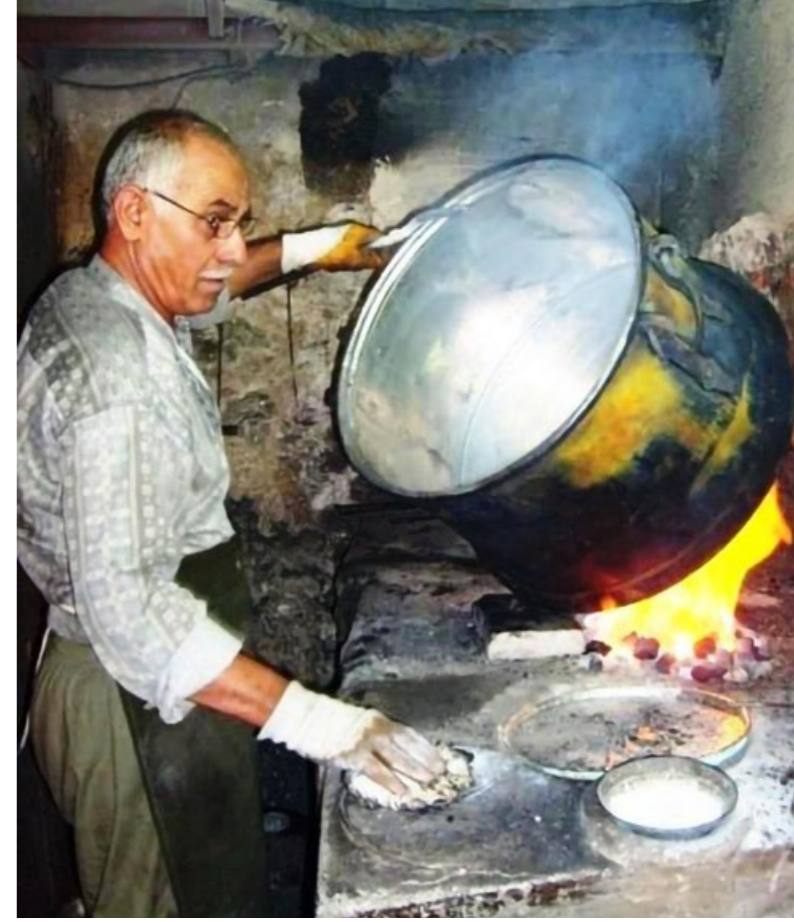
— Eskiden Kayseri'de bağcılar bağa göçerlerken mutfak eşyalarının kalaylatmak için gelirlerdi bana. Ramazan ayı başlamadan önce ve kurban bayramlarında da işimiz yoğun olurdu. Ama şimdi o işlerin dörtte biri bile yok.

- Neden yok?

— Krom kaplamalı, melamin, alüminyum, plastik, porselen mutfak eşyaları bizim zanaatı bitirdi. Şu koca Kayseri Eski Sanayi'de bir elin parmakları kadar bile kalmadık. Eskiden her sabah ocak yakarken artık yakmıyoruz. Çünkü harcadığımız elektriğin parasını bile karşılayamaz olduk.

Bir zamanlar kalaycılar; Boyacı Kapısı, Tutlu Han, Kör Bahçe gibi semtlerde de mesleklerini yaparlarmış. Kayseri'nin unutulmaz efsane belediye başkanı rahmetli Osman Kavuncu sayesinde burada dükkân sahibi olmuşlar. Diğer dükkân sahipleri gibi Mehmet Usta da efsane başkan Osman Kavuncu'ya minnet duyuyor ve rahmet okuyor. Mehmet Usta eski Demir kıratlardan. Hâlen aynı görüşte ve sempati duyuyor. Bu, ülkenin eski başkanlarından rahmetli Adnan Menderes'e olan hayranlığından dolayı, onun izini sürdüren siyasal partiyi destekliyor. Hatta seçim zamanlarında sandık başlarında aktif görevler alıyor. Sohbetimiz sırasında kalkıyor ve ocağı yakıyor. O çalışırken ben de onun fotoğraflarını çekiyorum.

“Kalaycılık öyle sıradan bir zanaat değil. Öncelikle Kalay yapılacak işin yağlardan temizlenmesi ve tavllanması gerekiyor. Tuz ruhu ve ardından kum ile temizlenmesi bu mesleğin inceliklerinden. Bu işlem tamamlandıktan sonra nişadır çözeltilisinin bir pamuk yardımı ile temizlenen eşyanın her tarafına iyice sürülmesi lazım. Sonra ateşe tutulur. Ancak ateşte fazla bekletilmemesi için püf noktalarından. Tav ayarını iyi bilmek gerekiyor. Eskiden ocağı yakmak için körik denilen bir el aleti ile h a v a

verirdik. Çıraklık günlerimde ocağa hava vermek için az mı körik çektim.”

Mehmet Usta günümüzde bu hava verme işinin otomatik olarak yapıldığını söylüyor. Ancak köylerde az da olsa eski yöntemlerle kalaycılık yapıldığını belirtiyor Mehmet Usta. Ancak unutulmaması gereken bir şey daha var ki bu çok önemli.

Onlar, kurşun ile kalay yapıyorlarmış. Dolayısıyla kalaylandı zannedilen mutfak eşyaları kısa zamanda kararıyor. Gerçek kalay değilmiş çünkü. Kalaycılık zanaatına zarar veriyorlarmış.

Ona bir kalaycının araç ve gereçlerini soruyorum. Tek tek göstererek anlatıyor bana:

Şu Kalay: Dövülebilir, sünen bir metaldir. Kolayca tel veya levha hâline getirilebilen bu metal, kalaycılıkta ısıtılarak kullanılır.

Şu, Nişadır: Amonyak tuzu olarak bilinen amonyum klorür bileşiği... Metalin yüzeyinde hâsıl olmuş oksit tabakasını kaldırdığından metal, lehime müsait hâle gelir. Beyaz toz hâlidir.

Bu, Kalaycı Pamuğu: Steril pamuktan farklı olarak rulo şeklinde ve avuç içerisinde kolay hareket ettirilebilen bir pamuktur.

Bu da Kıskaç: Kalay yapılacak nesnenin tutulduğu bir çeşit maşa.

Son olarak Körük: Ateşin harlanması için kullanılan, genellikle manda derisinden yapılmış hava üfleyen bir malzeme.

Kendisinden kalay yapmasını rica ettim. Kalktı, önce ocağı yaktı. Dükkânın içinden eski, gri renkli bir leğeni aldı ve dükkânın önüne çıkararak içini temizlemeye başladı. Bir yandan da zanaatın inceliklerini anlattı:

“Kalaycılık 3 temel üzerine kuruludur:

Tavlanması, temizlenmesi ve kalaylanmasıdır. Kalaycılığın nasıl yapıldığının anlaşılması amacıyla bu işlemler şu sırayı takip eder:

Tavlamak: Kalaylanacak kaplarda aranan en önemli özellik karıncalanmadan oluşan berelerin, çürümelerin olmaması. Kaplar ne kadar temiz olursa o kadar kolay ve temiz işçilik çıkmaktadır. Daha önce kalaylanmış malzemelerin körük ve kömür yardımıyla yakılarak orta sıcaklıkla üzerindeki yağların ve zamanla kullanılmaktan oluşan atıkların yakılmasına kalaycılık dilinde “Tavlama” denilir. Hiç kalaylanmayan kaplara kızıl kap denir ve bunlar tavlanmazlar.

Temizleme: Tavlanan materyaller tuz ruhu ile sıvanarak kalaylanacak olan kısımlar ince kumlarla el ve ayak yardımı ile güzelce silinir. Kalaylanacak zemin kalay almasını engelleyecek tüm dış etkenlerden arındırılır. Ezik büzük olan yerler ise çekiç, tokmak gibi özel aletlerle düzeltilir.

Kalaylama: Kalaylama ise yine körükte ısı ile tavına getirilen kapların, sıcaklıktan dolayı, çubuk hâlinde bulunan kalayın sürülmesi ile kolay şekilde kaygan hâle gelmesidir. Kalayın kalaycı pamuğu ve nişadır yardımı ile zemine düzenli şekilde dağıtılması işlemine kalaylama denir. Bugünkü anlayacağımız anlamda kalay bir nevi kaplama malzemesidir.”

Mehmet Ayden Usta temizlediği leğeni yeniden dükkâna götürdü. Bu arada anlatmayı sürdürdü.

“Kalaycı ustaları, kalaylayacakları kabı kalaycı dükkânının bir köşesinde yer alan ocaktaki ateşin üstüne bir maşayla tutarak ısıtırlar. Sonra ustalar bir başka kapta hazır tutulan kalay tozunu ısıtılan kabın içine serper ve ellerindeki bir bezle kabın çeperine sıvarlar. Ayrıca kalayla lehim işleri de yapılmaktadır. Madeni eşyaların kulp, boyun ve emzik gibi parçalarını gövdeye tutturmak için kalay lehimini kullanılır. Lehim işlerinde el kaynağı, kerpeten ve uçlu kalemler gibi aletlerden yararlanılmaktadır. Uygulama yapılırken lehimlenecek parçanın birleşim yeri tuz ruhu ile temizlenir ve el kaynağı ile ısıtılan birleşim yeri sıvılaştırılmış kalayla sıvanır.”

Mehmet Usta, güğümlerin eski dönemlerde mahalle çeşmesinden su getirme işinde, ibriklerin abdest alma, kapaklı adı verilen sahanların da yemek işinde kullanıldıklarını bu arada belirtiyor. Günümüzde genellikle her evde sıcak suyun bile musluklardan her zaman aktığı ve de mutfaklarda pırl pırl parlayan porselen tabakların bulunduğu düşünülürse bakırcılık ve kalaycılık mesleğinin artık ne denli can çekişmekte olduğu ortaya çıkıyor.

Mehmet Usta eskileri tazeliyor ve anlatmaya devam ediyor:

— *Eskiden bir kız gelin olacağı zaman kendisine “şerbetlik” adı verilen çeyiz takımları hazırlanırdı. Şimdi hangi gelinlik çağına gelmiş kız ister ki bunu?*

— Nasıl bir şerbetlik bu?

— Şerbetlik demek şu: 1 çift güğüm, 1 adet ibrik, 1 adet kuşane, 1 adet sini, 3 adet kapaklı. İşte bunlar kıza gelin giderken çeyiz olarak verilir.

Öyle ya! Zevkler, tercihler değişti. Şimdi böyle şeyler de verilmiyor değil mi?

— Şimdi cıncık, boncuk türü şeyler veriliyor. Kim ne yapsın bakırdan yapıma şeyleri.

Mehmet Ayden Usta haklıydı. Teknoloji hızla değişiyor, ilerliyor ve buna bağlı olarak daha estetik bir yapıya, kullanıma sahip olan, zevkli mutfak ve ev eşyaları üretiliyordu. Üstelik hiç kimse de eskiye rağbet etmek istemiyordu. Artık parlatılmış da olsa bakır mutfak eşyalarında yemek yemeyi tercih etmiyorlardı. Zamanla gelişen teknoloji sonucu her şey yerini yeni gelenlere bırakıyordu.

Kalaycının, sesi yanık

Pabuçları, yırtık pırtık

Abe ana niye verdin beni kalaycıya

Kap kalaylamıyor, yamayamıyor vay vay

Mehmet Usta Kayseri'nin eski bağcılarının. Öyle ya! Kayseri'nin yerlisi olur da bağı olmaz mı? O yıllarda otobüs olmadığından ya da Kayseri'de çok az olduğundan bağa at ile, eşek ile gittiklerini anlatıyor.

Hey gidi günler hey.

Ayden Usta Kayseri Eski Sanayi, Bakırcılar Sokağı'nda, mesleğini yapmaya çalışan ve sayıları tükenmek üzere olan esnaftan biriydi. Belki bir dönem sonra kalaycı diye, bakırcı diye ne böyle bir zanaat kalacak ne de onu yapan esnaf. Gelecek nesiller belki hiç bilmeyecekler ve kayıtlardan öğrenebilecekler. Teknolojinin nimetleri gereği hafızalardan silinip nostalji olacaklar, o kadar.

Mehmet Ayden Usta bugün artık aramızda değil. Yıllar önce yakalandığı çaresiz bir hastalıktan kurtulamayarak hayata veda etti. Onun en yakın dostu, sırdaşı, onun hakkında bazı bilgiler de edindiğim dükkân komşusu, bakırcılık zanaatını sanata dönüştüren Ömer Tüfekçi, şunları söylüyor:

“Muhterem dostum, arkadaşım Mehmet Usta, son derece mütevazı, kimse hakkında kötü düşünmeyen, bütün esnafın sevip saydığı bir insandı. Tatlı dilliydi. Sohbeti dinlenmesine rağmen az konuşurdu. İmanlı bir insandı. Yeni evlendirdiği oğlunun gencecik bir yaşta trafik kazasında vefat etmesi onu derinden yaraladı. Evlat acısı çok ağır gelmişti ona. Ancak Allah'tan geldiğine, bunun bir imtihan olduğuna inanır, sabretmeye çalışırdı.

Mehmet Usta kalaycılık mesleğinin en eski ve son temsilcisi, ustası sayılırdı. İşinde çok dürüst ve iyi ustaydı. O gitti, kalaycılık mesleği de bitti diyebilirim. Allah rahmet etsin.”

Biz de son ve en eski, en usta kalaycı esnafı Mehmet Ayden'i rahmetle ve saygıyla anıyoruz, İnşallah gittiği yerde onu, evlat acısı ile yüreğinde onulmaz yaralar açan oğlu karşılamıştır. ■

Kayseri - Develili Bir Halk Şairi

Âşık Mustafa Çiftçi (1904-1967)

Süleyman Kocabaş

Kayseri'mizin, şimdiye kadar hakkında yazılar yazılmadığı için, 1967'de vefat ettikten sonra hafızalardan silinerek günümüz itibarıyla "bilinmez" hâle gelen değerlerinden birisi de Develi ilçesinin Sindelhöyük köyünden Âşık Mustafa Çiftçi'dir. Üstelik kendisine ve ilimize yapılan "haksızlık"lardan biri de en çok sevilen türkülerimizden olan "Allı Zeynevim", "Oynar Oynar Taş Doldurur Koynuna" ve "Evlerim Evlerim Benim Evlerim" türkülerinin ona ait olduğu hâlde birçok kaynakta başka âşıklar ve illere mal edilmesi haksızlığı olmuştur.

Âşık Mustafa Çiftçi ile aynı köyden olmam ve onu tanımam (1967'de vefat ettiğinde ben 17 yaşında bir lise talebesi idim) sebebiyle, hem adı geçen haksızlığı gidermek ve hem de diğer şiirleriyle birlikte daha detaylı inceleyerek halk edebiyatımıza onu ilk defa yazılı olarak kazandırmak için bu yazıyı yazıyorum.

Özgeçmişini ile ilgili bu bilgilerin çoğunu, günümüzde Sindelhöyük'te bakkallık yapan oğlu Ali Ahmet'ten aldım.

Mustafa Çiftçi, Develi ilçesinin Sindelhöyük köyünde 1904'te doğdu. Tahsilini, Osmanlı döneminde ilkokul sayılan mahalle mektebinde yaptı. Çalışkanlığı ve zekâsı ile hocalarını hayran bıraktı, daha yüksek okullara gitmesi için teşvik edildi. Fakir bir ailenin çocuğu olduğu için gidemedi. Köy kızlarından Ayşe Hanım'la evlendi. Ali Ahmet, Hidayet isimli iki oğlu, Elif, Zeliha, Hava, İkbâl ve Zevcan isimli beş kızı oldu.

Tarlası, bağı, bahçesi olmadığı için geçimini zengin köylülerin tarlalarında, Develi Ovası'nda Yeşilhisar-Yahyalı yolu üzerinde çiftliği bulan toprak ağası Emin Bey'in çiftliğinde ve Adana Ovası'nda tarım işçisi olarak çalışmak, kış aylarında ise karısı ve kızları hasır dokuyarak, kendisi de sele, sepet örerek bunları Develi, Yahyalı ve Yeşilhisar pazarlarında satmak suretiyle karşıladı. 1967'de vefat etti.

NASIL ÂŞIK OLDUĞUNU ANLATIŞI, TÜRKÜ VE ŞİİRLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Benim de hatırlayabildiğim kadarıyla köylüler ona "Nasıl âşık oldun?" diye sık sık sorarlardı. Buna şu cevabı verirdi: "Rüyamda bana bir bardak içinde 'âşıklık şerbeti' içirdiler. Yarısını içtiğim için 'yarım âşık' oldum." Yazdığı şiirleri mükemmel olmasına rağmen, bunları türkü şeklinde "sazlı" olarak söyleyememesi onun "yarım âşık" olmasına yorumlandı. Zira bizde genelde âşıkların deyişlerini sözlü ve sazlı olarak söyleme geleneği vardır.

Mustafa Çiftçi'nin şiirleri, genelde köyde olup biten önemli olaylara, onu dinleyen köylülerin tabiriyle "türkü yakmak"la sınırlı kalmıştı. Bazen de ferdi, sosyal ve siyasi içerikli olaylar yanında, önemli yurt olayları (1939 Erzincan depremi gibi) sebebiyle de şiirler yazardı.

Köyün önemli olaylarıyla ilgili olarak yazdığı şiirleri, köyde "Nesli Hala" (Nesli Çetin) olarak anılan ve geleneksel halk çalgılarından tef çalarak düğünlerde gelinle birlikte kızları

eğlendiren halamız, bunların bestelerini kendisi oluşturarak türkü şeklinde söyledi.

“Nesli Hala”nın bestelediği, âşığımızın ülkemiz geneline mal olan türkülerinden, görgü tanıklarının bana anlattıklarıyla üç türkünün hikâyesini anlatacağız.

“ALLI ZEYNEBİM” TÜRKÜSÜNÜN HİKÂYESİ

Âşığın en çok ve sık söylenen türküsü budur. Ankara radyosu tarafından yurt genelinde türkülerimizin derlenmesi ekibi kurulmuş, bu ekip 1940’lı yıllarda Develi’ye de gelerek köyümüzden bu türkü ile birlikte diğer iki türküsünün derlemesini yaparak gitmiştir.

Âşığımız Allı Zeynebim türküsünü yakarken yanında görgü tanıkları olarak bulunan dayım Cafer Yazıcı ve komşumuz Ali Koç’tan dinlediklerime göre türkünün hikâyesi şöyle cereyan etmişti: Köyümüzün en güzel kızlarından biri olan Zeynep’in güzelliği dillere destan olur. Annem Fatma Hatun’un bana anlattıklarına göre de “Allı” lakabını “al yazma” ile başını örtmesinden almış, kız bize de akraba imiş.

“Allı Zeynep”i köyün yakışıklı gençlerinden Ömer Damsa ile nişanlarlar. Damsa, bir yıl süren nişanlılık döneminde Zeynep’in babası Ali Osman Abbas’ın tarlasında ücret almadan kayınbabasına yardım için (bir çeşit iç güveyiliği gibi) bir işçi gibi çalışır. Nişanlı olmalarına rağmen Zeynep Ömer’e bir türlü ısınıp onu sevemez. Onun gönlü Tevfik Âşık isimli bir gençtedir. Bu sebepten düğününün yapılması gecikir. Köyün muhtarı Hüseyin, üç azası Hasan, Bekir ve Yılmaz ile birlikte Zeynep’i zorla kaçırıp Ömer’in evine getirirler. Kız, gerdek gecesinden sonra kaçar. Beni “iğfal etti” diye mahkemeye şikâyetçi olur. Kendisini kaçıranlar yargılanır. Ardından Zeynep, Tevfik Âşık’la evlenir. Zeynep’in bu hikâyesi halk arasında kendisinden sık sık bahsedilen günün aktüel konusu olur. Bu olup bitenler sebebiyle Âşık Mustafa “Allı Zeynebim” türküsünü yakar. Türküde geçen “üç köy”, olayın cereyan ettiği Sindelhöyük’le ona en yakın iki komşu köy Soysallı ve Semdiremeke (şimdiki adı Çayırözü) köyleridir.

“Allı Zeynebim” türküsü, üçer mısralık beş beyitten ibarettir ve her beytin altında söylenen bir de iki mısralık nakarat beyti vardır. İlk beyti ve nakaratı şöyledir.

*“Zeynep bu güzellik var mı soyunda,
Elvan elvan güller kokar koynunda,
Ramazan ayında bayram gününde.
Zeynebim Zeynebim allı Zeynebim,
Üç köyün içinde şanlı Zeynebim.”*

“OYNAR OYNAR TAŞ DOLDURUR KOYNUNA” TÜRKÜSÜNÜN HİKÂYESİ

Dayım Cafer Yazıcı’nın görgü tanığı olarak bana anlattıklarına göre, bizim aileye çok yakın akrabalarımızdan olan Himmet Etyemez ve Hatice Yücel’in sıra dışı ve maceralı evlenmeleri şöyle olmuş: Oğlan ve kız tarafları çok zenginmiş. Mallarımız, mülklerimiz yabancıya gitmesin diye çocuk yaştaki Himmet’i “akraba evliliği” ile olgun kız Hatice’yle evlendirirler. Himmet daha çocuk olması sebebiyle evlilik nedir, gerdeğe girmek nasıl olur bilmediğinden eşiyile hiç ilgilenmez. Hatice, oğlanın bu ilgisizliği karşısında onu terk ederek Tevfik Kılıç’la evlenir. Tabii ki bu olay da köyde “Allı Zeynebim” gibi önemli bir olay olarak dillerde dolaşmaya

başlar. Âşık Mustafa, köyde yaşanan her olay gibi bu olaydan da etkilenecek adı geçen türküsünü yakar.

“Oynar Oynar Taş Doldurur Koynuna” türküsü, üçer mısralı dört beyit ve her birinin altında nakarat olarak bulunan dört mısralı beyitten ibaret olup, Hatice’nin dilinden Himmet’e sitem ve şikâyet şeklinde söylenmiş bir türküdür. İlk beyti ve nakaratı şöyledir:

*“Sabah olur çocuk gider oyuna,
Oynar oynar taş doldurur koynuna,
Gelen geçen şamar vurur boynuna.
Ben güzelim, bir çocuğa verdiler,
Verdiler de günahıma girdiler,
N’olur çocuk gebereydin öleydin,
Yılan olup deliklere gireydin.”*

Bu ikisi dışında az söylenen “Evlerim Evlerim Benim Evlerim, İçine Girer Sefa Eylerim” türküsü de Âşık Mustafa’nındır. Eski evini yıkıp yenisini yapınca bu türküyü yakar.

ÂŞIK MUSTAFA’NIN KAYSERİ’YE CUMHURBAŞKANI İSMET İNÖNÜ’NÜN HUZURUNA GETİRİLİŞİ

Âşık Mustafa’nın -yine halkımızın tabiriyle- “türkü yakması”, köyü Sindelhöyük’le sınırlı kalmaz. Ünü bütün komşu köylere, ilçelere ve hatta Kayseri’ye kadar yayılır. Âşığımız, toprak ağası Emin Develioğlu’nun (Demokrat Parti kurulunca iki dönem bu partiden Kayseri milletvekili seçildi ve bu sayede özellikle Develi’ye büyük hizmetleri oldu.) çiftliğinin müdâvim işçilerinden biridir. Develioğlu’nun da yanında yazdığı şiirleriyle onun takdiri ve ssevgisini kazanır. 1940’lı yıllarda daha Demokrat Parti kurulmamıştır. Cumhurbaşkanı İnönü, yanında adı geçen partinin kurucularından olacak olan CHP milletvekilleri Celal Bayar ve Adnan Menderes olduğu hâlde Kayseri ziyaretine gelecek, karşılayanlar arasında Develioğlu da bulunacaktır. Âşık Mustafa’nın ünü bilindiği için Develioğlu onu da yanına alarak Kayseri’ye getirir ve kendisine, “Kayseri’ye İnönü, Bayar, Menderes geliyor. Seni götürüp onlarla tanıştıracamım ve onları hayran bırakan şiirler söyleyeceksin,” der.

Üç ünlü ziyaretçinin karşısında kalabalık bir halk topluluğu vardır. Civardan gelen halk şairleri de deyişlerini söylemektedirler. Kalabalığın önüne Âşık Mustafa da çıkarılarak “Bu da söyleyecektir,” denilir. Âşığın üstü başı tam bir sefil köylü kıyafetidir. Bu hâline bakarak kimse onu önemsemez. Fakat Âşık Mustafa deyişlerine başladığında yer yerinden oynar. Büyük tezahürat yapılır, sırtlarda taşınır. Menderes öpmek için sarılır. Halkın hafızasından toplayabildiğim kadarıyla

Cumhurbaşkanı İnönü için deyişleri o yılların sefaletini dile getirdiği hâlde şöyledir:

“Bir şikâyetim var, ey başkan sana,
Bir derdim bin oldu darılma bana,
Şikâyetim gönder babadan yana,
Babam Kayseri’de haberin var mı?”

Yaşa millet yaşı, bin dahi yaşı,
Talih olmayınca geçilmez başa,
Milletin reisi İnönü Paşa
Milletin derdinden haberin var mı?”

Harmanım savrulur samanı ince,
Ecel dur demiyor gocaya gence,
Erciyes Dağı’m öte geçince,
Dindar babalardan haberin var mı?”

Okula gidiyor, ayağı yalın, başı kabak,
Öğretmenden ceza, babadan dayak,
.....
Bu hâlinen mi okur haberin var mı?”

Yedisi yatar bir yatakta,
.....
.....
İktidarda derman yok haberin var mı?”

Halkın hafızasından yarısını tespit edebildiğimiz son beyitte, kendi ailesinin fakirliğini tasvir etmiş; yedi çocuğu olduğundan, evde yeterli yatak olmadığı için bunların hepsinin aynı yatakta yattığını vurgulamak için bunu “Yedisi yatar bir yatakta” şeklinde dile getirmiştir.

İnönü gittikten sonra Kayserililer Âşık Mustafa’yı bırakmazlar. Bir mağazaya götürüp üstünü başını yeni giysilerle giydirirler. Birkaç gün Kayseri’de kalır. Kahve kahve dolaştırılarak şiirler söylettirilir, paralar toplanır. Oğlu Ali Ahmet’in bana anlattıklarına göre, o derece büyük para toplanmış ki iki yıl hiç çalışmadan geçimlerini bununla temin etmişler.

Âşık Mustafa’nın ünü ve şiirleri ilçesi Develi’de de yayılır. İlçe müftüsünün de dikkatini çekmesi üzerine müftünün makamına davet edilir. Müftü ona, “Yahu âşık, bir de ahiret üzerine söyle de senin gerçek şair olduğunu bilelim,” der. Bunun üzerine âşığımız, Kur’an-ı Kerim’de adları geçen 29 peygamberin isimlerini tek tek sayıp özelliklerinden de bahsederek uzun bir şiiri müftünün yanında yazar. Halkın hafızasından tespit edebildiğimiz iki mısrası şöyledir:

Yirmi dokuz peygamberi ben Kur’an’da bilmez miyim?
Balığın karnında duran Yunus’u ben bilmez miyim?”

Bu şiirini çok beğenen müftü ona “Sen gerçek âşıkısın,” der. Sindelhöyük’ün, Fatih Medresesi mezunu ve Osmanlı döneminin son dersiamlarından kadrolu vaizi Osman Kocabaş da Âşık Mustafa ile yakından ilgilenir. Onu yanına çağırarak, “Eşekten, attan, hasırdan söylüyorsun; hadi bir de din ve diyanetten söyle de âşıklığını anlayalım,” der. Bunu söylediği anda defterine yazan, köyden Abdullah Sert’ten aldığım şiiri şöyledir:

Göle diken desem razı olur mu?
Siyah post üstüne yazı olur mu?
Bade iğenlerin sazı olur mu?
Âşıklarda türlü türlü hâller var.

Meyve yetmeyince daldan düşer mi?
Kazan kaynamayınca çorba pişer mi?”

Bir mahlûk var kuru yerde yaşar mı?
Bu hikmette başka başka hâller var.

Bir kadı söylenir yok imiş canı,
Kafese koymuş bütün cihanı,
Cümle âlem ederler hep seyranı,
Dört mezhepte bak ne güzel yollar var.

Taştan temel dizilmez mi binaya?
Besmelesiz evlat çekmez anaya?
Rızık olmaz ise kimse gelmez dünyaya,
Tanrı’dan rızık isteyen diller var.

Koyun koyun olmaz melemeyince,
Tanrı rahmet etmez dilemeyince,
Undan kepek çıkmaz elemeyince,
Yoğurup çevirip eden eller var.

Elbet bulur Tanrı’sını arayan,
Sabır etsin her belaya uğrayan,
Bir cevher var İslamı’ğa yarayan,
Kökü birdir binlerce dalı var.

Vaiz Osman Kocabaş, bu şiiri çok beğenir ve “aslanım” diyerek onun sırtını sıvazlar.

Âşık Mustafa’nın şiirleri halk tarafından da çok beğenildiği için her biri yazıldığı anda ezberlenip söylenerek yıllarca hafızalarda yaşamıştır. Oğlu Ali Ahmet’ten öğrendiğime göre kendisi yazdığı şiirlerini sözlü olarak bırakmayıp bunun için tahsis ettiği defterine yazarmış. 1967’de vefat edince şiir defteri oğlu Ali Ahmet tarafından muhafaza edilmeye başlamış. Ama gelin görün ki bir kazaya uğrayarak defter yok olmuş. Evin hanımı evde temizlik yaparken defteri çocuklarının okul defterlerinden sanarak onlarla birlikte yakmış. Bunun üzerine ondan yazılı olarak yalnızca kızı Elif Kolsuz’un babasının bir kısım şiirlerini zaman zaman yazdığı defteri kalmış. Üzerinde çalışmam sebebiyle kızı bu defteri bana verdi. Burada bahsi geçmeyen 10 şiirin içinde yer aldığı bu şiirleri, hakkında yayımlamayı düşündüğüm kitapçı’ya alacağım.

Âşık Mustafa hakkında bir ön çalışma olarak yazdığımız bu yazımı, yine Abdullah Sert’in defterinden aldığım ve onun söylerken yazdığı “Dişi Olmayan Kişi” şiiriyle bitireceğim.

Ekmeğini yer yarıya,
Eli ulaşmaz kuruya,
Çirkin görünür karıya,
Yasta olur dişi olmayan.

▲ Âşık Mustafa’nın Sindelhöyük’teki Mezarı

Dili çıkar, akar seli,
Mendil sallar durmaz eli,
Her gün ağrır karnı, beli,
Hasta olur dişi olmayan.

Yediğini eritemez,
Yelpik gelir arıtamaz,
Erlüğünü yürütemez,
Dertli olur dişi olmayan.

Kahpe yokluk verir keder,
Çene boşlar, surat gider,
Avrat yanında zabın eder,
Böyle olur dişi olmayan.

Ağrındıkça çektiriyor,
Bir maden diş taktırıyor,
Çok meyveye baktırıyor,
Fakir olur dişi olmayan.

Yumuşak bilir ister balık,
Ağzını açsa olmaz kalık,
Ekmeği yer belik belik,
Kuşa benzer dişi olmayan.

Sofra gelse karnı doymaz,
Arkadaşı buna uymaz,
Nefis çeker hatır saymaz,
Mahrum olur dişi olmayan.

Turp şalgama vermez boyun,
Elde bıçak eder oyun,
Derler ona koca koyun,
Gariip olur dişi olmayan.

Geçmişin Beşiğindeki Gelecek

Zamanı geri aldım, avuçlarımda parçalandı. Onu bir çamur gibi işledim, geçmişim kirlendi. Şimdi bugünü kırık bir pençe izinin gölgesinde isli nefesler olarak yaşıyorum. İçimdeki yangının alevleri kendime söz verdiğim günün geleceğini yakıyor. Dumanı boynu bükük semada kaderimi çizerken geleceğim geçmişimin beşiğinde usulca sallanıyor.

Tanıdık bir dostu görmüş gibi ürperdi, ürperdi çünkü daha önce kimseye karşı böylesine yabancı hissetmemişti. Bilinmezliğe atılan adımlarının altındaki endişeleri toprak zeminle beraber muğlak derinlere gömüldüğünde gözleri onun üzerinde aşınası olduğu bir şehri gezer gibi arşınladı sessizliğini. O güne nasıl uyandığını anımsıyordu, gerçekliğinin arka sokağında kalmış bildik bir gündü. Kaybettiğinin bilincine vardığıncak zafer bayrağını aklına kazıdığı bir gündü. Yumruklarını sıktı, elleri şimdi bir topacı andırıyordu.

Hayat öksürdüğünde kendi ciğerleri acımış gibi gözlerini kısarken olduğu yere sinip dikkat kesilerek onu izlemeye başladı. Hayat gergin omuzlarıyla bir adım attı, şimdi çok eski bir anının içindeydi. Tek kişilik bir hatıraydı bu, terk edilmişliğin parmaklarına

Gökçe Fidan

*Büyükşehir Belediyesi 5'inci Hikâye
Yarışması Mansiyon Ödülü*

dolanmış, anlamını yitirmiş bir zaman kırıntısı. Karanlık bir odanın içinde kendini yalnız olmadığına inandırmak azmiyle, karanlığın da cevap verecek bir sesi olduğuna ikna olmak isteğiyle çabaladı.

“İnsan yalnızken noksandır, hiçbir işe yaramaz. Hem sonra büsbütün çürür gider kendi varlığında, kimsenin istemediğini benliği de kabul etmez. Mesnetsiz, çirkin bir mahluka dönüşür.” Sarf ettiği kelimeler acımasız manaların eviydi. Son derece acımasızlardı çünkü bir başkasına değil, kendisine söylenmiş sözlerdi.

Bunları birinin reddetmesi için dile getirdiğini hissediyordu. Hayır, hissetmiyordu, o anı dün gibi hatırlıyordu,

biliyordu. Bu yüzden saklandığı yerden çıkıp, Hayat’ı sarsıp ona haykırmak istedi. Ona, muhtaç olduğu kelimelerin mucizevi gücünü vermek istedi.

‘Hata ediyorsun, bu bir yanılgı. Sen kendine sıcaklık göstermezsen başkası hiç göstermez, işte bu yüzden başkasına ettiğin sözlerden daha kötüdür kendine söylediğin. İnsanı kendisi iterse, kalan tüm herkes uçurumdur.’

Nafileydi, zaman sonradan öğrenilmiş doğru sözlerin mezarıydı.

Kemikli ellerini ovuşturup Hayat’ın bir adım atması için yalvardı. Bu karanlık odanın kapısını kaybolmak için açmıştı o gün. Lakin şimdi birinin elinden tutması, onu bulması için sarf etmiyor

muydu bu sözleri? Bu karanlık odanın kapısı suçluluk duygusunu gidermek, beceremediği hakikatleri imkansız kıldığı için açılmıştı. Bu karanlık odanın içinde Hayat’ın en çok suçladığı kişi vardı, bu yüzden yalnızdı.

Hayat’ın yüzünde dolaşan kararsız ifadeyi yakalamasıyla içinde bir umut yeşerdi. Hayat, hala kurtarılabildi. Hayat hala yaşamaya değerdi. Bunu o da hissetmiş gibi aniden etrafını kolaçan etti fakat kimseyi göremedi, onu göremedi, kendisini göremedi.

Ardından içine dönerek kendine kulak verdi, “Lakin kendimi nasıl terk edebilirim ki?” Hayat’ın dudaklarından dökülenlerle gün değişirken, uzaktan

izleyen kız derin bir nefes aldı. Bir mucize hızında gerçekleşmişti. Beklenmeyen başlangıçlarını anımsadı, her zaman muğlak bir yoldan gidiyordu. İlkini geçebilmişti. Bir adım atıldığında ikincisi kolaylaşıyordu, her zaman öyle olurdu. Fakat aslında kurtuluşu yine çaresizliğinden olmuştu, kendisini terk edecek gücü olsa esas yalnızlığı tadacaktı ancak bazen kendini korumanın yolu utarılan bir noksanlık olabiliyordu.

Şimdi sokağın üçra köşesine sinmiş o daimi sonbaharı yaşayan evin bahçesindeydi, bugün de hafızasında yer tutarlardan biriydi. Yenildiğini düşündüğü anlardan biriydi, yenildiğini düşündüğü birçok an olmuştu, hepsi üst üste birikip

onu tam da şimdiye, kaderinin şekillendiği bir oyuna getirmişti. Nasıl bir manevrayla labirenti çözeceğini merakla izlemeye koyuldu.

Hayat yüzüne çarpan meltemle irkiler, “Ama nasıl olur?” diye fısıldamıştı akis uyandırmayan cılız sesiyle. Kasırgalarla mücadele içinde geçen hayatında onu uyandıran ufacık bir meltem olmuştu. Güçlü insanlar daima bir zorlukla cebelleştiklerinden, olağan şeyleri tanımıyor, altlarında ezilip büzülüyorlardı. Gözlerini kısarken keşke bunu önceden bilip Hayat’a söyleyebilseydim, diye içinden geçirdi. Şimdi Hayat’ın günlerce ilmek ilmek işlediği, sığındığı limanı dev dalgalar arasında alabora olmuştu. İnsan yalnız-

ken en çok sığınağına ulaşmayı diler, en çok sığınağı dağıldığında yalnızlaşırdı.

“Varlığının kazancı yok,” Annesinin sesi çok uzak, çok yakındı. Silik fakat canlıydı. Hiç olmamış gibiydi ama hep oradaydı. Cümlesi buram buram o memnuniyetsiz yüz ifadesi kokuyordu. Hayat’ın gözleri parladığında annesi her zamanki gibi bunun sebebinin gözyaşı olmasını umursamadı. Parlaksa iyi, hüznölüyse daha iyiydi.

“Ben yapmadım,” diye savundu kendini beyhude bir çabayla “Varlığının kazancı yok ama o kaybı da işlemedim,” gözyaşı aşınası olduğu yolda süzölmeye başladı, varlığının olmayan kazancı boğazına bir yumru olarak çöktüğünde o yumru öyle acı vericiydi ki, olmayan bir şeyin nasıl bu kadar kuvvetli hisler yaratabildiğine hayret etti.

“Onu durdurmalıydın, ona bir şey olmasına müsaade etmemeliydin!”

“Onu ben öldürmedim,” diye bastırdı boğazından bir hıçkırık kaçarken, böylece varlığının olmayan kazancı havaya karışarak annesiyle arasına sızdı “Yaşamayan birine ruh dikemedim, ölmesine de engel olamadım! Onu kendisinden başka kim kurtarabilirdi ki?”

“O senin kanındandı, kardeşindi. Onu yaşatmak için o olman gerekirdi.”

Hayat önce kavrayamadı, zihni gizli anlamlara dokunduğunda eli yanmış gibi geri çekilmek istedi ama ötede onu izleyen kişi, çoktan o yangına sıkı sıkı sarıldıklarını biliyordu.

“Onu yaşatmam için bir ölü mü olmam gerekirdi?” Şimdi yine o karanlık odaya aksini duymak için dil döken küçük kız çocuğuydu. Annesi karanlık bir oda olsaydı belki bir şansı olabilirdi fakat annesi; tüm ihtimallerin boynunu bükten, onları yok etmeyip, hiç var olmadıklarına inandıran bir kara delikti.

Tüm hayatını sarıp sarmalayan o cümle sonsuz kainatta tekrar can buldu, “Varlığının kazancı yok.”

ezberlemişti. Uzun parmaklarını gerginlikle çıtlattığı birkaç zamanın ardından Hayat nefes nefese ellerini dizlerine yaslayıp kendine gelmeye çalışıyordu. Yine savaşçısını sınayan bir savaştan çıkmıştı, umut kılıcı keskindi keskin olmasına ancak bazen bu keskin umut onu da yaralar mıydı diye düşünmeden edemiyordu.

Annesiyle tekrar karşılaşıp unutulduğu fakat unutamadığı bir anı baştan yaşamıştı, kalabalık bir caddede gözyaşlarına mukayyet olmak için kaskatı kesilip kalmış ve ona inanmayan arkadaşlarına sessizce kendi içinde veda etmişti, tam başardım derken cümlelerini kaybedip yakılmış sayfaların külünü üzerine giyinmiş ve bir kaybı çizmişti. Tüm bunlar olurken sürünerek ilerlemeye devam etmişti. Ardından kuru bir ekmeğe muhtaç olmuş, bedeninde kol gezen ince değil, karanlık hastalıkları izlemeye başlamıştı. En sonunda ise kardeşini tekrar kaybetti. Artık dayanma gücü hiç kalmamıştı. Hayata dair tüm korkuları, yaşadıkları ve henüz yaşamadıkları iç içe geçmiş, ona hakikati unutturan ve onu yaşamaktan korkutan bir surete bürünmüştü. Fakat korku yaşamın sırtını yasladığı, onu diri tutan şeydir. Bu yüzdendir ki, hepimiz beşiklerimizin başında geleceğimizi pışpışlarken güzel ninnilerimizin ardında korkularımız gizlidir.

Yaşanmışlıklardan ve ihtimallerden bitap düşen bedeni ve yorgun gözleri kaybetmenin vermiş olduğu sonsuz ama hissiz seçeneği taramaya başladı. Hiç kalkmasam, diye geçirdi içinden. Zülal'e karşı çıkan o güçlü kız değildi artık. Güç oradaydı ancak her zaman bulunmayı beklerdi.

Burnunu sızlatan rutubet kokusu geçmişinin miydi yoksa tam da şu an yanaklarını ıslatan gözyaşlarının mı?

“Hayat, kalk!” Sesinin ona ulaşmamasının verdiği çaresizlikle yerinde volta atmaya başladı. Oysaki eğer devam ederse olacağını biliyordu. “Sadece bir adım,

sadece birinin daha üstesinden gelersen bitecek! Gördüm, olduğunu gördüm!”

Hayat başını kaldırıp nemli gözlerle önüne baktı, onun gördüğünü göremiyordu. O sadece bilinmez bir boşluğu tadıyordu. Tüm yaşam, ölü sisli bir gizem perdesi ardından umut etmekle geçirdi. Hayat o perdeyi aralayacak gücü olup olmadığına emin değildi. Dudakları titrerken, “Yapamayacağım,” diye fışıldadı boşluk sandığı yaşanmışlığına.

“Hayır, bir kere daha kazanırsan ebediyen kazanacaksın. Çok gayret ettin, tırnaklarınla kazıdın, sadece son bir adım kaldı,” duymadığını bile bile telaşla sıralıyordu birbirine çarpıp parçalanan kelimelerini “Mücadelenin mükafatını almazsan çektiğin cefa yanına kalacak, neden kazanmışken kaybediyorsun!”

Hayat ağlarken onun da gözleri uzun süredir sakladığı dalgaları salıverdiğinde ikisi de kederli bir okyanusta su yutuyordu.

“Belki de kaderim böyledir!” isyankar bir kaçış karanlıkta yankılandı, “Belki de bu kadar zaman olmamasının sebebi olmaması gerektiğindedir.”

“Onlar sadece engeldi, sadece geçilmek için var oldular, sen kendini bir engelle dönüştürmediğin sürece tüm engelleri aşabilirsin!”

Hayat'ın aksine o, atılmayan bir adımın ziyan olacak ne denli bir güzellik olduğunu biliyordu.

“Gücüm yok, yoruludum. Hem zaten bazı insanlar böyledir, ne kadar gayret etse nafile. Ben buyum, olmadığım şeyleri istemekten usandım.”

Hayat yine aynı oyunu oynuyordu. Yine karanlıktan medet umuyordu fakat duymak istedikleri kulağına ulaşmıyordu. Yalnız olduğunu zannederken, yalnızlığın ona yaptığı buydu.

“Olmuyor, olmuyor...” boğazından kopan hıçkırıklarının en baskın notası olan isyanına rağmen ilerlemek için yeltendi. Güçlü insanlar ilerlemek için yeltenirdi, her şeye rağmen.

“Yapabilirsin, yapabilirsin!” Gözlerini silerek bulanık görüşünü umuda teslim

etti fakat Hayat, ayağına vurulmuş yaşanmışlık prangasıyla sendeleyerek düştü.

Yumruk yaptığı elleri sert zeminle buluştuğunda, yanma hissi ellerinden başlayıp kalbine kadar uzandı.

“Düştüm, yine!”

“Bu ilk düşüşün değilse ayağa kalkıyorsun demektir. Lütfen tekrar düş ki mücadelen parlansın.”

Tekrar bir adım atmaya yeltendiğinde uzaktaki silüet nefesini tuttu.

Zafere yalnızca bir adım. Bazen en ufak mesafeler bir adımdır.

Hayat'ın havada asılı kalan ayağı geriye düştü. Gözünün önünden tüm bu imtihanlar geçti.

“Bir kez daha yapamayacağım,” kendi kendine mırıldanıp dudaklarını birbirine bastırduğunda dağılmış saçları alınına yapışırken bu zamana kadarki mücadlesinin ona vadettiği gelecek bir adım uzaklaştı. Kaybetmekten daha kötüsü, kaybettiğinin farkına varmamaktı.

“Son defa.”

Hayat böyleydi; yoruluyordu, üzülüyordu, beziyordu, umursamıyordu, bırakıyordu, korkuyordu, fakat asla pes etmiyordu.

Hayat böyleydi; yorulanları, üzülenleri, bezenleri, umursamayanları, bırakanları, korkanları elinin tersiyle iter, asla pes etmeyenleri mücadeleleriyle yücelterek onların nefeslerini daha anlamlı kılardı.

Usulca kalktı, gözyaşlarını sildi, titrek bir nefesle soğuğu içine çekti, tüm öncekiler tekrar gözünün önüne geldiğinde somut bir acı çekiyor gibi gözlerini yumdu, yumruklarını sıktı, inancına ulaşmaya çalıştı. Ulaşamadı, ancak pes de etmedi.

Tüm o fena hisler bir dalga gibi onu içine aldığı anda dudaklarını dişleyerek bedenini zorladı. Zihni yine binbir görüntü ile çalkalanıyor, kalbi yanıp tutuşuyordu. Bu sefer gözünün önünde kendini terk eden Hayat'ı görüyordu. Kendisini terk ediyor, yaşamından feragat ediyor ve bundan pişmanlık duymuyordu.

İçinde olduğu vaziyetten çok uzak, çok güzel görünüyordu Hayat. Beyaz teni ışıltarken pembe yanakları canlı, hiç olmadığı kadar diriye. Gözlerinin içi gülüyor, saçları zarifçe omuzlarından dökülüyordu. Bu ifadeyi hemen tanıdı, daha önce birkaç kez aynada rast geldiği mutlu birkaç anındaki tebessümdü bu lakin şimdi emanet bir sus payı gibi değil, mağruriyetle taşınan bir taç gibiydi. Tam onun olağanüstü olduğunu düşünceği esnada, ondaki hakikati görebildi. Hiç acı çekmemiş gibi değil, hiç yenilmemiş gibi değil, hiç korkmamış gibi değil, hiç pes etmemiş gibiydi. Bunlara rağmen değil, bunlarla beraberdi. Asıl güç güçlü olmak değil, hayat galesi seni eksiltirken o eksiklerle bir bütün olabilmektir. Hayat, olabileceği en iyi durumdaydı fakat narin bir porselenin çatlaması gibi aniden bu görüntü kırıldı. Karşısındaki o hayran olduğu Hayat, geri gitmeye başladığında huzursuzluk dört bir yanda kol geziyordu. Az önce içi gülen gözlerinin şimdi ferî çekilmiş, titremesi durmuyordu. Yüzündeki o dehşetin tadı tenine yayılmıştı. Ona kalmasını söylemek istedi, pes etmediğini söylemek istedi.

Onu kaybetmek istemedi.

Ona sahip olmak istedi yada hayır, o olmak istedi.

Haykırmak istedi fakat dudaklarını oynatamadı. Bu da en az öncekiler kadar felaket bir senaryoydu, o hiçbir zaman bunu düşünmemişti. Ya da düşünmüştü. Yüzüne bir tokat gibi çarpan gerçekle

bocaladı. Pes etmeyi düşünmek, bir mücadeleden çekilmek, yaşarken intihar etmeye benziyordu. Sonuncusu, pes etme imtihanıydı. Aslında bunu yaşayan yalnızca kendisi değildi, kum saatinin aktığı bu zaman içinde o karanlıktaki uzaktan onu izleyen de bunu yaşıyordu.

İçinde olduğu oyunu anladığında var gücüyle gözlerini açtı ve kendisini öne attı. Ayaklarının zemine değmesini beklerken kendisini bir uçurumun en acımasız noktasında bulduğunda çığlık atmak istedi. Düşerken bir anda bulunduğu yer değiştiğinde gözleri fal taşı gibi açıldı. Bu sefer hayalini kurduğu huzurlu yerlerden birindeydi. Bu bir sınav gibi görünmüyordu, bu gerçektir. Tenine değen ılık hava, yüzüne nüfuz eden güneş ışınları gerçektir. Dudakları hayretle aralandığında aniden bedeninde birinin kollarını hissederek irkildi, fakat asıl korkunç olan karşısında kendisini görmektir.

“Hayat!” diye şakıdı “Kazandın.”

“Sen...” Tarifsiz hisler tarafından sarmalandığında şaşkınlık parmak uçlarındaki uyusuklukta birikti.

“Ben, benim. Bu geleceğe aidim, benim bu anı yaşadığın halinim. Sen tüm o adımları geçemeseydin, en sonuna gelmişken pes etseydin olabileceğin tüm ihtimalleri yok edecektin. Beni ve hak ettiğin geleceği hayatından sonsuza dek sürgün edecektin.”

Hayret önce ikisi arasında yayıldı fakat ardından büyük bir coşkuyla sarıldıklarında, geçmişle geleceğin iç

içe geçtiği bu oyun yaşamaktı. Hayat her şeye rağmen yaşayarak kazanmıştı. Yaşayamayacağımızı düşündüğümüz o anlarımız tek devası yaşamaktı.

Artık hiç olmadığı kadar güçlü ve tamamlanmış hissediyordu. Kendisine sarıldığında kalbine bir sürü duygu üşüştü. Affetmek, şefkat, sahiplenmek, gurur... Tüm bunlar küçük telaşlar arasında hissetmek yitirildiğinde unutulmuştu.

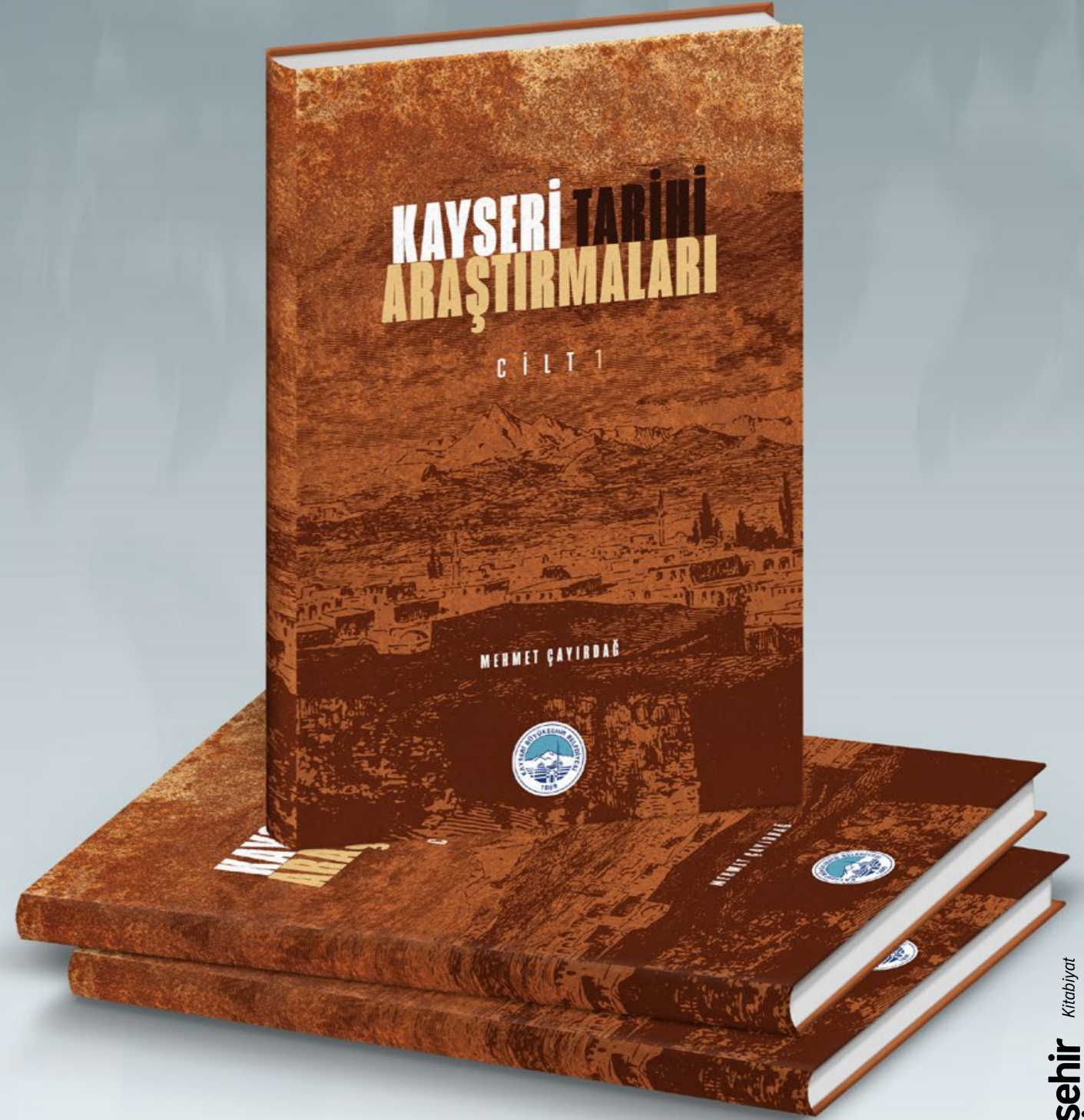
“Sen, gerçeksin!” afallamanın yanındaki gurur büyüdü “Kazandık!”

Tekrardan sıkıca birbirlerine sarıldıklarında o kısacık an ikisi de anladı. Yol ne kadar engebeli olursa olsun, günün sonunda değdiğini hissettiğin en ufak bir an tüm o yorgunluğu ruhundan usulca söküp sana hak ettiğini veriyordu. Yol ne kadar engebeli olursa olsun, kendine merhamet edip bağışladığın o an, sana hak ettiğini veriyordu. Beşikten şahlanan gelecek artık tam da ikisinin arasında kucakını açmış onları karşılıyordu. Büyüyen yalnızca Hayat değildi, mücadeleyle alınan her nefes geçmişin beşiğindeki geleceği beslemek içindi ve Hayat'ın geleceği boğulan geçmişine inat büyümüştü.

Tıpkı ilk anda olduğu gibi, tanıdık bir dostu görmüş gibi ürperdi, ürperdi çünkü daha önce kimseye karşı böylesine yabancı hissetmemişti. Daha önce hiç kimseye karşı kendisine olduğu kadar yabancı hissetmemişti. Tanıdık bir dostu görmüş gibi ürperdi. O dost en başından beri kendisiydi. ■

KAYSERİ TARİHİ ARAŞTIRMALARI

Erkan Küp **K**ayseri’de Müze Müdürlüğü, Kültür Müdürlüğü, Vakıflar Bölge Müdürlüğü, üniversite öğretim görevliliği ve nihayet Kayseri Büyükşehir Belediyesinde Kültür ve Sanat Danışmanlığı yapmış olan tarihçi Mehmet Çayırdağ’ın bu görevlerinin yanı sıra Kayseri tarihi ve kültürü ile ilgili yapmış olduğu ve çeşitli yayın organlarında makaleler hâlinde yayımlanmış bulunduğu 59 araştırmasını Büyükşehir Belediyemiz, içinde bulunduğumuz 2022 yılında, orta boy, iki ciltlik kitap hâlinde yayımlanmış bulunmaktadır. Mehmet Çayırdağ’ın daha önce 38 makalesini yine Büyükşehir Belediyemiz 2001

yılında, aynı isimle tek cilt hâlinde yayımlamıştı.

Mehmet Çayırdağ'ın yukarıda zikri geçen görevleri esnasında karşılaştığı belgeler, kitabeler, sikkeler, ferman ve beratlar, vakfiyeler gibi Kayseri ile ilgili orijinal vesikaları ele alarak yapmış olduğu bu çalışmalar, Kayseri tarihinin birçok bilinmeyen, ele alınmamış, açık kalmış bölümlerini aydınlığa kavuşturmuş orijinal araştırmalardır. Çayırdağ, daha önce hatalarla yayımlanan birçok kitabe ve tarihî eserle ilgili çalışmalarını da yeniden ele alarak onların hatalı ve eksik yönlerini ortaya koymuştur. Yine Büyükşehir Belediyesi Danışmanlığı esnasında, Osmanlı arşivlerinde ve Bulgaristan arşivlerinde bulunan, Kayseri'nin çeşitli tarihlerdeki tahrir defterlerini uzmanlarına yeni yazıya çevirterek orijinalleri ile birlikte yayımlatmış ve yine şehrimiz tarihine büyük bir katkıda bulunmuştur.

Çayırdağ, bu yeni yayında ilk olarak ele aldığı "Kayseri Şehrinin Kuruluş Yeri ve Kalesinin Tarihî Değişimi" başlıklı makalesinde, şehrin tarih boyunca değişen yerleşim alanlarını, aldığı isimleri ve bilhassa, bugün birçok bölümü ayakta kalan kale ve surlarını ilk defa toplu olarak ele almış, bu surlardan hangisinin Roma, hangisinin Bizans ve Selçuklu eseri olduğunu tespit ederek bunların genel planlarını çıkarmıştır. Bilhassa kale üzerindeki çeşitli tarihlere ait İslamî kitabeleri, şimdiye kadar hiç üzerinde durulmayan bir kitabe ile beraber değerlendirerek o dönemlerde şehirde meydana gelen olayları aydınlatmıştır. Bilindiği üzere Kayseri surları ilk olarak MS 243 yılında Roma İmparatoru Gordianus zamanında inşa edilmiş olup üst üste çift kemerle takviye edilen surlar bu dönemden

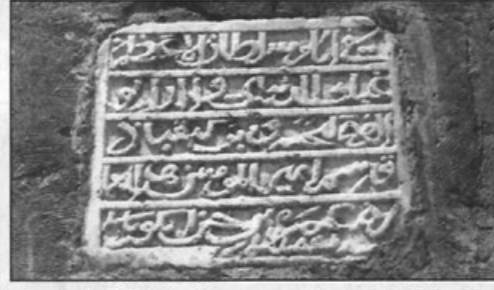
Melik Gâzi'nin orijinal ahşap sanduka parçası.

Melik Gâzi'nin cesedinin baş kısmı.

Melik Gâzi Türbesinde bulunan kesik baş.

Emir Halil Türbesi duvarına yerleştirilmiş Selçuklu Kitabesi.

Melik Gâzi Kalesinden görünüşü.

Kayseri Ulu Câmi

kalmadır. Bizans İmparatoru Justinien zamanında 535 tarihinde şehrin aldığı yeni durum sebebi ile surlar daraltılıp bugünkü hâlini almış, Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubad tarafından 1224 yılında buna birçok ilave yapılmıştır.

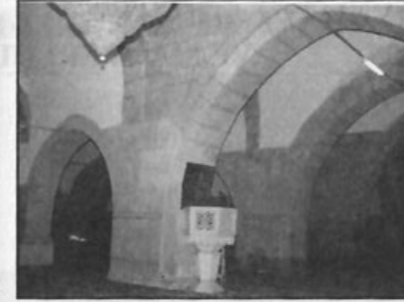
Daha önce Valilik tarafından müstakil bir kitap olarak yayımlanan "Melikgazi Türbesi ve Danışmendlilerin Kayseri'deki Eserleri" hakkındaki çalışmasında, Kayseri'yi Bizans'tan fetheden ve Melik unvanıyla anılan Danışmendli hükümdarlarının hayat

hikâyeleri ve Kayseri'deki eserleri üzerinde durmuş, birçok kitabe ve sikkeyi de belge olarak değerlendirmiştir. Bunlardan biri olan, Kayseri'de Ulu Cami'yi yaptıran ve şehri kendisine merkez yapan, mezarı da burada olan Melik Mehmed Gazi'nin isminin, yeni kurulan ilçemize verilmesine vesile olmuştur.

"Türkiye Selçuklu Sultanı II. İzzeddin Kılıç Arslan ve Oğulları" isimli makalesinde, Kayseri'yi Danışmendlilerden alıp Selçuklu ülkesine dâhil eden bu sultanın hayatta iken

Hunat Cami Batı Kapısındaki kitabe

Hunat Camii içi

Hunat Camii Mihrabı

Hunat Camii Minberi

Hunat Camii Minberinden detay.

memleketi çocukları arasında taksim etmesi hadisesini, çocuklarının tayin edildikleri yerlerdeki faaliyetlerini ve aralarındaki saltanat mücadelelerini ele alarak çok münakaşalı olan bu dönemi yine orijinal kitabe ve sikkelerle aydınlatmış ve son tespitleri yapmıştır. Bilhassa bu arada II. İzzeddin Kılıç Arslan'ın Kayseri'ye tayin ettiği Nureddin Sultanşah isimli oğlunun faaliyetlerini, onun Aksaray-Kayseri

yolu üzerindeki Öresin Han olarak bilinen kervansarayının yeni bulunan kitabesini ilk defa değerlendirerek hanın kimliğini ortaya koymuş ve Selçuklu tarihine önemli katkıda bulunmuştur. Bu hanın kitabesi aynı zamanda şimdiye kadar yayımlanan en eski Selçuklu hanı kitabesi olmuştur.

"Kayseri'nin En Eski İslamî Kitabesi ve Şehirdeki Selçuklu Sarayı Devlet-hane'nin Yeri" isimli makalesinde ise

şimdiye kadar çeşitli çalışmalarda şehrin en eski İslamî kitabesi olarak belirtilen kitabelerden daha eskisi olarak tespit ettiği ve ilk defa yayımladığı, II. Kılıç Arslan dönemine ait Sarioğlan Eski Camii kitabesi ile bu konuya da açıklık getirmiştir. Yine Selçukluların, Cumhuriyet Meydanı'nda Kale ile Saat Kulesi arasında olduğunu tespit ettiği ve Devlethane ismi ile anılan ilk saraylarının yerini göstermiş ve bu konuda çok yanlış olan itirazlara cevap vermiştir. Bilindiği üzere Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubad, bu saraydan başka şimdiki Şeker Fabrikası gölü kenarına Keykubadiye ismi ile yeni bir yazlık saray yaptırmıştır ki Çayırdağ, yine kitaba dâhil ettiği "Kayseri'de Selçuklu Sarayları ve Köşkleri" isimli makalesinde bütün bunların üzerinde durmuştur.

Çayırdağ'ın Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait orijinal kaynakları değerlendirdiği makaleleri kitapta bu şekilde devam etmektedir. O; bu konuda yapmış olduğu başka çalışmaları da yine Belediyede danışman olarak bulunduğu sırada kendi projesi olarak yayımlatmaya başladığı ve son cildi olan altıncı cildi yakında tamamlanacak olan "Kayseri Ansiklopedisi"nde çok sayıda maddeler hâlinde yazmış ve yayımlamıştır. Gerçekten Kayseri tarihi ve kültürü hususunda en ciddi çalışma olan Kayseri Ansiklopedisi, başka şehirlerin bu konuda yaptığı çalışmalarına da örnek olmuştur.

Mehmet Çayırdağ, ilerlemiş yaşına rağmen (doğumu 1946 yılı) çalışmalarına devam etmekte, yeni tespitlerini Belediyemizin hazırladığı dergilerde ve kongrelerde yayımlamaya devam etmektedir.

Patlıcan Kovalama

HAZIRLANIŞI

Patlıcanları közleyin.

Etleri yağda kısık ateşte kavurun.

Kavrulan etlere yemeklik doğranmış kuru soğanı ilave edin.

Soğanlar kavrulunca salçayı ilave edip birkaç dakika kavurun.

Küp küp doğranmış domates, ince doğranmış yeşil biber ve sarımsakları ilave edip baharatlarını attıktan sonra kısık ateşte 20 dakika pişirin.

Közlenmiş patlıcanları temizleyip, kuşbaşı doğrayıp tabaklara alın.

Tabaklara aldığınız patlıcanların üzerine hazırladığımız soteyi ilave ederek servis edin.

İsterseniz soteye patlıcanları ilave edip birkaç dakika daha pişirerek de servis edebilirsiniz.■

Afiyet olsun...

Malzemeler

8 adet patlıcan

300 gr kuşbaşı et

2 adet domates

5 adet sivri biber

4 diş sarımsak

2 adet kuru soğan

1 yemek kaşığı domates salçası

1/2 çay bardağı zeytinyağı

1 çay kaşığı karabiber

1 çay kaşığı tuz

Sağlıklı bir vücut için

ÇAVDAR ekmeği

ÇAVDAR ekmeği

450g e

www.kaytur.com.tr

Instagram Facebook Twitter kayturkayseri

KÜLTÜR SANAT GÜNCESESİ

5. KAYSERİ KİTAP FUARI, KAPILARINI KİTAPSEVERLERE AÇTI

Kayseri Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen 5. Kayseri Kitap Fuarı Açılış Töreni, Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç ve Kayseri protokolü ile yazar, şair ve düşünürlerin katılımıyla gerçekleşti.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, önceki yıllarda Türkiye'nin ziyaretçi rekoruna sahip kitap fuarlarından olan, alanında örnek gösterilen 5. Kayseri Kitap Fuarı'na ev sahipliği yapıyor.

Kayseri'de âlimler şehri olarak 5 üniversitenin olduğunu paylaşan Büyükkılıç, "Önceki dönemlerden beri devam eden anlayış içerisinde bir yeni kitap fuarını hayata geçirerek, okuyan ya da okutan olma yönünde irade gösteriyoruz. 10 kütüphanemizin olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Kültür Bakanlığımız ile aynı zamanda şehrimize ve günün koşullarına yakışır büyük bir kütüphane yapacağımızı ifade etmek istiyorum. Ayrıca Çocuk Kütüphanesi ve ilçelerimizdeki çeşitli kütüphaneler ile birlikte hem ihtisaslaşma hem de günün koşullarına uyarılama yönünde gayret gösteriyoruz" diye konuştu.

Başkan Büyükkılıç, bu sene 1 milyon ziyaretçi hedeflediklerini vurgulayarak, sözlerini şöyle sürdürdü: "Geçen sene 800 bin civarında ziyaretçimizin olduğunu paylaşırken, bu sene 1 milyon bekliyoruz. Burada 3 milyona yakın kitaptan söz ediliyor. 200'ün üzerinde şehir dışından gelen, 100 civarında da şehrimizden katılan 300 civarında yazarımız, şairimiz sizlerle birlikte olacak. Kimileri söyleşi, kimileri imza gününde sahabeyi sahabe yapan sohbet bağlamında, öğrencilerimizle, kitapseverlerimizle bir araya gelmelerini sağlamak suretiyle en güzel çalışmaların yapılacağını umuyorum. Bizim amacımız şehrimizin her zaman olduğu gibi olumlu olarak anılması yönünde gayret ve çaba göstermektir. Geçen hafta sonu yarı maraton çalışması yaptık, 10 binlerce insan Kayseri'mizde bu çalışmamıza katıldı. Uluslararası boyuttaki bu çalışma ile şehrimizden söz ettirmeye özen gösterdik. Altyapıyı yapmak, parkları yapmak zaten görevimiz, asıl kültür, spor, turizm çalışmalarını çok önemsiyoruz"

Kitap fuarına ücretsiz ulaşım sağladıklarını da hatırlatan Büyükkılıç, "Hiçbir noktayı boş bırakmayacağız. Gastronomide ve diğer alanda, her noktada Kayseri'mizin hep pozitif olarak anılması için gayret göstereceğiz. Yazarlarımıza, şairlerimize, velilerimize, öğrencilerimize, ulaşım birimimize ücretsiz ulaşım sağladığı için teşekkür ediyorum. El ele, gönül gönüle diyorum. Kayseri'mizin daha güzel alanlarda anılmasını sağlamak üzere hepimize saygılar sunuyorum" şeklinde konuştu.

Konuşmasında bugünün kendileri için çifte bayram olduğunu vurgulayan Azerbaycan Şuşa Valisi Maftun Abbasov şunları söyledi:

"Bugün bizim için çifte bayram oldu, çifte sevinç yaşadık. Biraz önce Azerbaycan'ın kültür başkenti ve 2023 yılında Türk dünyasının kültür başkenti seçilmiş Şuşa ile Türkiye'nin en güzel şehirlerinden biri olan Kayseri'yi kardeş şehir yaptık. Ardından da kitap fuarının açılışı gerçekleşiyor ve biz bundan çok mutluyuz. Azerbaycan ve Türkiye daima kardeş olmuşlar. Bu asırlardır böyle devam ediyor, tarih boyu böyle devam etti. Biz de Sayın Valim, Sayın Başkanım ile böyle devam ettireceğiz. Ben eminim ki Şuşa ile Kayseri'nin kardeş olması hakkında gelecekte binlerce kitaplar yazılacak."

Vali Gökmen Çiçek ise kitap fuarını 'muhteşem' olarak nitelendirerek, "Okuyan ve okutan şehir cümlesi Büyükşehir Belediye Başkanımız Dr. Memduh Büyükkılıç'a yakıştı. Türkiye'nin muhteşem fuarlarından biri olduğunu daha önceki fuarların görüntülerinden anladım. Binlerce, milyonlarca kitabı ve yazarlarını Mehmet Saçmacı Bey ile birlikte ayağımıza getirdiğiniz için sizlere teşekkür ediyorum. Sağ olun. Var olun başkanım" diye konuştu.

Okumak kadar hayırlı, ufku açan, istiklal ve istikbale katkı sağlayan bu kadar önemli bir faaliyetin çok az olduğunu dile getirerek, Kayseri'nin hem zemini hem de zamanı ile buna katkı oluşturan bir şehir olduğunu ifade eden önceki dönem Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlarından AK Parti Kayseri Milletvekili Taner Yıldız ise Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç ve emeği geçenlere teşekkür etti. Konuşmasında kitap okumanın sağladığı

imkânlarla da değinen Yıldız, öğrencilere günde 20 sayfa kitap okusalar yılda toplam 25 kitap yaptığını dile getirerek kitap okuma tavsiyelerinde bulundu.

Yıldız, ayrıca Başkan Büyükkılıç'ın gerçekleştirdiği bir uygulamayı hatırlatmak istediğini kaydederek, "Büyükşehir Belediye Başkanımız, bir alışkanlığı burada yayalım istemişti. Plaketler yerine bu tür törenlerde kitapların hediye edilmesi istenmişti" dedi. Bunu bir kez daha hatırlatmak istediğini söyleyen Yıldız, plaket yerine kitap hediye edilmesinin yaygınlaştırılması temennisinde bulundu.

"Kayseri İçin Makarr-ı Ulema Diyorlar İşte Bunu Gördük"

Kitap fuarı açılışında, "Kayseri için Makarr-ı ulema diyorlar işte bunu gördük" diyerek sözlerine başlayan Prof. Dr. Tufan Gündüz ise kendisinin de Kayserili olduğunu ve çocukluğunun Kayseri'de geçtiğini dile getirerek, her geldiğinde yeni bir şey öğrendiğini, bu geldiğinde ise 24 saat açık kütüphane hizmetini öğrendiğini belirtti. Gündüz, bu sebeple çok mutlu olduğunu söyleyerek, bunun için Başkan Büyükkılıç'a teşekkür etti.

Yazar Mehmet Ali Bulut da kendini bir Kayserili olarak hissettiğini belirterek, "Gerçekten çok ilginçtir, milletin geçmişi ve geleceğiyle ilgili yazdığım üç beş tane eserin ilk açılışını burada yapmışım. Tevafuk.

Esasında Kayseri bunu hak ediyor. Kayseri Anadolu'nun özüdür. Cenab-ı Hak bu toprakları kendi dininin merkezi kılmıştır. Biz burada kutsal bir görevi yerine getiriyoruz. Bu hem Kurani bir emirdir, hem sünnete uygundur, hem de bu kültürün yaşatılması için zorunlu bir iştir. Kuran bizi okumaya davet etti, kâinatı okumaya davet etti" diye konuştu.

Konuşmaların ardından Başkan Büyükkılıç'ın yer aldığı protokol, kurdele kesimi ile açılan kitap fuarını ziyaret ederek, stantlarda hem yazar hem de okuyucular ile bir araya geldi.

7'den 70'e Tüm Kitap Dostlarını Ağırılıyor

Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği Türkiye'nin ziyaretçi rekoruna sahip kitap fuarlarından Kayseri Kitap Fuarı'nın beşincisi, 14-23 Ekim tarihlerinde kitapseverlere açılan Fuarda, önceki dönem Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, İlber Ortaylı, Şükrü Erbaş ve Nihat Hatipoğlu gibi birbirinden ünlü yazarlar, okurlarıyla bir araya geldiler.

Önceki yıllarda ziyaretçi rekoru kırılan ve alanında ülke genelinde örnek gösterilen Büyükşehir Belediyesi 5. Kayseri Kitap Fuarı, kitapseverlerle buluştu.

Kayseri Dünya Ticaret Merkezi'nde gerçekleşen 5. Kayseri Kitap Fuarı'nda 300'den fazla yazar ve yayınevi, 3 milyondan fazla

kitap ve yaklaşık 1 milyon ziyaretçi hedeflenerek, önceki yılların ziyaretçi rekorunu kırmaya bekleniyor.

5'inci Kayseri Kitap Fuarı, Dünya Ticaret Merkezi'nde kapılarını ziyaretçilerine açarken, 7'den 70'e kitap dostlarının beğenisiyle karşılaştı. Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin düzenlediği 3 milyonu aşkın kitap, 300'ün üzerinde yazar ve yayınevinin okurlar ile bir araya geldiği Kayseri Kitap Fuarı'nın beşincisi, kitapseverlerle kapılarını açtı. Her gün onlarca farklı yazarın imza günleri ve söyleşi düzenlediği fuara 14 Ekim'de Tufan Gündüz, Pelin Çift, 14-15 Ekim'de Mehmet Ali Bulut, 15 Ekim'de Şükrü Erbaş, Mete Yazar, Savaş Ş. Barkın, Mehmet Emin Ay, Kahraman Tazeoğlu, 16 Ekim'de Ziya Selçuk, Bircan Yıldırım, Tuğba Coşkun, Nurdan Damla, Murat Akan, Ozan Bodur, Sıtkı Aslanhan, Serkan Karaismailoğlu, Sinan Akyüz, 18 Ekim'de Serdar Tuncer, Saliha Erdim, 19 Ekim'de Alişan Kapaklıkaya, 20 Ekim'de Bestami Yazgan, Abdurrahman Uzun, Hatice Kübra Tongar, 21 Ekim'de Nurullah Genç, Beyhan Budak, 21-22 Ekim'de Zekeriya Efiloğlu, 22 Ekim'de Nihat Hatipoğlu, Sinan Yağmur, Bilal Sami Gökdemir ve 23 Ekim'de İlber Ortaylı, Serhat Yabancı, Ahmet Şimşirgil, Ahmet Turgut kitapseverlerle buluştu.

"Kitap Fuarı İçin Şehir Dışından Geldik"

Anadolu'nun lider şehri Kayseri, lider kitap fuarında önceki yılların ziyaretçi rekorunu kırmaya beklenirken, vatandaşlar kitap fuarını çok beğendiklerini ve memnun kaldıklarını kaydettiler. Yazarlarla bir araya geldikleri için memnun olduklarını ifade eden Zehra Güneş, "Yazarlarla bir araya geliyoruz. Kitapları tanıyoruz. Hele de günümüzün dijital çağında kitaplarla hemhal olmak insanlara kitaplarla kendimizi anlatabilmek en güzel yoludur diye düşünüyorum." diye konuştu. Kayseri'de bir okulda öğretmenlik yaptığını dile getiren Osman Karacabey ise, fuarları çok önemsediklerini belirterek, Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'a destekleri için teşekkür etti. Tanay Durmaz isimli kitapsever ise "Kitap fuarını çok beğendik. Her sene geliyoruz. Ama bu sene daha çok hoşumuza gitti. Çok memnun kaldık şeklinde konuştu. Fuara katılan birçok ziyaretçi de memnuniyetlerini dile getirdiler.◀

ŞEHİR AKADEMİ'NİN 2022 GÜZ DÖNEMİ KAYITLARI BAŞLADI

Büyükşehir, kültür sanat ve kişisel gelişim alanlarında Kayserililere sunduğu hizmetlere yenilerini eklemeyi sürdürüyor.

Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, konu ile ilgili yaptığı açıklamada, "Kayseri'nin geleceği için strateji geliştirme ve araştırma eksenli faaliyetler gerçekleştirmek amacıyla açılan ve kurulduğu günden bu yana kadim kentten düşünce ve fikir hayatına katkı sağlamaya yönelik önemli faaliyetlere imza atan BÜSAM bünyesindeki Şehir Akademi'de 2022 güz dönemi kayıtlarını başlattık" dedi.

BÜSAM'ın, yapmış olduğu çalışmalarla şehrin ve ülkenin entellektüel gündeminde ayrı bir yere demir attığını ifade eden Başkan Büyükkılıç, "BÜSAM akademilerine öğrenci olarak devam etmek kadar, öğretici olarak katılmak da bir ayrıcalığın ifadesi olmaya başladı. BÜSAM; şehrimizin tarihi zenginliklerini ve birikimlerini, tabii güzelliklerini, kültürel, sosyal ve ekonomik değerlerini gündemleştirmek, tanıtmak adına yoğun bir çalışma temposuna girdi. Her geçen gün kalitesini ve kapasitesini artırarak devam ediyor, edecek de" diye konuştu.

Büyükkılıç, öğrencilerin akademilere gösterdikleri ilginin kendilerini cesaretlendirdiğini dile getirerek, "Öğrencilerimizin akademilerimize gösterdikleri teveccüh ve devam bizleri ne kadar doğru bir seçki yaptığımız noktasında cesaretlendirdi. Bu sezon da Şehir Akademi; seminer ve atölye organizasyonlarına yine sahasında söz sahibi hocalarımızın katkıları ile devam edecek. Kayseri'de bulunan, kendisini zihinsel ve duygusal açıdan geliştirmek isteyen ve kelimenin tam anlamıyla akademik havayı solumak isteyenler için akademilerimiz ayakta ve ataktadır" ifadelerini kullandı.

Geleceğin Kayseri'sini imar etmek için Kayserilileri BÜSAM Şehir Akademi'ye davet eden Başkan Büyükkılıç, "Bizim bu heyecanımızı paylaşmanızı ve bu çalışmalara gerek katılarak gerek katkı sunarak omuz vermenizi bekliyoruz ve umuyoruz" dedi.

Zengin İçerikli Şehir Akademi Güz Dönemi

Şehir Akademi 2022 Güz Dönemi'nde 'Bir Başka Açıdan Güncel ve Kadim Meseleler' başlığı altında çeşitli konularda Prof. Dr. İhsan Fazlıoğlu, Prof. Dr. Ömer Türker, Doç. Dr. İbrahim Halil Üçer, Prof. Dr. Tahsin Görgün, Prof. Dr. Ahmet Ayhan Çitil, Doç. Dr. Faruk Karaşlan, Doç. Dr. Mustafa Uğur Karadeniz ve Prof. Dr. Celaleddin Çelik tarafından 8 hafta boyunca ayrı ayrı seminer düzenlenecek.

Öte yandan katılımcılar 'Şehir Okumaları, Mukayeseli Doğu-Batı Sanatları Okumaları, Fotoğraf Okumaları, Düşünce Biçimleri, Okumak Yaşamak ve Düşünmek Üzerine: Kitap Okuma, Gündelik Hayat Okumaları ile Film Okumaları' Atölyelerinde eğitim alacak.

Sekiz hafta sürecek 2022 Güz Dönemi atölyelerinde, Yusuf Yerli Şehir Okumaları, Doç. Dr. Ahmet Erdem Tozoğlu Mukayeseli Doğu-Batı Sanatları Okumaları, Dursun Çiçek Fotoğraf Okumaları, Mustafa İbakorkmaz Düşünce Biçimleri, Betül Nurata Okumak Yaşamak ve Düşünmek Üzerine: Kitap Okuma, Doç. Dr. Aylin Yonca Gençoğlu Gündelik Hayat Okumaları ve İsmail Doğu Film Okumaları atölyelerinde katılımcılara eğitimler verecek. Katılımcılar akademi ile ilgili detaylı bilgiye www.kayseri.bel.tr sitesinde etkinlikler bölümünden ulaşabilecek.◀

BAŞKAN BÜYÜKKILIÇ, GENÇLİK FESTİVALİ'NDE CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN'IN ELİNDEN ÖDÜL ALDI

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, Başkent Millet Bahçesi'nde düzenlenen ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da teşrif ettiği "Gençlik ve Yerel Yönetimler" temalı, 'Tam Bana Göre Festivali'ne katıldı. Yerel Yönetimler ve Gençlik Projesi Yarışması'nda, 'Değer Gençlik' projesi ile ödüle layık görülen Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, ödülü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın elinden aldı.

AK Parti Yerel Yönetimler Başkanlığı'nca Ankara'nın merkezinde, Başkent Millet Bahçesi'nde 5-9 Ekim arasında sürecek büyük gençlik festivalinin resmi açılışını Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan yaptı. Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç da resmi açılışa katılarak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hitaplarını dinledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, festivalde yaptığı konuşmada, "Gençlerimiz eğlenceli vakit geçirmenin yanı sıra AK Partili belediyelerin çalışmalarını görme fırsatını yakalayacak. 150 belediyemizin stant ve etkinliklerini gençlerimizle ve vatandaşlarımızla buluşturuyoruz" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, gençlere hitap ederek, "Gençlik ve Spor Bakanlığımız hayatınızı kolaylaştıracak, sorunlarınıza çözüm üretecek pek çok hizmeti devreye alıyor. Siyaset kurumuyla, sivil toplumuyla, size daha iyi hizmet için tüm imkânlarımızı seferber ediyoruz. İnşallah bu yılki festivalin de her açıdan başarılı geçeceğine inanıyorum" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, festival kapsamında Yerel Yönetimler ve Gençlik Projesi yarışmasının ödülünü verecekleri belediyeleri de tebrik etti.

Büyükşehir'in 'Değer Gençlik' Projesine Ödül

Konuşmaların ardından, Yerel Yönetimler ve Gençlik Projesi Yarışması'nda ödül alan

belediyelere ödülleri Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan takdim etti. Ödüle layık görülen Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, 'Değer Gençlik' projesinin kazandırdığı ödülü Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın elinden aldı.

Büyükkılıç'tan Cumhurbaşkanı Erdoğan'a Teşekkür

Başkan Büyükkılıç da, eğitilmiş, nitelikli, donanımlı, ahlaklı bir nesil yetişmesi için çalışmalar yaptıklarını belirterek, "Sayın Cumhurbaşkanımızın elinden ödülümüzü aldık. Hakikaten stantları izlediğiniz zaman en kalabalık, en görkemli, en çok ziyaret edilen bir stantta bulunduğumuzu buradan paylaşmak istiyorum. Emeği geçen ekibimize teşekkür ediyorum. Kayseri genç ve öğrenci dostu şehir olarak daha iyi konumlara taşımak için hep beraber el ele, gönül gönüle koşturacağımızı ifade etmek istiyorum" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'a teşekkür eden Başkan Büyükkılıç, "Genel Başkan Yardımcımız Mehmet Özhaseki'ye, kıymetli ekibine ve bize bu ödülü layık gören Sayın Cumhurbaşkanımıza özellikle teşekkür ediyorum" dedi.◀

BÜYÜKŞEHİR KÜTÜPHANELERİNDE ÇAY, ÇORBA VE İNTERNET ÜCRETSİZ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç önderliğinde şehirde gençler ve öğrenciler için gençlik faaliyetlerine hizmet edecek etkinlikler düzenliyor.

Buna göre Erciyes Üniversitesi yerleşkesinde yıllardır yürütülen 'Sıcak Çorba' hizmeti Kayseri Üniversitesi, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi ve Abdullah Gül Üniversitesi ile Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Merkez, Şehir Kütüphanesi, Gevher Nesibe, Sezai Karakoç, Argıncık, Ziya Gökalp, Talas, Erkilet ve Beyazşehir kütüphanelerinde de uygulamaya konuldu. Öte yandan eğitim ve öğretime büyük katkı sağlayan kütüphanelerde sıcak çorbanın yanı sıra çay ve internet de ücretsiz.

Konu hakkında açıklamalarda bulunan Başkan Büyükkılıç, 150'nci yılda 150 Proje' hedefleri doğrultusunda kütüphaneler kenti yapma yönünde gayret gösterdiklerini ve kentte kazandırılan kütüphanelerde gençlerin daha konforlu ve rahat olmaları adına bu uygulamalarını koyduklarını ifade ederek, şöyle konuştu:

"Gençlerimizin hem geleceklerini, hem de eğitim hayatlarına önemli katkılar sağlayacak birçok çalışma yapıyoruz. Bizim önceliğimiz kentimizde 7'den 70'e kaliteli hizmetler sunmak. Bu kapsamda gece gündüz demeden bunlara destek veriyoruz. Sıcak çorba ikramımızı Erciyes Üniversitesi'nde yıllarca sürdürdüğümüz bir gelenek ve artık diğer üniversitelerimizde, ayrıca artık merkez ve şehir kütüphanelerimizde de bu gelenek sürüyor. Sıcak bir çorba ile güne başlayın. Doya doya kütüphanelerimizdeki ücretsiz interneti de yapacağınız tüm araştırmalarınız için kullanın. Bizler yerel yöneticiler olarak gençlik proje ve faaliyetlerine hizmet etmeye devam edeceğiz" dedi. ◀

TARİHİNE SAHİP ÇIKAN KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR'İN 7 PROJESİNE "ÖZEL" ÖDÜL

Tarihi değerlere büyük önem veren Başkan Dr. Memduh Büyükkılıç liderliğindeki Kayseri Büyükşehir Belediyesi, tarihe ve turizme yaptığı yatırımların meyvesini elde ettiği ödüllerle de alıyor. Tarihi Kentler Birliği üyesi belediyelerin 'kimlikli kent' kavramını güçlendirmesini, kentin hafıza mekânlarını geleceğe taşınmasını, atıl durumdaki yapıları restore ederek yeniden işlevlendirmesini, yaşayan, canlı odaklara ve kamusal alanlara dönüştürmesini destekleyerek teşvik etmesini amaçladığı Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması'nda Büyükşehir Belediyesi, tarih ve turizme yönelik 7 projede jüri özel ödülü aldı.

Başkan Büyükkılıç'ın Önem Verdiği Projeler Ödüllendirildi

Tarihi Kentler Birliği'nin 21'incisini düzenlediği ve 34 üye belediyenin toplam 67 proje ile katılım sağladığı Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması'nda Büyükşehir Belediyesi, Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'ın özel önem vererek yürüttüğü projeler ile ödüle layık görüldü. Yarışmada, Kültepe Kanış, Karum'u Asurlu Tüccarlar Sokağı Projesi, Koramaz Vadisi Bir Aşık Hikayesi Müze Projesi, Soğanlı Örenyeri Çevre Düzenleme Projesi, Tahtalı Kilise Restorasyon Projesi, Türbelerimiz Projesi, Ahi Evran Zaviyesi – Esnaf ve Sanatkarlar Müzesi, Gavremoğlu Konağı, Gazioğlu Konağı ve Gömlekiçioğlu Konağı Restorasyonları olmak üzere 7 proje jüri özel ödülü getirdi.

Büyükkılıç'tan Ödüllü Çalışmalar

Tarihi değerleri gün yüzüne çıkaran ve Tarihi Kentler Birliği tarafından sürekli ödüller alan Başkan Büyükkılıç liderliğindeki Büyükşehir Belediyesi, daha önce 'Ağırnas Yukarı Bezirhane Restorasyonu, Kent Merkezindeki Tarihi Çeşmelerin Restorasyonu, Kültepe Müzesi ve Paleontoloji Müzesi' çalışmaları kapsamında jüri özel ödülü almaya hak kazanmıştı. Diğer taraftan Anadolu coğrafyasında müzeleri özendirmek ve geliştirmek amacıyla geleneksel olarak her yıl Tarihi Kentler Birliği tarafından düzenlenen 'Müze Özendirme Yarışması'nda ise Kayseri Büyükşehir Belediyesi, 'Selçuklu Uygarlığı Müzesi ile Kent Tarihi Müzeleri' kategorisinde ödüle layık görülmüştü. ◀

ÖNCE GENÇLER' DİYEN EĞİTİM FAALİYETLERİ

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın elinden ödül alan Dr. Memduh Büyükkılıç başkanlığında, eğitim alanında önemli hizmetleri hayata geçiren Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin mesleki eğitim ve kurslarda öncü kuruluşu KAYMEK, binlerce vatandaşa dokunan eğitimlerinin yanı sıra seminerler, atölye faaliyetleri ve etkinliklerini de sürdürüyor.

Büyükşehir KAYMEK, Huzur Çınarı Aile Danışmanlık ve Rehberlik Merkezi uzman eğitimcileri tarafından Özvatan'da düzenlenen seminerlerle öğrencilerle buluştu.

Özvatan Çok Programlı Lisesi ve Duran Yangın Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde gerçekleştirilen 'Geleceğimi Planlıyorum' seminerinde uzman eğitimciler öğrencilere, mesleki çeşitlilik, etkili ders çalışma teknikleri, zaman yönetimi, kaynak yönetimi ve alan yönetimi konularında eğitim verdi.

Medya ve İletişim Uzmanı Fatma Kırıcı ve Uzman Aile Danışmanı Gökçe Çiçek İlhan tarafından verilen seminer, öğrencilerin beğenisini toplarken, seminerin kendilerine önemli bir katkı sağladığını dile getiren öğrenciler, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'a, öğrencinin yanında yer alan eğitim faaliyetleri ve eğitime destekleri dolayısıyla teşekkür ettiler.

Diğer taraftan gençlerin kişisel ve sosyal gelişimlerini önceleyen bir yaklaşımla faaliyetlerini çeşitlendiren KAYMEK, son olarak Büyükşehir'in ödüllü projesi Değer Gençlik faaliyetleri kapsamında TOKİ Gençlik Merkezi'nde verimli ve eğlenceli etkinlikler gerçekleştirmişti. ◀

KÜLTÜR SANATA BÜYÜK YATIRIM TAKDİR TOPLADI

Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'ın kültür sanat alanında yaptığı yatırımlar ve hayata geçirdiği projelerle açık hava müzesi konumunda olan Kayseri'yi kültür sanatın merkezi yapma gayretleri sürüyor.

Şehir Tiyatrosu, Devlet Tiyatrosu Oldu

Bu kapsamda Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Başkan Büyükkılıç'ın yoğun gayretleri ve görüşmeleri sonucu Büyükşehir Belediyesi bünyesinde bulunan Şehir Tiyatrosu, Bakanlığa devredilerek, Kayseri Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü kuruldu.

Bakanlık'tan 23 Personel İçin Kadro Onayı

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, Anadolu'nun yıldızı Kayseri'de kültür sanat kapsamında da öncü olduğu çalışmalar kapsamında Kayseri Devlet Tiyatrosu'nu da eklemesinin ardından yine yoğun görüşmeler yaptı. Son süreçte, Hazine ve Maliye Bakanı Dr. Nureddin Nebati'nin Kayseri ziyaretinde devlet tiyatrosuna tiyatro sanatçılarının ve teknik heyetin kadrosu için talebini yineleyen Başkan Büyükkılıç, Kayseri Devlet Tiyatroları Müdürlüğü'ne 23 personel için kadro oluşturulmasını sağladı. Hazine ve Maliye Bakanı Dr. Nureddin Nebati imzalı onay yazısında, Bakanlar Kurulu kararı ile kurulan ve faaliyete geçirilmesi ön görülen Devlet Tiyatrosu'nun Kayseri'deki faaliyetlerine yerleşik olarak devam edebilmesi adına, yapılan değerlendirme sonucunda 23 adet pozisyonun Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'ne tahsis edilmesinin Bakanlıkça uygun görüldüğü ifadeleri yer aldı. Buna göre Kayseri Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nde 15 stajyer sanatçı, 1 sahne amiri, 1 kondüvit, 1 sahne terzisi, 2 sahne ışıkçısı, 1 suflör ve 2 sahne makinisti olmak üzere 23 personel kadrolu olarak görev yapacak. Başkan Büyükkılıç'ın kültür sanat alanındaki bu önemli yatırımı kamuoyunca büyük takdir topladı.

"Şehrimizde Kültür Sanat Faaliyetlerimiz Aralıksız Şekilde Sürecek"

Bu tür sanat alanındaki kazanımların kente değer katacağını ve tiyatronun geleceğine büyük yatırım olacağını vurgulayan Başkan Büyükkılıç, konu ile ilgili yaptığı açıklamada, "Şehrimize kazandırdığımız Kayseri Devlet Tiyatrosu'nda ihtiyaç duyulan 23 kadro için onay çıktı. Böylece şehrimizde artık daha çok tiyatro oyunu, sanatseverler ile buluşabilecek. Kültür, sanat, eğitim ve spor faaliyetleri dalında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın elinden ödül almış bir belediye olarak, şehrimizde kültür sanat faaliyetlerimiz aralıksız şekilde sürecek" dedi. ◀

BİR PRESTİJLİ PROJE DAHA: "KENT ATÖLYESİ"

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Başkan Dr. Memduh Büyükkılıç'ın 150. Yılda 150 Projesi kapsamında yepyeni bir prestij projesini daha hayata geçiriyor.

Dr. Memduh Büyükkılıç, konu ile ilgili yaptığı açıklamada, kadim şehir Kayseri'de sanata ve sanatçıya karşı büyük bir duyarlılıkla hazırlanan Kent Atölyesi projesiyle Kayserililere hizmet vermek için sabırsızlandıklarını dile getirdi.

"Biz Bu Şehri Çok Seviyoruz"

Tarihi Kayseri Mahallesi'nde bulunan Kent Atölyesi'nde modern ve tam donanımlı dersliklerde çok farklı sanat branşlarında kurslar düzenleneceğini belirten Başkan Büyükkılıç, "Ayrıca çok kıymetli sanatçılarımızı koleksiyonlarıyla birlikte Kent Atölyemizde ağırlayacağız. Sergiler, workshoplar ve etkinlikler ile sizlerle buluşacağız. Biz bu şehri, kültürü ve sanatı çok seviyoruz" diye konuştu.

Ebru, kaligrafi, yağlı boya resim, kâğıt rölyef yapımı ve dolgu oyuncak bebek yapımı gibi branşların yer alacağı Kent Atölyesi'nde kurslar yüz yüze eğitim ile gerçekleşecek.

Kent Atölyesi'nde açılacak olan kursları incelemek ve kayıt olmak için www.kaymekonline.com adresinden işlemler gerçekleştirilebilecek. ◀

MUHTEŞEM YIL SONU SERGİSİ

KAYMEK, 2021-2022 eğitim öğretim yılında hazırladığı, hayranlık uyandıran eserlerin bulunduğu "Erciyes'in İhtişamından Sanatın Zirvesine" Yıl Sonu Sergisi'ni ziyarete açtı.

Açılış töreninde konuşan Başkan Büyükkılıç, KAYMEK'in önemli ve anlamlı sergisi ile buluşmanın kendisini heyecanlandığını dile getirerek, "Her yaş gurubuna hitap eden çalışmalarıyla KAYMEK bizim gururumuz olmuştur. Medeniyetler şehri, kadim kentimiz Kayseri'de Büyükşehir Belediyemizin değerli çalışmalar gerçekleştirdiği kültür sanat alanında önemli bir görevi üstlenen kuruluşumuz KAYMEK'imizin eğitimcileri ve kursiyerleri tarafından hazırlanan "Erciyes'in İhtişamından Sanatın Zirvesine" KAYMEK Yıl Sonu Sergimize hepimiz hoş geldiniz" dedi.

Kaymek 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılında 12 Bin 314 Kişiye Ulaştı

2021-2022 eğitim öğretim yılı birinci ve ikinci dönemi ile 2022 Yaz Döneminde toplam 12 bin 314 kişinin KAYMEK kurslarına katılım sağladığını belirten Büyükkılıç, "KAYMEK'imiz eğitim ve kursların yanı sıra adeta bu kursların meyvesi diye nitelendirebileceğimiz sergileri ile de göz dolduradurmaktadır. Bu zamana kadar düzenlemiş olduğu birçok sergiyle 100 binlerce vatandaşımıza ulaşmış olmaktadır. Farklı bir konseptle hazırlamış olduğumuz yıl sonu sergisini sizlerin beğenisine sunacağız. Eğitimciler ve kursiyerler tarafından el emeği göz nuru hazırladığı eserlerin hemşehrilerimizin beğenisine sunulacağı emek ve sanat kokan bu güzel ortamda, bu özel serginin açılışını gerçekleştireceğiz" diye konuştu.

Geçtiğimiz günlerde öğrencilere yönelik açıklamış olduğu müjdelere takdir toplayan Büyükkılıç, bu müjdelere de hatırlatarak İhtiyaç sahibi çocuklara ve gençlere yönelik ücretsiz ulaşımdan, süt dağıtımına, kırtasiye desteğinden sosyal tesis indirimine, kadar çok anlamlı ve çok özel destekleri hatırlattı ve 40 milyon TL'ye ulaşan eğitim yardımı yapılacağını vurguladı.

Başkan Büyükkılıç'tan Öğrencilere Bir Müjde Daha

Başkan Büyükkılıç, Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin öğrenci dostu olarak, genç dostu olarak bu vereceği desteklerin sayılmakla bitmeyeceğini belirterek, "Buradan hiçbir siyasi istismara fırsat verilmesine müsaade etmeden haykırıyorum. 'Ben

açıkta kaldım, barınağım yok' diyen bir yavrumuz var ise buyursun gelsin bizim misafirimizdir. Yıl sonuna kadar garanti veriyoruz, hiç kimseyi açıkta bırakmayacağız. Ücretin de tamamını biz karşılayacağız. Bu şehir huzur şehri, bu şehir uyum şehri, bu şehir birliğin, bereketin şehri. Böyle bir şehirde onlara sahip çıkmak bizim olmazsa olmazımız" şeklinde konuştu.

Büyükkılıç, konuşmasının sonunda emeği geçenlere ve katılımcılara teşekkür etti.

3 Bin 917 Eserle Görsel Şölen

KAYMEK'te eğitim verilen sanat dallarında kurs alan kursiyerlerin ve KAYMEK eğitimcilerinin el emeği göz nuru ürünlerinden oluşan "Erciyes'in İhtişamından Sanatın Zirvesine" KAYMEK Yıl Sonu Sergisi, farklı bir konseptle ziyaretçileri kendine hayran bırakmaya hazırlanıyor. KAYMEK tarafından vatandaşların beğenisine sunulacak sergi ile 2022 yılı içerisinde ülkedeki emsalleriyle karşılaştırıldığında en çok sayıda eserle görsel bir şölene imza atılması planlanıyor.

Kayserililerin yoğun ilgisiyle karşılaşılan sergi, Akriklik Boya Resim, Alüminyum Kabartma Yapımı, Cam El Dekor, Cam Mozaik (Mozaik), Çeyiz Ürünleri Hazırlama, Dekoratif Örtü Dikimi, Çini İşlemci/Çinici, Tahrirci/Çinici, Çocuk Üst Giysileri Dikimi, Dantel Anglez Yapımı, Davul Derisinden Aksesuar Yapımı, Kösele Çanta Yapımı, Saracıye Kesimci, Dekoratif Ahşap Süsleme, Dekoratif Sepet Örucülüğü, Sepet Örucülüğü, Dekoratif Tablo Yapımı, Dolgu Oyuncak Bebek Yapımı, Drapaj Tekniği İle Kadın Etek Dikimi, Hazır Giyim, Kadın Düz Dar Etek Dikimi, Kadın Elbise Dikimi, Kadın Giysileri Kalıp Hazırlama, Kadın Model Uygulamalı Etek Dikimi, Kadın Üst Giysileri Dikimi, Drapaj Tekniğiyle Etek Bluz Elbise, Makinede Düz Dikiş, Mekinede Overlok, Ebru, Elde Antep İşi, Elde Kurdele İşi, Elde Maraş İşi, Makinede Maraş İşi, Elde Tel Sarma, Tel Kıрма Yapımı, Elde Türk İşi Yapımı, Filografi, Gümüş Takı İşlemciliği, Hüsn-i Hat, Oya, İğne Oyası Yapımı, İpek Kozası El Ürünleri Yapımı, Kâğıt Çiçek Yapımı, Kâğıt Rölyef Yapımı, Keçe Yapımı, Kıryama, Kumaş Boyama, Makrome Örgü Yapımı, Takı Tasarımı, Misinalı Takı Yapımı, Özel Gün ve Organi-

zasyon Tasarımı, Seramik Biçimlendirme (Hava Yolu İle Kuruyan), Şiş Örucülüğü, Şiş ve Tığ Örucülüğü İle Oyuncak Bebek Yapımı (Amigurumi), Tabii Kumaş Çiçek Yapımı, Tezhip ve Yağlı Boya Resim gibi 56 el sanatı branşında toplam, Erciyes Dağı'nın rakımından ilhamla hazırlanan, 3 bin 917 adet esere ev sahipliği yapıyor.

Kaymek Bu Sezonda Binlerce İnsana Dokundu

Bireylerin kişisel becerilerini geliştirme, geleneksel el sanatlarını koruyarak gelecek nesillere aktarma ve bilgili, donanımlı bireyler yetiştirme anlayışıyla sanatsal ve mesleki kurslar düzenleyen KAYMEK, 2021-2022 eğitim öğretim yılı birinci ve ikinci dönemi ile 2022 yaz döneminde 55'i sanatsal olmak üzere 121 branşta, 3 bin 839'u sanatsal kurslarda olmak üzere toplam 12 bin 314 vatandaşın kurslara katılımını sağladı.

Erciyes'in İhtişamından Sanatın Zirvesine' Sergisi, Vatandaşlardan Tam Not Aldı

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Mesleki Eğitim ve Kültür A.Ş. (KAYMEK) tarafından açılan 'Erciyes'in İhtişamından Sanatın Zirvesine' isimli yıl sonu sergisi, ziyaret eden vatandaşlar tarafından tam not aldı.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nin kültür ve sosyal konularda gerçekleştirdiği faaliyetleri sürüyor. Bu kapsamda şehrin kültür ve mesleki eğitim alanlarında adeta lokomotifleri olan KAYMEK tarafından gerçekleştirilen 1 yılın sonundaki eğitimciler ve kursiyerler

tarafından hazırlanan el emeği, göz nuru 3 bin 917 eserle Erciyes'in İhtişamından Sanatın Zirvesine isimli Erciyes Kadar görkemli yıl sonu sergisi vatandaşların beğenisine sunuldu.

"Erciyes'in İhtişamından İlham Aldık, Sanatın Zirvesine Ulaşmayı Amaçladık"

Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, konu ile ilgili yaptığı açıklamada, "Bu zamana kadar düzenlemiş olduğu birçok sergiyle 100 binlerce vatandaşa ulaşmış olan KAYMEK'imiz marifetiyle, yeni bir sergiyi daha beğeniye sunduk. Erciyes'in ihtişamından ilham aldık, sanatın zirvesine ulaşmayı amaçladık" dedi.

2022 yılı içerisinde ülke genelindeki emsalleriyle karşılaştırıldığında en çok sayıda eserle görsel bir şölene imza atıldığını ifade eden Başkan Büyükkılıç, tüm Kayserilileri sergiye davet ederek, "KAYMEK Yıl Sonu Sergimizde ziyaretçilerimizi ağırlamaya ve övgülerine mazhar olmaya devam ediyoruz. Sergimiz, KAYMEK Göznuru Tesisi'nde 09.00-22.00 saatleri arasında siz değerli Kayserilileri bekliyor" diye konuştu. ◀

GENÇLİK MERKEZLERİ'NDE YENİ DÖNEMİN İLK DERS ZİLİ ÇALDI

Genç dostu belediye olarak adından söz ettiren Kayseri Büyükşehir Belediyesi, gençlere yönelik alanlarda desteklerini sürdürüyor.

Bu kapsamda Büyükşehir Belediyesi KAYMEK Gençlik Merkezleri'nde 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı için dersler başladı. KAYMEK sınıfları dolup taşarken, öğrencilerin mutlulukları ve heyecanları gözlemlenirken okundu.

Derslerde, uzman eğitimci tarafından tarama testleri, deneme sınavları, videolu soru çözümleri, ders anlatım videoları ile gençlerin eğitim hayatlarına katkı sağlanıyor. Öğrenciler, Başkan Büyükkılıç başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ettiler.

Gençlerin dünyalarını zenginleştirecek her alanda kapsamlı çalışmalar yaptıklarını ifade eden Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, konu ile ilgili yaptığı açıklamada, "Yeni heyecanlar, yeni umutlar ile yeni Eğitim Öğretim yılımız hayırlı uğurlu olsun. Eğitim azminiz daimi olsun sevgili gençlerimiz ve çocuklarımız iyi ki varsınız, sizleri çok seviyoruz" dedi.

Başkan Büyükkılıç, gençler için eğitim alanında çok önemli çalışmalar yaptıklarını vurgulayarak, "Geleceğimizi emanet edeceğimiz gençlerimiz için her alanda olduğu gibi eğitim alanında birçok çalışma yapıyoruz. Nitelikli eğitim konusu da çok önemsiyoruz. KAYMEK Gençlik Merkezlerimizdeki derslerimiz tüm öğrencilerimize eğitim hayatlarına destek olacak. Öğrencilerimizin eğitim hayatlarına yönelik desteklerimiz her zaman devam edecek. Eğitim alanında daha birçok yeni projeler de eklenecek. 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı'nın herkese hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum" ifadelerini kullandı.◀

DEĞER GENÇLİK'TE YENİ EĞİTİM ÖĞRETİM YILI DERSLERİ BAŞLADI

Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren Kayseri Mesleki Eğitim ve Kültür A.Ş. (KAYMEK) tarafından başlatılan Değer Gençlik Projesi'nde 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı dersleri başladı.

KAYMEK tarafından 'Değer Gençlik, Gençliğe Değer' sloganıyla geçtiğimiz dönem hayata geçirilen Değer Gençlik Projesi, bu dönem de yoğun ilgi görüyor.

9. 10. ve 11. sınıfta eğitim gören gençler, toplam 396 saati bulacak eğitimlerde, hemen her alanda kendilerini geliştirme imkânı buluyor. KAYMEK, alanında uzman eğitimciyle ve yenilenen içerikleriyle Kişisel Gelişim Atölyesi, Teknofen Atölyesi, Çevrim içi Atölyesi, El Emeği Göz Nuru Atölyesi, Değerler Atölyesi ve Seçmeli Atölye olmak üzere 6 ayrı atölyede 26 farklı branşta gerçekleştirilen eğitimlerle gençlerin geleceklerine değer katarak teknofest ruhunu diri tutuyor.

Ders başı yapan 9. 10. ve 11. sınıfta eğitim gören öğrenciler, haftada iki gün yılda 396 saat ücretsiz olarak faydalanabilecekleri kurslara yoğun katılım gösteriyor.

KAYMEK, Gençlik Merkezleri'nde 'Değer Gençlik' ismiyle yeni bir eğitim modelini hayata geçirerek gençlerin sosyal, sanatsal, kültürel ve kişisel gelişimlerini önlemek suretiyle akademik gelişimlerine de dolaylı katkı sağlamayı hedefliyor.◀

ZEKA KÜPLERİ MATEMATİK KAMPI ÖĞRENCİLERİ SERTİFİKALARINI ALDI

Büyükşehir Belediyesi Kayseri Mesleki Eğitim ve Kültür A.Ş. (KAYMEK) tarafından, öğrencileri motive ederek, onların matematik dersine karşı ilgi duymalarını sağlamak amacıyla düzenlenen Zekâ Küpleri Matematik Kampı sona erdi. Kampta eğitim gören 33 öğrencinin katılımıyla kapanış töreni düzenlendi. Genç ve öğrenci dostu Büyükşehir Belediyesi, bünyesinde faaliyet gösteren kuruluşları ile gençleri geleceğe hazırlamak ve bu yöndeki eksikliklerini tamamlamak amacıyla çeşitli hizmetlere imza atarken, bu kapsamda Büyükşehir KAYMEK tarafından Sümer Tesisleri'nde düzenlenen ve KAYMEK öğretmenleri, Devlet Hastanesi Başhekimisi Doç. Dr. İsmail Altıntop ve Psikolog Mehmet Karakaya tarafından yürütülen Zekâ Küpleri Matematik Kampı eğitimleri tamamlandı.33 öğrencinin eğitim gördüğü Sümer Tesisleri'nde gerçekleştirilen Matematik Kampı Kapanış Töreni'ne, Kayseri Büyükşehir Belediyesi İşletme ve İştirakler Daire Başkanı Cenani Ayaydın, Kayseri Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kurtuluş Karamustafa, Kayseri Devlet Hastanesi Başhekimisi Doç. Dr. İsmail Altıntop, Kızılay Kayseri Şube Başkanı Cafer Beydilli, Klinik Psikolog Mehmet Karakaya ve KAYMEK Müdürü Denizhan Burhan Çanakpınar ile veliler katıldı. Öğrencilerin sayısal dikkat ve zekâ kazanımları sağlayıp, analitik düşünme ve yordama becerilerini geliştirerek, 'yaparak yaşayarak öğrenme' modeliyle matematik alanında soru çözümlerine imkân sağlayan kamp, öğrenciler ve velilerden tam not aldı.Kampa katılan öğrenciler Başkan Büyükkılıç'a öğrenci dostu hizmetleri ve KAYMEK'in sunduğu imkânlardan dolayı teşekkür etti. Kapanış programında, protokol üyeleri tarafından, öğrencilere sertifikaları takdim edildi◀

ECDADIN İZİNDEN GİDEN GENÇLİK YETİŞİYOR

Binlerce vatandaşa dokunan mesleki eğitim ve kurslarla takdir toplayan KAYMEK, özellikle öğrencilerin yoğun ilgi gösterdiği kurslar ve çeşitli faaliyetlerle milli ve manevi değerleri gelecek nesillere aktarmak amacıyla çalışmalarını sürdürüyor.

Bu kapsamda KAYMEK eğitimci tarafından, KAYMEK Gençlik Merkezleri Erciyes Tesisi öğrencilerine, tarihi Kayseri Lisesi Milli Mücadele Müzesi gezdirildi.

Son sınıf öğrencilerinin tamamı eğitimlerini yarıda bırakıp cepheye giden ve Sakarya Muharebesi'nde şehitlik mertebesine ulaştıkları için 1921'de mezun veremeyen Kayseri Lisesi'nde duygusal anlar yaşayan öğrenciler, minnet ve saygıyla ecdada dualar etti.

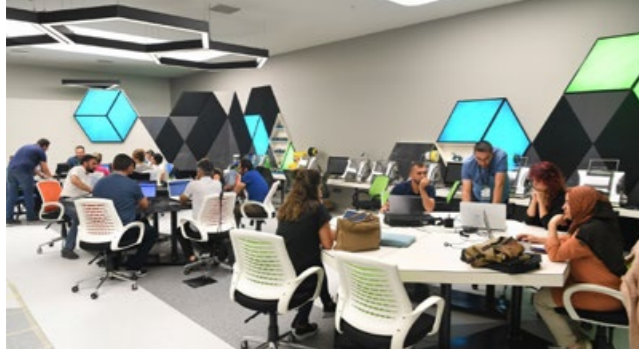
Gezide, müzede sergilenen eserleri dikkatle inceleyen öğrenciler, çok etkilendiklerini dile getirerek, KAYMEK'in sunmuş olduğu imkânlardan dolayı Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'a teşekkür etti.

Öğrenciler Hem Geziyor, Hem Öğreniyor

KAYMEK, öğrencilerine yönelik tarihi ve kültürel gezilerin yanı sıra, eğitici ve öğretici geziler de düzenliyor. Ayrıca, KAYMEK Gençlik Merkezleri Mithatpaşa Tesisi öğrencileri, ata sporu olan Okçuluk ile tanışırken, KAYMEK Gençlik Merkezleri Ziya Gökalp Tesisi öğrencileri de birlikte Bilim Merkezi'ni gezdi.

KAYMEK Gençlik Merkezleri TOKİ Tesisi öğrencileri ise hayvanat bahçesini ziyaret ettiler.◀

KAYSERİ BİLİM MERKEZİ'NDE "ÖĞRETMEN AKADEMİSİ"

Kayseri Büyükşehir Belediyesi bünyesindeki Türkiye'deki 6 TÜBİTAK destekli bilim merkezinden birisi olan Kayseri Bilim Merkezi, önemli programlara ev sahipliği yapıyor.

Kayseri Bilim Merkezi ve Kayseri İl Millî Eğitim Müdürlüğü AR-GE birimi tarafından öğretmenlerin seminer dönemi hizmet içi eğitimi kapsamında, okul dışı öğrenme ortamlarından biri olan Kayseri Bilim Merkezi'nin daha etkin ve verimli kullanımı ile ilgili eğitim ve örnek uygulamaları içeren "Öğretmen Akademisi" programı uygulanmaya başlandı.

İlki 5 Eylül'de Yapılmıştı

Program kapsamında eğitimlerin ilk adımı 5-9 Eylül 2022 tarihinde, 39 anaokulundan, 76 okul öncesi öğretmenin katılımıyla 20 farklı atölyede Kayseri Bilim Merkezi eğitimcileri tarafından gerçekleştirildi. Kayseri İl Millî Eğitim Müdürü Ayhan Teltik de ilk eğitim sırasında Kayseri Bilim Merkezi'ni ziyaret etmişti.

Eğitimlerin İkinci Adımı Başladı

Eğitimlerin ikinci adımı ise 9 farklı ilçeden 53 sınıf öğretmenin katılımıyla 27 Eylül itibarıyla gerçekleştirilmeye başladı. 27-29 Eylül 2022 tarihleri arasında planlanan bu eğitimde Kayseri Bilim Merkezi içerisindeki alanlarda, uygulamalı olarak atölyeler yapılacak, Geleneksel Sporlar Binicilik ve Okçuluk Tesisinde temel okçuluk eğitimi verilecek.

Uygulanan program ile eğitim öğretim yılı içerisinde Kayseri Bilim Merkezi'nde bulunan Robotik Atölyesi, Fen Atölyesi, Sanat Atölyesi, Ahşap Atölyesi, Bilim Akademisi, Planetaryum ve 100'e yakın deney düzeneğinin bulunduğu sergi alanının öğretmenler tarafından daha etkin ve verimli kullanılması amaçlanıyor.

Kayseri Bilim Merkezi eğitmeni Lutfiye Aydın, program ile ilgili yaptığı açıklamada, "Kayseri Bilim Merkezi'nin kullanımı ve burada yapılan çalışmalara yönelik tanıtma amacıyla yapılan bir etkinliktir. Hem biz hem de hocalarımız keyif alıyor. Bu sayede karşılıklı fikir alış veriş yapıyor, ileriye yönelik burası için neler yapılabileceğini tartışıyoruz" dedi.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Bilim Merkezi Robotik Atölyesi Sorumlusu Alparslan Seyhan da, Öğretmen Akademisi'nde öğretmenlere okul öncesi farklı farklı eğitim türleri olduğunu

belirtirken, eğitimin hayırlı olmasını temenni etti.

Öğrencilere, Bilim Adamlarının Keşfetme Ruhu Yaşatılacak

Programa katılan Mehmet Tarman İlkokulu'nda görevli sınıf öğretmeni Zafer Kırıl ise, Bilim Merkezi Öğretmen Akademisi'nde öğrencilere bilim adamlarının keşfetme ruhunu yaşatmaya çalışacaklarını belirterek, "Öğretmen eğitimlerini devam ettiriyoruz. Bugün de buradayız. 3 gün burada eğitimler alacağız. Bütün öğrencilerin burada olması bizim için büyük gurur kaynağı olacak. Çünkü öğrencinin merak duygusunu devam ettiriyor olmak bizim için çok değerli. Burada bilim adamlarının keşfetme ruhunu yaşatmaya çalışacağız. Bütün okullar program dâhilinde gelip, gün boyunca içeriklere ve atölyelere katılacaklar. Hafta sonları da yine atölyelerde çalışmalarımız devam edecek" şeklinde konuştu.

"Büyükşehir, Belediyecilik Anlayışında Her Zaman Liderlik Yapmıştır"

Böyle bir tesisin olmasının bilimsel çalışmalara ışık tutmak için çok önemli olduğunu vurgulayan Kırıl, "Büyükşehir, belediyecilik anlayışında her zaman öncülük yapmıştır, liderlik yapmıştır. Böyle bir tesisin de burada olması bilimsel çalışmalara ışık tutmak için çok önemlidir. Çok zeki çocuklarımız var Kayseri'de, bunların elinden tutabilmemiz için de böyle bir tesise ihtiyacımız var. Birçok şehirde böyle bir imkân maalesef yok" ifadelerini kullandı.

Programa katılan Beyazşehir Borsa İlkokulu öğretmeni Bilgen Tamer de, "Bu eğitime gönüllü olarak katılıyorum. Bu eğitimden beklentim olarak, beceri temelli atölyelerin ülkemizde daha çok yaygınlaşmasında fayda var. Bu bağlamda da bilişsel öğrenmenin yanında da beceri temelli öğrenme ile çocukların gelişimine katkı sağlamak" diye konuştu.

Öğretmen Akademileri'nin şu ana kadar yapılmış çalışmalar içerisinde en faydalısı olduğunun altını çizen Tamer, "Atölyelerde yaparak, yaşayarak öğrenmeler var. Teoriğin dışında. Çünkü biz ilkokul öğretmenleri olarak çocukların somut bir dönemde olduğu bir dönemde eğitim veriyoruz. Bu şekilde de atölyelerin yaparak, yaşayarak yapılmasından dolayı çocuklardaki öğrenme düzeyinin daha fazla olduğunu görüyoruz" ifadelerinde bulundu.

Öğretmenlerden Başkan Büyükkılıç'a Teşekkür

Öğrencilere faydalı olacağını düşündüğü için akademiye katıldığını anlatan Sınıf Öğretmeni Kevser Karagöz ise öğrencilerin teknoloji çağından uzak kalmasını istemediğini ifade ederek, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'a öğretmenlere böyle bir fırsat sunduğu için teşekkür etti.

Feridun Cıngıllı İlkokulu Sınıf Öğretmeni Nazmi Almalı da "Bilim Merkezi'ni merak ediyorduk tabi atölyeler varmış. Önce biz öğrenelim, belediyenin hazırladığı bu atölyelerde neler var, sonrasında da çocuklarımızı daha iyi faydalandırabilirim diye bu kursa katıldık. İnşallah verimli geçer, memnun kalır, öğrencilerimize de daha iyi anlatmış oluruz. Çocuklar da çok hevesliler, görünce o yüzden yazıldık. Böyle bir yerden mümkünse bütün öğrencilerin faydalanmasını beklerim" diyerek Büyükşehir Belediyesi'ne teşekkürlerini iletti.◀

VALİLİK VE BÜYÜKŞEHİR'DEN 790 YILLIK TARİHİ KERVANSARAYDA MUHTEŞEM KONSER

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç, Kayseri Valisi Gökmen Çiçek ile birlikte Türk tarihi notaları ile Orta Asya Türk Müziği rüzgârı estiren Arslanbek Sultanbekov konserine katıldı. Sanatçı Sultanbekov, unutulmaz bir müzik şöleni yaşattırken, Başkan Büyükkılıç, ecdadın hatıralarını yaşattıklarını ifade etti.

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç ve Kayseri Valisi Gökmen Çiçek'in el birliği ile çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış, eşsiz bir tarihi ve kültürel miras ile sayısız doğal güzelliklere sahip kadim kent Kayseri'de kültür sanat etkinlikleri ara vermeden devam ediyor.

Bu kapsamda kısa süre önce Büyükşehir Belediyesi tarafından restore edilerek, KAYTUR A.Ş.'nin hizmetiyle turizme açılan Bünyan ilçesindeki tarihi Sultanhanı Kervansaray'ında "Dombıra" adlı eserin bestecisi, Nogay halk ozanı Arslanbek Sultanbekov tarihi notalarla müzik ziyafeti sundu.

790 yıllık tarihi kervansarayda gerçekleşen konsere Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Memduh Büyükkılıç'ın yanı sıra Kayseri Valisi Gökmen Çiçek, Vali Yardımcısı Mehmet Sadık Tunç, AK Parti Kayseri İl Başkanı Şaban Çopuroğlu, kaymakamlar, Bünyan Belediye Başkanı Özkan Altun, Hacılar Belediye Başkanı Bilal Özdoğan, Öz Ağaç İş Sendikası Genel Başkanı Tuncay Dolu, Kayseri İl Kültür ve Turizm Müdürü Şükrü Dursun, Gençlik ve Spor İl Müdürü Ali İhsan Kabakcı, Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Hüseyin Beyhan ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Konser öncesi Vali Çiçek ile Başkan Büyükkılıç, Sultanhanı Kervansaray'ındaki ilçelerin açtıkları stantları gezerek, yöresel ürünleri incelediler.

"Türkiye'nin Maşallahı Var"

Orkestrası ile birlikte "Türkler geliyor" şarkısı ile açılış yapan sanatçı Sultanbekov, "Hoş geldiniz. Hayırlı, uğurlu açılış olsun, Kazakistan'da Kuzey Kafkasya'da çok gezdim, çok konserler verdim ama Türkiye'de

5-6 yıl geziyoruz, dünya yüzünde İslam dünyasında, Türk dünyasında her zaman söylüyorum, Türkiye'nin maşallahı var, Türkiye lokomotif, Türkiye'nin kanatları kırılmasın" dedi.

Büyükkılıç, Gençlerin Arasında Konseri İzledi

Büyükşehir ve Valiliğin ücretsiz konserinde Nogay halk ozanı Arslanbek Sultanbekov, "Dombıra" adlı eserinin yanı sıra, Aşık Veysel'in şarkıları ve 700 yıl önce söylenen eserleri, Türk tarihi notalarıyla seslendirerek, Kayserililere unutulmaz bir müzik şöleni yaşattı.

Gençlerle birlikte çimlere oturarak konseri izleyen Başkan Büyükkılıç, söylenen şarkılara eşlik etti.

"Dombıra" şarkısı ile konseri sonlandıran sanatçı Sultanbekov'a Vali Çiçek ve Başkan Büyükkılıç'tan hediye takdimi yapıldı.

Ecdadın Hatıraları Yaşatılıyor

Ecdadın hatıralarını yaşattıklarını belirten Başkan Büyükkılıç, "Burada ecdadımızın hatıralarını canlandıran yaklaşım içerisinde buraya teşekkür ederim. Her şeyden önce kandilinizi tebrik ediyorum. Böyle bir organizasyona hem fikir hem de uygulama bazında fırsat veren Sayın Valimize ve ekibimize teşekkür ediyorum. Sendikamıza ve sağduyunun sesi başkanımıza özellikle teşekkür ediyorum" diye konuştu.

Vali Çiçek ise "Buraya en çok kim yakıştırdı, Türk dünyasının sesi Arslanbek yakıştırdı. Orta Asya'dan hepimizin yürek sesi Arslanbek'i dinlemek inanılmaz güzeldi. Biz Arslanbek'i çok seviyoruz, Kayseri çok seviyor" dedi.

Öz Ağaç İş Sendikası Genel Başkanı Tuncay Dolu da Başkan Büyükkılıç ve Vali Çiçek'e teşekkür ederek, "Çok uyumlu şekilde Kayseri'nin yeniden ayağa kalktığını görüyoruz, bu da bizi çok memnun ediyor" ifadelerini kullandı.

Konseri izlemeye gelen vatandaşlara tatlı, kandil simidi ve su ikram edilirken, konser katılımcılardan tam not aldı.◀

TİCARET ŞEHİRİ KAYSERİ'YE 'KÜLTEPE ZİYARETÇİ MERKEZİ'

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Anadolu'da ilk yazılı belgelerin ve ticari antlaşmaların bulunduğu Kültepe Kaniş-Karum Höyüğü'nde, bölge hakkında bilgi vermek amacıyla Kültepe Ziyaretçi Merkezi'ni hayata geçiriyor. Çevresi Kültepe'nin en çok bilinen eserleri olan çivi yazılı tabletlerle ilgili bir pano ile süslenen merkez, Türkiye'de en ilginç örneklerden bir tanesi olacak.

Medeniyetler şehri Kayseri'de tarihe sahip çıkan Büyükşehir Belediyesi, bu alanda çok önemli çalışmalara imza atıyor. Anadolu tarihinin önemli bir kısmının yazıldığı merkez olan, Anadolu'da en eski yazılı belgelerin keşfedildiği Kültepe Kaniş-Karum'da arkeolojik kazı çalışmaları sürerken, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Kültepe'nin girişindeki bir noktada yer alacak ve yapımı son aşamaya gelen Kültepe Ziyaretçi Merkezi'ni açılışa hazır hale getirdi. Kültepe hakkında bilgilerin yanı sıra ilginç bilgilerin yer alacağı merkez, Türkiye'deki tek ve en güzel örneklerden bir tanesi olmaya hazırlanıyor.

Yaklaşık 6 bin yıllık Kültepe Kaniş-Karum Höyüğü Kazı Başkanı Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu, konu ile ilgili yaptığı açıklamada, ziyaretçi merkezinin kısa süre içerisinde açılışının gerçekleştirileceğini belirtti.

Kültepe'nin tanıtımıyla ilgili çalışmaları Büyükşehir Belediyesi'nin destekleri ile yaptıklarını söyleyen Kulakoğlu, "2022 yılında kazılar Kültepe'de olanca hızıyla devam ediyor. Diğer taraftan da Kültepe'nin tanıtımı Kayseri'de, ülkemizde ve hatta uluslararası alanda duyurulması için başka etkinlikler de yapılıyor. Bunu biz tabi ki Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izniyle yapıyoruz ama bütün bu tanıtımla ilgili çalışmaları Kayseri Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı'nın destekleri ile yapıyoruz" diye konuştu.

"Türkiye'deki İlginç Örneklerden Bir Tanesi"

Ziyaretçi merkezinin Türkiye'deki ilginç örneklerden bir tanesi olacağını dile getiren Prof. Dr. Kulakoğlu, "Burada, şu anda önünde bulunduğumuz bina bizim daha önceden 1970'li yıllarda Kültepe Müzesi olarak kullanılan bina. Burası bu sene yeniden inşa edildi ve ziyaretçi merkezi olarak kullanıma hazır vaziyette. Birkaç gün içinde açılışını yapacağız. Bu ziyaretçi merkezi belki Türkiye'deki en ilginç örneklerden bir tanesi haline geldi. Burada bizim özellikle Kültepe'nin en çok bilinen eserlerinin en büyük grubunu oluşturan çivi yazısı tabletlerle ilgili bir pano ile binanın girişini süsledik. Bu yapı gelen ziyaretçilere ilk etapta Kültepe hakkında bilgi vermek amacıyla kuruldu. Bu alanda, hemen Kültepe'nin girişinde yer alıyor. Bu anlamda gerçekten özellikle de öğrencilerin, ilginç bilgilere ulaşabileceği bir alan olduğunu söyleyebilirim" şeklinde konuştu.

Kulakoğlu, sadece öğrenciler için değil aynı zamanda gelen yerli ve yabancı ziyaretçiler için ilginç bir deneyim olacağını düşündüklerini ifade ederek "Çünkü içeride gerçekten Kültepe hakkında giriş bilgilerinin yanında ilginç bilgiler de olacak. Bu

anlamda sanıyorum Türkiye'deki tek ve en güzel örneklerden bir tanesi olacak" dedi.

Kulakoğlu'dan Başkan Büyükkılıç'a Teşekkür

Kültepe Ziyaretçi Merkezi'nin Kültepe'nin 75 yıllık hayali olduğunu söyleyen Kültepe Kaniş-Karum Ören Yeri Kazı Başkanı Prof. Dr. Fikri Kulakoğlu, "Bu yapının, ziyaretçi merkezinin, gerçekleştirilmesi için öncelikle şunu söyleyebilirim. Bu Kültepe'nin 75 yıllık bir hayaliydi. Bu hayali gerçekleştiren başta Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Dr. Memduh Büyükkılıç olmak üzere tüm çalışanlara, belediyemizin tüm çalışanlarına teşekkürlerimi sunmak istiyorum" ifadelerini kullandı. 4

Glütensiz Kafe yemek sepetinde hizmetinizde!

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KÜLTÜR YAYINLARI
6. HİKÂYE YARIŞMASI OKURLARIYLA BULUŞTU...

